

„ARANYHAJSZÁL MESEPROGRAM
- az Óperenciás tengeren, határon innen és túl”

Erasmus+

BÖRÖND MESE

JÓ GYAKORLAT

NÁDUDVAR NAPFÉNY ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

„ARANYHAJSZÁL MESEPROGRAM
- az Óperenciás tengeren, határon innen és túl”
az ERASMUS+

2018-1-HU01-KA201-047749 JÓ GYAKORLATOK CSERÉJE
Együttműködés az innováció és a bevált gyakorlatok terén
pályázatának támogatásával valósult meg

2018-2021

Bőrönd mese

jó gyakorlatot kidolgozó óvodapedagógusok:
Urbánné Nagy Eszter, Csukáné Kálmán Szilvia
óvodavezető:

Mészárosné Sárközi Erika
NAPFÉNY ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE NÁDUDVAR

A meseprojektben részt vevő intézmények és pedagógusok:

Ficánka Napköziotthon Székelyudvarhely
Antal Csilla óvodavezető,
Demeter Boglárka, Csont- Kelemen Csilla,

Szalárdi János Általános Iskola és Óvoda
Prém Mónika iskolaigazgató,
Márzea Annamária, Borbély Csilla-Kinga

Füleki Daxner Utcai Óvoda
Vargová Danica óvodavezető,
Végh Éva, Gyetvai Zsuzsanna

A projekt koordinátorai:

Tempo - Legato Oktatásszervező és Tanácsadó Kft.
Balogh László (ének-zene szakos tanár) projektmenedzser,
Baloghné Zupkó Andrea (ének-zene szakos tanár) szakmai vezető,
Székely Józsefné minőségbiztosítási szakértő,
Kovács Istvánné pénzügyi vezető,
Nagy József informatikus

„Aranyhajszál meseprogram
-az Óperenciás tengeren, határon innen és túl”

Bőrönd mese

„Száll a madár ágról ágra,
Száll a mese szájról szájra.
Zengő madár ágról ágra,
Zengő mese szájról szájra”

Népi gyermekdal (Bőrönd mese módra)

**Napfény Óvoda és Bölcsőde
Levendula és Méhecske csoport
Nádudvar**

Tartalom

Barangolás a mesék világában	5
Bevezetés	7
Élőszavas népmesemondásra épülő interaktív népmese feldolgozás	12
A három kívánság	18
Tevékenységi terv	21
Kidolgozás	22
Megjegyzés	26
Adaptáció, tapasztalatok	27
A kőleves	31
Tevékenységi terv	35
Kidolgozás	37
Megjegyzés	40
Adaptáció, tapasztalatok	41
A béka, a kolbász és az egér	44
Tevékenységi terv	46
Kidolgozás	49
Megjegyzés	53
Adaptáció, tapasztalatok	53
A kispömbök	57
Tevékenységi terv	59
Kidolgozás	61
Megjegyzés	67
Adaptáció, tapasztalatok	68
A medve és a macska	71
Tevékenységi terv	75
Kidolgozás	76
Megjegyzés	81
Adaptáció, tapasztalatok	82
A kismalac és a farkasok	84
Tevékenységi terv	86

Kidolgozás	88
Megjegyzés	92
Adaptáció, tapasztalatok	93
A szállást kérő róka	96
Tevékenységi terv	100
Kidolgozás	101
Megjegyzés	107
Adaptáció, tapasztalatok	108
A tulipánná változott királyfi	111
Tevékenységi terv	117
Kidolgozás	118
Megjegyzés	124
Adaptáció, tapasztalatok	125
Az égig érő paszuly	127
Tevékenységi terv	130
Kidolgozás	132
Megjegyzés	138
Adaptáció, tapasztalatok	139
Pirosmalac	143
Tevékenységi terv	145
Kidolgozás	147
Megjegyzés	151
Adaptáció, tapasztalatok	152
A só	154
Tevékenységi terv	157
Kidolgozás	159
Megjegyzés	164
Adaptáció, tapasztalatok	165
A Macskacicó	168
Tevékenységi terv	172
Kidolgozás	173
Megjegyzés	178
Adaptáció, tapasztalatok	179
Összegzés	182
Felhasznált irodalom	187

Barangolás a mesék világában

„Hiszünk benned!”

„Álmodj nagyot!”

„Szeretünk nagyon!”

„Higgy a csodákban!”

Bevezetés

BŐRÖND MESE

„Meseerdő, meserét

benne mese 77.

Elmondok most nektek én

ezekből egy szép mesét.”

*„A mese játék, csoda, hit és lélek, mosoly mindenki lelkére. A mese az gyógyír,
az befele és kifele is gyógyít.”*

(Csernik Szende)

Régen a meséknek és a mesélésnek fontos szerepe volt az emberek mindennapi életében. A mesét meg kellett őrizni és tovább kellett adni. A hosszú téli estéken, szájról szájra szálltak a mesék, örömet szerezve kicsinek és nagynak egyaránt. Ezeket a meghitt, csodákkal fűszerezett pillanatokot szeretnénk visszavarázsolni gyermekeink hétköznapijaiba.

*„A népmese olyan, mint egy táltos paripa. Tudása végtelen. Segít, felemel,
serkent, fejleszt és legfőképpen mindenkié.”*

(Bajzáth Mária)

Óvodai életünk legnagyobb részét a játék, a mese és az ezekkel való foglalatosság tölti ki. Mesét mondani, mesét hallgatni öröm. A népmese egy varázsszer, akit a varázslata megérint, csillagszemű felfedezője lesz a világnak.

Népmeséink csokorba kötésének alapját a természet rendje, a hagyományaink, ünnepeink, jeles napjaink adják. A hangsúlyt a közösen megélt élményekre, csodákra helyezzük.

A mesék, örömteli játékkal megélt, mozgással való megjelenítését szorgalmazzuk. Mesefeldolgozásainkat szorosan összekapcsoljuk a művészeti neveléssel. Örömmel használjuk ki a zenében rejlő fejlesztési lehetőségeket, a vizualitás adta sokszínűséget.

A mai gyermekeknek nagy szüksége van a mesék által megélt csodákra, hiszen legtöbbjüknek meseélményben szinte csak az óvodában van része.

„A mesék a lélek mélyén, a múltban gyökereznek. A gyökerek persze nem látszanak, de tudjuk, hogy azok tartják a fát.”
(Görög költő)

Szívügyünknek tekintjük népi kultúránk, értékeinek tovább örökítését és a helyi népi kézműves mesterségek megismertetését, gyakorlatban való kipróbálását. A programunk célja, hogy az élősavas mesemondásra épülő interaktív népmese feldolgozással a gyermekek komplex személyiségfejlesztése, olvasásra nevelése megvalósuljon. Mindennapos meséléseink, mesefeldolgozásaink hatékonyan segítik a céljaink, feladataink megvalósítását.

A gyermekek számára meg kell nyitni a mesék kapuját. Az óvodában játékos keretek között barangoljuk be a mesék világát, ezzel előkészítve a mesék megértését, mely a szövegértés alapját adja. Gyermekeink kiegyensúlyozott, derűs, harmonikus körülmények között fejlődnek, személyiségük, tehetségük szabadon bontakozik ki.

A megálmodott és a hétköznapjainkba beágyazott programunk megvalósítása során, a szociális kompetenciák mellett a kognitív képességek, kommunikációs képességek is intenzíven fejlődnek. A mese felbecsülhetetlen értékkel bír, a legjobb módszer az érzelmi intelligencia fejlesztésére. Az önálló szerepvállalással segítjük a gyermekek önbizalmának, mese megértésének, önkifejezésének, önmegvalósításának

fejlődését.

A mesélések alkalmával a közösségi érzést mélyítjük, egymás iránti érzékenységüket formáljuk, világképüket megalapozzuk, alakítjuk humorérzéküket. Meséléseink során a gondolatok megfogalmazásával lehetőséget adunk fantáziájuk szabad szárnyalására,

érzéseik

megfogalmazására. Ezzel segítjük a mesék megélését, megértését. Azoknak a gyermekeknek, akik nyelvi lemaradással, hátránnyal érkeznek az óvodába, könnyebben élvezhető, értelmezhető az élőlészavas mesélés, az eljátszott mese.

A mesés pillanatainkat a néphagyomány gazdag kincstárából gondosan összeválogatott népi játék,

népdalkincs, néptánc egyszerű motívumainak összekapcsolásával színesítjük. Az óvodáskorú kisgyermek élete akkor gazdagodik, ha képzelőereje tágul, ha kommunikációs képessége fejlődik, ha képes érzelmeiben eligazodni, problémájára megoldást találni. Ebben segítenek a meséink.

Teendők, hogy gyakoroljuk magunkat a mesében.

A mesefeldolgozás programunkkal, a műveltségterületek, a művészeti tevékenységek, összekapcsolásával (mese, népi játék, zene, néptánc, vizuális tevékenységek) hatékonyan segítjük a gyermekek komplex személyiség fejlődését. Hisszük, hogy kiegyensúlyozott, szerető és szerethető, boldog, a világ történéseire, a természet szépségeire rácsodálkozó, kíváncsi, felfedező felnőtt emberré válnak.

Újszerűnek tekintjük programunkat abban is, hogy meséléseink során eszközként használjuk a hétköznapi használati tárgyakat, anyagokat, a felkutatott múltbeli tárgyi kincseket, melyeket a mesélés során életre keltünk. Helyi sajátosságok, régmúlt idők mesterségeinek felelevenítésével teremtjük meg népmese világunkat.

Örömmel, szeretettel hívjuk a Szülőket óvodai munkánk betekintésére. Kiemelt figyelmet fordítunk az együttműködésre, a bizalmas kapcsolat építésére. *Bütykölde* műhelyünkben megismertetjük velük az egyszerű bábkészítés fortélyait, ötletekkel

segítjük az otthoni mesélés

megvalósítását. Így jött létre a mi kis alkotó műhelyünk, ahol mindenki jól érzi magát, gyermek, felnőtt egyaránt.

Mesedélutánjaink alkalmával dramatizálnak, mesét szőnek a gyerekek, mesélünk mi felnőttek, mesét játszanak a szülők. Szeretnénk a szülőkkel megéreztetni, hogy

a mese úgy kell a gyermeknek, mint egy falat kenyér.

A mese közösséget teremt, olyan mesevilágot, amelyben mindenki védetten barangolhat a képzeletében megálmodott kis meseösvényen. Így született meg a gyermekeink és magunk örömeire a mi kis *Bőrönd* mesevilágunk.

Élőszavas népmesemondásra épülő interaktív népmese feldolgozás

MIÉRT FONTOS A MESE?

„A mese olyan lelki táplálék, amely életre szóló nyomokat hagy a gyermekben.”

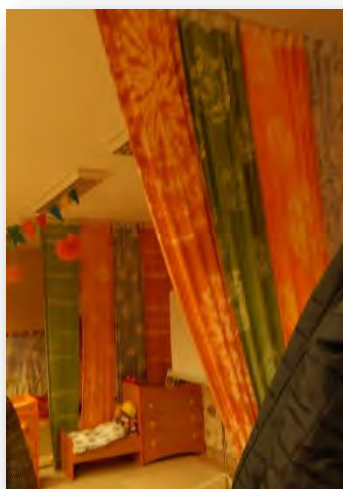
(Dr. Kádár Annamária)

A gyermekeket sok inger és élmény éri, egyre nehezebb érzelmileg hatást gyakorolni a lelki világukra. A mesehallgatás során meghitt, szeretetteljes környezet biztosításával lelassítjuk, lecsendesítjük a külső világot. Mint mesélők egyé válunk kis mesehallgatóinkkal, gondosan figyelve arra, hogy a gyermekek lelkiállapota, személyisége, be tudja fogadni magát a mese csodáját.

Meséink feszültséget teremtenek, vezetnek le, gazdagítják, mozgásba hozzák, táplálják a gyermekek képzeletét, eligazítják érzelmeikben, megbékítik félelmeikkel, segítenek az élmények feldolgozásában, pihentetnek, szórakoztatnak.

A program leírása

Az interaktív mese tevékenység számunkra azt jelenti, hogy a gyermekek a mesehallgatás során aktívan bekapcsolódnak az eseményekbe.

Az óvó néni mesél, a vállalkozó szellemű gyermekek szerepet is kaphatnak. Figyelünk arra, hogy a mese egyes részeinél a gyermekközösség együtt tapasztalja meg a mese eseményeit (pl.: közös éneklés, mondókázás, közös tánc, tárgyalkotás). A középpontban az élmény és a megtapasztalás kerül.

A mesefeldolgozás eszközeinek megválasztásánál figyelünk:

- saját óvodai elemeink (eszközeink tárháza stb.) bevonására
- zenei anyag (ének, mondóka), tárgyalkotó tevékenység megválasztására
- érzékszerveinknek bevonási lehetőségeire

A mese megismertetésének lépései

1. lépés

Mi óvó nénik elolvassuk a mesét. Átgondoljuk a mese által számunkra és a gyerekekre közvetített élményeinket, érzéseinket.

2. lépés

Átgondoljuk mesélőként a játékba bevont gyerekek szerepeit, szereplési lehetőségeit (jelmezek, kulcsszavak, mese eljátszásának folyamata).

3. lépés

Motivációs lehetőségek: A Bőrönd állandó, visszatérő motivációs eszköz, amely elrejtí és egyben elővarázsolja a mese lehetséges eszközeit.

A mese további motivációs lehetőségei eszközei:

- mesemondóka
- pamutgombolyag
- meseszoknya
- dúdoló hangszer
- meselátó-messzelátó
- ének

4. lépés

A gyerekek számára ismert és ismeretlen énekek, mondókák összegyűjtése és mesébe való beillesztése.

5. lépés

A mese lezárásának lehetőségei a tervezés során. A meséhez illő énekes játék, népzene, néptánc, mesezáró mondóka csokorba gyűjtése.

6. lépés

A meséhez illő vizuális technikák összegyűjtése, melyek segítik a játékba való visszavezetést (pl.: élmény utáni rajz, festés, bábkészítés stb.).

7. lépés

- A mesék dramatizálásának előkészítése.
- Díszletkészítés, eszközgyűjtés.

Tetőpont:

mesedramatizálás a
gyerekekkel.

Bőrönd mese – Három hónap

1. „Aki nem hiszi, járjon utána”

A három kívánság

A kőleves

A béka, a kolbász és az egér

A kiscigány

2. „Egyszer volt hol nem volt”

A medve és a macska

A kismalac és a farkasok

A szállást kérő róka

A tulipánná változott királyfi

3. „Az Óperencián innen, az Óperencián túl”

Az égisz érő paszuly

Pirosmalac

A só

A Macskacica

Óvodánk 2018-2021 időszakban vett részt a határon átívelő projektben - jó gyakorlatok cseréjében, melyben partnereink voltak: a Ficánka Napköziotthon Székelyudvarhelyről és a Szalárdi János Általános Iskola is Óvoda Romániából, a Füleki Daxner Utcai Óvoda Szlovákiából, és a

koordinátorunk az egri Tempo-Legato Kft Magyarországról. A három év alatt a partnerintézmények betekintést nyertek mesegyakorlatunkba, melyet minden óvoda kipróbált és a maga körülményeihez igazítva adaptált.

Kedves Olvasó!

Reméljük, hogy a programunk elolvasása új ötletekkel szolgál, és sikerül felkelteni az érdeklődést a *BŐRÖND MESE* csoportban való megvalósítása iránt. Meséinket, tevékenységi terveinket a partnerintézmények tapasztalataival és fotóival kibővítve adjuk közre, hogy módszertani útravalóként szolgáljon az „*Óperenciás tengeren, határon innen és túl.*” Mesében, élményben, játékban gazdag hétköznapiakat kívánunk!

BŐRÖND MESE
szakmai csapata, Nádudvar

A három kívánság

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egy szegény ember s a felesége. Fiatalok voltak mind a ketten, szerették is egymást, de a nagy szegénység miatt sokszor összeperlekedtek. Egyszer egy este az asszony tüzet rak. Gondolja magában, mire az ura hazajön, főz valami vacsorát. Még a víz jóformán fel sem forrott, jön haza az ember, s mondja az asszonynak nagy örömmel:

- Hej, feleség, ha tudnád, mi történt! Vége a nagy szegénységnek, lesz ezután mindenünk, amit szemünk-szánk kíván.

- Ugyan ne tréfáljon kend - mondta az asszony -, talán bizony kincset talált?

- Meghiszem azt! Hallgass csak ide. Amint jövök ki az erdőből, mit látok az út közepén? Belerekedt a sárba egy kis aranyos kocsi, a kocsi előtt négy szép fekete kutya befogva. A kocsiban olyan szép asszony ült, amelyet világéletemben nem láttam. Biztosan tündér lehetett. Mondja nekem: “Te jó ember, segíts ki a sárból, bizony nem bánod meg.” Gondoltam magamban, hogy bizony jólesnék, ha segítene a szegénységünkön, és segítettem, hogy a kutyák kihúzzák a sárból. Kérdi az asszony, hogy házas vagyok-e. Mondom neki, hogy igen. Kérdi, hogy gazdagok vagyunk-e. Mondom neki, hogy bizony szegények vagyunk, mint a templom egere. Azt mondja: „No, ezen segíthetünk. Mondd meg a feleségednek, hogy kívánjon három dolgot, teljesülni fog a kívánsága.” Azzal elment, mint a szél.

- Ugyan rászedte kendet!

- Majd meglátjuk. Próbálj csak valamit kívánni, édes feleségem!

Erre az asszony hamarjában kimondta: - Bárcsak volna egy kolbászunk. Ezen a jó parázson hamar megsülne. Alig mondta ki, már le is szállt a kéményből egy lábas, benne akkora kolbász, hogy akár kertet lehetett volna keríteni vele.

- Látod, hogy igazam volt - mondta a szegény ember - , hanem most már valami okosabbat kívánjunk. Két tinót, két lovat, egy malacot... Közben a szegény ember elővette a pipáját, volt még egy kicsi dohánya, megtömte. Benyúl a tűzbe, hogy parazsat tegyen a pipájára, de olyan ügyetlenül talált benyúlni, hogy a lábast a kolbásszal feldöntötte.

- Az istenért, a kolbász! Mit csinál kend? Bár az orrára nőtt volna kendnek! - kiáltott ijedten a felesége, s ki akarta kapni a kolbászt a tűzből, de bizony az akkor már az ember orrán lógott le egészen a lába ujjáig.

- Látod, bolond, oda a második kívánság. Vegyük le! Próbálja az asszony, de bizony a kolbász egészen odanőtt. - Hát bizony ezt le kell vágni. Egy kicsit az orrából is lecsippentünk, nem olyan nagy baj az!

- De azt nem engedem!

- Bizony, ha nem, élete végéig így fog sétálni a kolbásszal.

- Dehogy fogok, a világ minden kincséért sem! Tudod mit, asszony, van még hátra egy kívánság, kívánd, hogy a kolbász menjen vissza a lábosba.

- Hát a tinó meg a ló meg a malac akkor hol marad?

- Már hiába, feleség, én ilyen bajusszal nem járok.

Kívánd hamar, hogy a kolbász menjen vissza a lábosba.

Mit volt mit tenni, a szegény asszonynak csak azt kellett kívánni, hogy a kolbász essék le az ura orráról. Megmosták, megsütötték, s jóízűen az utolsó falatig megették. Evés közben szépen megbékültek, s elhatározták, hogy többet nem pörölnek, hanem inkább dolgoznak szorgalmasan. Jobban is ment dolguk, idővel tinót is, lovat is, malacot is szereztek, mert szorgalmasak és takarékosak voltak.

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés-mesélés

Csoport: Vegyes életkorú, osztatlan csoport

A tevékenység előzménye: Beszélgetés az áprilisi bolondozásokról, humoros játékos helyzetekről, a becsületről, tisztességről, segítőkészségről.

A tevékenység tartalma, témája: A három kívánság - Az új mese élményszerű emlékezetből történő bemutatása a két óvónő dramatikus játékaival.

A tevékenység célja: Legyenek képesek a mesélővel azonosulni, képzeletük tudjon eljutni abba a csodás világba, melyet a mesélő és a hallgató együtt teremt meg. Fedezzék fel a mesében megjelenő humort, érezzék meg, hogy a kimondott szónak súlya van. Legyenek képesek a bocsánatkérésre.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: A közös mesehallgatással élmény nyújtása, közösségi érzés fejlesztése. Kendő, kötény, kalap, mellény, edény, kolbász, fakanál, nemezelt kolbász, kifli, csemegekolbász, fogpiszkáló, asszony ember báb, fonal, háttér dekoráció (búbos kemence fehér vászonanyagra, szénkrétával rajzolva).

Képesség- és készségfejlesztés:

Kommunikációs képesség: Anyanyelvi képesség fejlesztése (beszédértés, szókincsbővítés, kifejezőkészség, kommunikációs képesség). Személyes kapcsolat kialakítása a mesemondás során, szemkontaktuson keresztül.

Értelmi képesség: Gondolkodás, figyelem terjedelmének növelése. Emlékezet, képzelet, érzelem fejlesztés.

Szociális képesség: Az összetartozás érzés erősítése, érdeklődés a környező világ iránt.

Testi képesség:

Finommotorika fejlesztés, eszközhasználat mélyítés.

A tevékenység módszerei:

Szabadjátékból indított motiválás, irodalmi élménynyújtás, bemutatás, beszélgetés, magyarázás, ismétlés, értékelés.

A tevékenység szervezeti és munka formája:

Kötetlen, csoportos.

A tevékenység eszközei:

Kendő, kötény, kalap, mellény, edény, kolbász, fakanál, nemezelt kolbász, kifli, csemegekolbász, fogpiszkáló, asszony ember báb, fonal, háttér dekoráció (búbos kemence fehér vászonanyagra, szénkrétával rajzolva).

Kapcsolat más tevékenységi formákkal:

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka. Anyanyelv.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

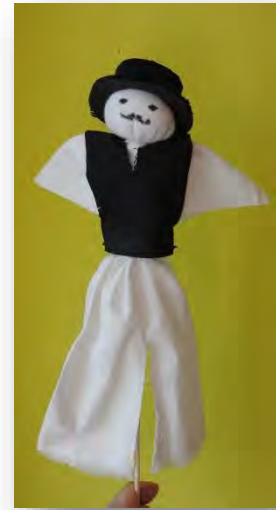
A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- Nyugodt meghitt mesei hangulat megteremtése, a tábla kihelyezésével, a villany lekapcsolásával.
- Eszközök előkészítése, a tevékenységhez szükséges tér kialakítása.
- A színtér kialakítása.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

- Motiváció, mese köszöntése mondókával
*„Mese, mese meskete,
gyere bújj a lelkembe.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten leszünk, te meg én.”*
- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje)
- A gyermekek láncba gyűjtése a „*Száll a madár*” dalocskával.
- Tetszőleges meseformula elmondása

1. A tevékenység megindítása:

- **Mesekezdő formula:**

*Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás tengeren túl,
egy égisz erő fa tetején, annak is a századik levelén
volt egy kicsi ház. Ennek a háznak a kéményén
befelé szállott a füst, a kutya nyávogott a macska
ugatott, akkor történt, amikor a messze közel volt, a
közel messze volt, és még olyan fiatal legény voltam,
hogy éppen csak, hogy kiserkent a bajuszom. Volt
nékem egy kedves kis feleségem, nagyon szerettük
egymást, úgy turbékolunk, mint egy gerlepár. De
olyan szegények voltunk ám, mint a templom egere.
Azt is el kell, hogy mondjam nektek, hogy az is
előfordult, hogy pörlekedtünk egy kicsinykét.”*

- **Bonyodalom:**

Asszony:

„Tüzet rakok már, főzök, valami vacsorát mire az uram hazajön.”

- **Kibontakozás:**

Ember:

„Azt mondja nékem a tündér, hogy mondjam meg a feleségemnek, hogy kívánjon három dolgot, akármit, s mind a három kívánsága azonnal teljesülni fog.”

Asszony:

Na, ne tréfáljon velem kend, mert nincs kedvem a tréfára...

- **Tetőpont:**

„Na, megtömöm a pipámat. Ha pipára gyújtok, hátha okosabb leszek. Jaj, a lábas, az meg belefordult a hamuba. Jaj, jaj, jaj!”

- **Megoldás:**

Asszony:

„Tudom, már mit kell tennem, hogy a kend orráról leessék a kolbász.”

2. A tevékenység értékelése:

Letelepszem, mint mesélő a gyermekek közé, megköszönöm, hogy velem játszottak és egy bábbal megsimogatom őket.

3. A tevékenység befejezése:

Beülünk a gyerekek közé, elmondjuk a mesezáró formulát,

„Mese mese meskete

itt vagy bent a lelkemben.

Megőrizlek, meg biz én,

ketten vagyunk, te meg én.”

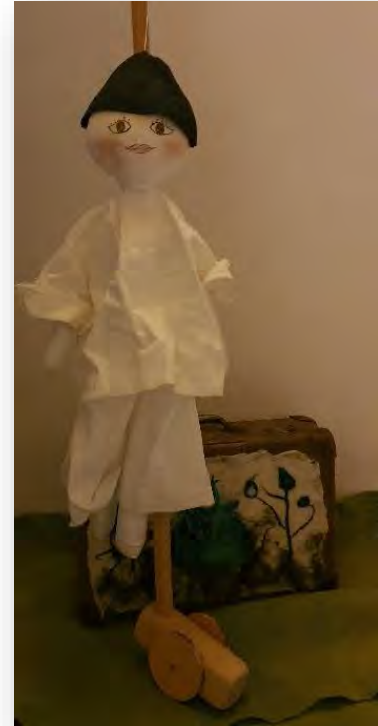
elmutogatjuk a „*Kolbászt készít hentes bácsi*” mondókát.

4. Visszavezetés a játékba:

A meseélmény tovább éltetése:

- nyakba akasztható nagyméretű ember / asszony bábbal, nemezelt kolbással újra éltethetik a mesét
- falatka készítés / kolbász, kifli felhasználása/
- festés tükörrre (mesejelenet)
- tündér készítés fonalból.

Megjegyzés

Építék a gyermekekre, akik szívesen vállalnak munkatevékenységet, bevonom őket a csoportszoba átrendezésébe. Ez jelzés értékű számukra, hogy itt valami történni fog. A dajka néni segítségére is számítok. Eszköz: régi lábas, sámlí, pipa. A háttér dekoráció egy búbos kemence / szénkrétával rajzolt, fehér vászonra/.A meseformát

érzékletessé tevő
eljárással
esztétikai élmény
nyújtás /kezdő,
záró formula/. A
gyermekekből
nagyfokú
érdeklődést vált
ki, hogy előttük
változunk át
szegény emberré

és szegény asszonnyá. Népies ruhákba öltözve játszuk el a történetet, fordulópontokra nagy hangsúlyt fektetve színes előadásmóddal. A mesében szereplő párbeszéd

érzékeltetése, a hangsúly, a hanglejtés hangfekvés stb. változatos használatával. Az élenkítés eszközeivel (Hej, Hallá-e, hát jól van jól jaj, látod, látod Istenem stb.) és az indulatszavakkal a mese tartalmához illeszkedő tréfás, csodálkozó hangsúlyozással a gyermekek szókincsének bővítése, szóhasználatának fejlesztése. A kommunikációs és beszédkésztség beszédértés fejlesztése érdekében ügyelünk a mimikára, a szöveg érthető elmondására, tagoltságára, és a tempóra. Hangulat fokozása érdekében a kívánságoknál csilingelő hangszerrel érzékeltetjük a varázslatot.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

A mese segítségével a gyerekek könnyebben látják át az egyszerű emberi kapcsolatokat, a hallott és látott viselkedésminták segítségével pedig felismerik a jó és rossz közötti különbségeket. Sőt, a kisebbekben a mese által indirekt módon rögzülnek az erkölcsi tanulságok. A mese a kaland és a móka mellett segíti a személyiség fejlődését: érzelmi kapaszkodót nyújtanak, az életről tanítanak. A gyerekek szókincsébe emellett beépülnek a mesei fordulatok, népies kifejezések, ezeket szabad játékukba is beleviszik. A kolbászos kiflik készítése és a festés során a gyerekeknek erősödik a szem-kéz koordinációja. A gyerekek élvezettel vettek részt a kiflik elkészítésében. A jó gyakorlat újszerűsége a népmesék a gyerekek személyiségére tett számos pozitív hatásában rejlik. A magyar népmesék gyönyörű

választékos nyelvünk végtelen titkát tárja fel a gyermekek előtt, valamint a magyar észjárást is megtanulhatják. A mesehallgatás során a gyerekek belevésik emlékezetükbe a hallottakat, melyek később színesítik kifejezésvilágukat, kommunikációjukat. A mese kolleganővel való eljátszása a gyerekeknek örömet okozott és számunkra is élményt nyújtott. Gyakrabban más meséknél is gyakorlatba fogjuk ültetni.

Fülek

Elmeséltem a mesét bábokkal és más eszközök felhasználásával, majd a meseszőnyegen a gyerekek saját szavaikkal mondták el azt. Ezzel ellenőriztem, hogy mindenki megértette-e a mesét. Hangulat fokozása érdekében a kívánságoknál csilingelő hangszerrel érzékeltettük a varázslatot. Beszélgetünk a gyerekekkel a szereplőkről és arról, mi volt ismert és tipikus a mesében- mágikus hármasszám. Elolvastunk néhány más népmesét is, amelyekben előfordult mágikus hármasszám. Mesehallgatás után lehetőséget adtunk a gyerekeknek, hogy elmondják saját észrevételeiket, érzéseiket a mesével kapcsolatban, majd kérdések alapján beszélgetést kezdeményeztünk a meséről.

Hagyományos kézműves tevékenységekkel összeállítottuk a gyerekek segítségével a meseképet. A mese nagyon tetszett a gyerekeknek, szívesen meghallgatták többször is. Leginkább az orron lógó kolbász neveltette meg őket és az orrhang, amivel szemléltettük az orra nőtt kolbászt a mesélés során. A szöveg stílusa és tartalma megfelel a gyermekek gondolkodásának, érdeklődésének. A mese jól beilleszthető óvodai programunkba, jól kiaknázható a nevelési területek integrálásában, a gyermekek sokoldalú kifejezőképességének fejlesztésében. A mese feldolgozása a hét folyamán: Disznótoros – beszélgetés szokásokról, ételekről. Kolbász- hurkatöltés – zokni és harisnya tömése különféle töltelékkel /golyók, papír, rongy/ Mondókázás, népdal, játék – Ez a malac piacra ment – ujjszámoló, Egy kis malac - ének, Hogy a kocsonya? - páros játék, Az ipafai papnak - nyelvtörő. Tündér – kívánság: A gyerekek kívánhatnak valamit, az aktuális tündérek teljesítik a kívánságot: rajzzal, utánnézéssel vagy egyéb kreatív módon. Kolbásznövesztő játék – zenére tánc: szóbeli utasításra- a zene szünetében a megjelölt testrészhez érintik az ujjukat. Kézművesség – hurka, kolbász készítése agyagból. Bábos feldolgozás. Szereplők: szegény ember - fakanálbáb, asszony - fakanálbáb, tündér – csipkés zsebkendő, pipa, kolbász - játék. Díszlet: asztal, tűzhely, fazék.

Nézőter: az asztal körül. Narrátor: az óvónő mesél, leírja a jelenetet, rendezi mesélés közben a színteret és a szereplőket.

Bábozás tárgyakkal – fakanalakkal az asztalon, /az óvónő és a gyerekek/.

Bábtechnika – fakanál mozgatása: fel-alá jár, ugrál, beszéd közben a

másik felé fordul stb. Bábos párbeszéd – A gyerekek a párbeszédbe kapcsolódnak bele. Mindenki saját szavaival, ötleteivel színesíti a játékot. A szereplők mozgatják a kelléküket, amikor beszélnek. Az orrhangbeszéd- orrot befogva- a ránőtt kolbászt szimbolizálta. Meseillusztráció, báb készítése – fakanálbáb készítése – férfi, nő. Kézművesség – agyagozás, edény felrakása agyaghurkákból.

Szalárd

A jó gyakorlatunk segítette a kommunikációs, anyanyelvi, szociális kompetenciák fejlesztését. (figyelem összpontosítás, együttműködő, alkalmazkodó képesség, fantázia, kreativitás fejlődését) Fontosnak tartom a mesében megjelenő humor kifejezését, mindennapjainkban való használatát. Segít a gátlások oldásában, konfliktusok megoldásában. A jó gyakorlatok lehetőséget biztosítanak arra is, hogy az óvoda és szülők közötti kapcsolat mélyüljön. Ez megnyilvánul eszközgyűjtésben, folyamatos információátadásban, illetve a délutánok folyamán a csoportban való rövid szemlélődésre. A meseprojektünk alkalmazásának is köszönhető, hogy gyermekeink nyitottak, őszinték, alkalmazkodóak, együttműködőek, kiegyensúlyozottak, vidámak. Értelmi, érzelmi intelligenciájuk fejlődik. Eredmény várható a kommunikációs, kognitív, szociális, testi kompetenciák területén is. Fejlesztő hatással bír a gyermekeinkre és az óvodapedagógusokra is. Kapcsolataink mélyítésében is segítségünkre van. Beszélgetések által új kapcsolatok alakulnak ki és a régiek is mélyebbé válnak.

A kőleves

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény, háborúból hazatérő katona. Ment egyik faluból ki, a másikba be, rongyosan szegény s éhesen. De bizony nem kínálták meg sehol egy falás kenyérrrel vagy egy kicsi meleg levessel. Bekérezkedett egyik házhoz is, a másik házhoz is. Itt reá uszították a kutyát, ott meg olyan szegénynek tették magukat, hogy semmijük sincs. Hát, így ahogy menegetett, elhatározta magában, hogy megálljatok, a következő háznál, legyen az bárkié is, ott én főzök levest. Fel is vett a kapuból egy követ, s bement a legelső házhoz. Éppen egy öregasszonyé volt.

- Jó napot, öreganyám!
- Adjon isten, vitéz uram!
- Hát, hogy s mint szolgál az egészsége?
- Szolgál, ahogy szolgál, hát vitéz uramnak, hogy szolgál?
- Nekem is szolgál valahogy, csak éhes vagyok, ennék valamit, ha volna, ha adna szívesen.

- Jaj, lelkem, vitéz uram, adnék én, ha volna. De én is olyan szegény vagyok, mint a templom egere. Semmim sincs, tiszta üres a kamarám, padlásom, mindenem.

- Hát - azt mondja a katona - én nem vagyok annyira szegény, nekem van itt a zsebemben, né, egy jókora kő. Ebből én tudnék levest főzni, csak kéne egy

üstöcske vagy fazék, amiben megfőzzem.

- Hát azt éppen adhatok, mert fazekam van elég – nyugodott meg az öregasszony, csak nincs, amit beletegyek. Na, megmosta a katona a követ szépen, beletette a fazékba. Tüzet rakott az öregasszony. Vizet töltött a katona a kőre, s odatette föni. Egy jó hosszú fakanállal megkevergette. Leste az öregasszony. A katona még meg is kóstolta.

- Hát jónak jó - csettintett a nyelvével-, de ha egy kicsi só volna benne, akkor még jobb lenne. - Hozok én sót, van nekem! Beletette a katona a sót, megkevergeti, s azt mondja:

- Tudja, ha lenne egy kanálka zsírja, akkor aztán igazán jó lenne.

- Van nekem az is, hozok én! - dicsekedett az öregasszony. Hozott egy kanál zsírt, azt is beleeresztették oda a fazékba. Kevergeti a katona, kóstolja, lesi az öregasszonyt.

Azt mondja megint a katona:

- Hát tudja-e, szoktam én kőleveskét főzni, de abban még kolbász is volt. Hogy az milyen jóízű! - Van nekem kolbászsom is - ajánlotta az öregasszony -, hozok én egy darabot a kamarából.

- Hozzon akkor két darabot, öreganyám, nekem is kell egy darab s magának is - szólt utána a katona.

- Hozok, hozok! - Hozott az öregasszony két darab kolbászt. A katona beleeresztette azt is a fazékba. Kevergeti, kóstolja.

- Tudja-e, ha van egypár szem pityókája, krumplija, azt meghántanánk, s ide beleaprítanánk, s még ha zöldségje is volna, az megadná a módját egészen.

- Van nekem az is- húzta ki magát büszkén az öregasszony -, hozok én azt

is. Hamar hozott egy kis sárgarépát, petrezselymet, pityókát, megtisztították s beletették a levesbe. Kevergeti a katona, ízleli, s odanyújtja a kanalat az öregasszonynak.

- Kóstolja csak meg, most be jó! Megkóstolja az öregasszony, s igen nyalja a szája szélét.

- Jaj, hát sohase hittem volna, hogy a kőből ilyen jó levest lehessen főzni. Még hagyták egy kicsit rotyogni, aztán megszólalt megint a katona:

- Egypár szem rizskása is jó lenne, de ugye, az nincsen?
- Van nekem az is - tüsténkedett az öregasszony. Hamar még egypár szem rizst is beleszórtak, s akkor megsimította elégedetten a hasát a katona.

- Ez most már éppen olyan, amilyenre én szoktam főzni! Megvárták, megfőjön. Kitöltött a katona egy nagy tányérral magának s egygel az öregasszonynak, s jóízűen bekanalazták. Az öregasszony nem győzött csodálkozni, hogy lehet kőből ilyen jó levest főzni. Mikor aztán jóllaktak, odafordult a katonához.

- Mondja, vitéz uram, nem adná el ezt a követ? Sokszor az sincs, amit főzök, s ebből én milyen jó levest tudnék kotyvasztani.

- Dehogynem! - vágta rá rögtön a katona. Elmosolyodott a bajusza alatt. Száz forintért bizony odaadom. Az öregasszony hamar odaadta a száz forintot, s a levestől, ami megmaradt kő, egy tiszta törülőrúhába belegöngyölte, s félretette, hogy neki legyen, mikor levest akar főzni.

A katona a száz forinttal a zsebében nagyon gyorsan elbúcsúzott, nehogy az öregasszony meggondolja magát, s visszakérje. Most, hogy jóllakott, s volt száz forintja, vígan rőtta az utat estig, amíg nem talált megint egy másik öregasszonyt, aki nem tudta, hogy kell főzni a kőlevest. Ott aztán újból jóllakott. Hogy milyen levest tudott főzni a szegény öregasszony abból a kőből, azt én nem tudom. Ezt a mesét Kalári néni mondta el nekem. Lehet, hogy kipróbálták, mikor még szegények voltak Bukovinában.

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés, mesélés

Csoport: Osztatlan csoport

A tevékenység előzménye: Katonákról könyvek, képek nézegetése. Katonás mondókák, énekek tanulása.

A tevékenység tartalma, témája:

A kőleves - Óvónők mesejátéka.

A tevékenység célja: A mese élményszerző előadásával irodalmi élménynyújtás. Mesehangulat kialakítása, az interaktív előadásmód által legyen biztosított a gyermekek szereplésvágya.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: Közösségi érzés előkészítése. Egymás iránti szeretetre, tiszteletre, megértésre, megbecsülésre nevelés. Érzelmi élet gazdagítása az átélt komplex meseélmény biztosításával.

Képesség és készségfejlesztés: **Értelmi képességek:** Logikus gondolkodás, emlékezet, figyelem fejlesztése. Belső képi világuk, fantáziájuk fejlesztése. Ismeretanyag bővítése, mélyítése.

Szociális képességek: Összetartozás érzésének mélyítése, erősítése, közösségi nevelés.

Kommunikációs képesség: Szövegértés, nyelvi kifejezőkészség, a dramatizálás során beszédkésztség fejlesztése, szókincs bővítés. Anyanyelvi kulturáltság fejlesztése.

Testi képesség: Térbeli tájékozódás, nagymozgások, szem-kéz koordináció fejlesztése.

A tevékenység módszerei: Motiválás, bemutatás, irodalmi élménynyújtás.

A tevékenység szervezeti és munka formája: Kötetlen.

A tevékenység eszközei:

Kendő, szoknya, csizma, bajusz, fakanál, fazék, kő, zöldségek, kolbász.

Kapcsolat más tevékenységi formákkal:

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.

Anyanyelv.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- A szükséges eszközök előkészítése.
- A mesepárnák előkészítése a meseszőnyegen. A lezárás eszközeinek kikészítése.
- A meghitt, nyugodt mesét befogadó hangulat megteremtése.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

- Motiváció, mese köszöntése mondókával:

*„Mese, mese meskete,
Gyere bújj a lelkembe.
Megőrizlek, meg biz én,
Ketten leszünk, te meg én.”*

- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje)
- A gyerekek láncba gyűjtése a „Száll a madár” c. dalocskával.
- Tetszőleges meseformula elmondása.

3. A tevékenység megindítása:

A mese eljátszásához a megfelelő tér kialakítása.

Képzeljétek el gyerekek, amikor kislány voltam, az édesapám sokat mesélt nekem a katona éveiről. Az én kis szívem ilyenkor megtelt hálával és szeretettel, hisz örültem, és csodálkozva vártam nap mint nap a történeteit. Ha meghallgatjátok, elmesélek nektek most egyet.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény háborúból hazatérő katona.” Katona: „Megy az úton a katona” című mondóka. Ment egyik faluból ki, a másikba be, rongyosan és éhesen. Ment egyik háztól a másik házig, de egy falat kenyérral vagy levessel sem kínálták meg.

Katona: „Éhes vagyok, fázok is nagyon. Egyik faluból kijöttem a másikba bementem...”

- **Bonyodalom:**

Ahogy ment, mendegélt, elhatározta a következő háznál, hogy ő bizony levest fog főzni. Fel is vett egy követ, s bement a következő házhoz.

Katona: „Ni csak itt van egy kő, elteszem a zsebembe jó lesz valamire...Ni csak egy takaros kis ház, na ide betérek...”

- **Cselekmény kibontakoztatása:**

Katona: „Van a zsebembe egy jókora kő. Tudnék ebből levest főzni, csak kellene egy üst vagy fazék.....” A katona az öregasszonytól fazekat kér és beleteszi a követ, elkezdi főzni a levest. Kóstolgatja, jónak tartja, de

mindig eszébe jut valami, hogy mitől lehetne jobb a leves. Az öregasszony odaadja neki, amit kér.

Katona:

*„Kavarjuk a rántást,
Várjuk a gazdát,
Aki nem jön ebédre,
Nem is eszik belőle.”*

- **Tetőpont:**

*Az öregasszony nem győzött csodálkozni,
hogy lehet kőből ilyen levest főzni.*

*Öregasszony: „Sose hittem volna, hogy kőből
ilyen finom levest lehet főzni...”*

- **Megoldás:**

*Öregasszony: „Mondja vitéz uram, nem adná el ezt a követ nekem?” Az
öregasszony megveszi 100 Ft -ért a követ, hogy ha nem lesz mit főznie, akkor
tudjon ilyen finom levest kotyvasztani. A katona jól lakott, s volt 100 Ft-ja. Vígán
rótta az utakat, estig, míg nem talált egy másik öregasszonyt.*

„Katona bácsi hopp, hopp, hopp”

*Adjon nékem cibakot,
Mert ha nem ad cibakot,
Kitöröm az ablakot.”*

„Aki nem lép egyszerre” című dal.

4. A tevékenység értékelése: A gyerekekkel leülünk, ha szeretnék, elmondjuk a mondókákat, elénekeljük a dalokat. (Katona dalokat hallgatunk CD-ről)

5. A tevékenység befejezése: A mese végét a mesezáró formulával zárom.

*„Mese, mese meskete,
Itt vagy bent a lelkemben.
Megőrizlek, meg biz én,
Ketten vagyunk, te meg én.”*

6. Visszavezetés a játékba: A kisebb gyerekek szabadjátékba való visszavezetése. Nagyobbaknak: „*Aki kapja, marja, kő*” népi labdajáték.

Megjegyzés

Az érdeklődés felkeltése az eszközök rejtett láttatásával. A gyermekek a készülődés hatására kíváncsivá, kissé izgatottá válnak, tudatosodik bennük, hogy mesélés következik. Érzelmileg ráhangolom a gyerekeket a mese előadására. A gyerekek kényelmes ülő pozícióban várják a mese kezdetét. A katona zenére, mondókára mendegél. A katona főz és közben mondja a mondókát, amibe a gyerekek is bekapcsolódhatnak. Addig is mondókáznak, énekelnek, míg a katona vígan rója az utat. A gyermeki reakciókat figyelembe véve törekszem a tevékenység derűs hangulati lezárására. Lezáráskor egyéni igényeiknek megfelelően biztosítok játéktevékenységet. A tárgyalkotó tevékenységek során egyéni képességeiknek megfelelően segítek. A gyermekek a szereplők ruháit is használhatják a szabad játékukban.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

Előkészítjük a termet a meséléshez, a jelmezeket, kellékeket is. Ráhangolódásképpen elmesélem a történetet a nagyapámról, aki katona volt. Ezután elmondjuk a mesecsalogató mondókát: „Mese, mese kacsalábon” Kiválasztjuk a mese szereplőit, jelmezekbe bújtatjuk őket. A mesélést versekkel,

mondókákkal tarkítjuk, ezáltal a gyerekek kapaszkodókat kapnak a mese cselekményéhez. Most egy beszélgetés következik a mese kapcsán. Segítő kérdéseket teszek fel: Szokott-e az anyukájuk főzni otthon? Miket szoktak tenni a levesbe, amikor főznek? Ők segítenek otthon a főzésben? Lehet-e kőből levest főzni? Még egyszer elénekeljük és elmondjuk a mesélés során elhangzott verseket, énekeket, majd katonadalokat hallgatunk. A mesefeldolgozás végén a következő mozgásos játékokat játsszuk: „Adj király katonát”, „Kastélyozás”, „Főzőcskés”, ezekkel vezetem át a gyerekeket a szabadtevékenységekbe. A tematikus sarkokban várat építünk, háborúzunk, képes könyveket nézünk. Az ismeretlen fogalmak tisztázásával bővült a gyerekek ismerete, a háztartási készségekről szóló beszélgetés kapcsán feltártuk, hogy milyen fontos ezen dolgok ismerete, miért fontos, hogy majd felnőtt korukban tudjanak főzni. Rámutatunk a mese vicces mivoltára is, hogy milyen furfangos volt a katona, hogyan szerzett pénzt egy kővel, az eszével. A gyerekek egyre könnyebben átadják magukat a mesetransznak, könnyen ráhangolódnak a mesére, igyekeznek társak lenni a mesélésben, egyre több gyerek nyilvánul meg szívesen a mesefeldolgozás során. Előzőleg már ismertem a mesét, de még soha nem dolgoztuk fel közösen a

gyerekekkel. Eddig is egyik kedvenc mesém volt, de a közös munka után, most még jobban megszerettem.

Fülek

A gyerekek már többször is hallották a mesét. Röviden összefoglaljuk - figyelj jól, és ha olyan szavakkal találkozol, melyek nem igazak vagy nem illenek a mesébe, akkor szólj! Egy gazdag városi legény lóháton útra indul. Nappal vándorol és éjjel az erdőben alszik. A hosszú úton ő és a lova is éhes lesz. Betér egy faluba, ahol a vendégfogadóban csak a lovának tudnak enni adni. Minden háznál enni

kér, de sehol nem kínálják étellel. Az utolsó háznál talál egy jólelkű gazdát. Itt elhatározza, hogy megréfálja a falusiakat. Olyan dolgot ígér, amit azok még nem láttak: kölevest fog főzni. A főzéshez sok mindent kér: lisztet, sót, olajat, zsírt, hagymát, petrezselymet, káposztát, kolbászt, szalonnát, kenyeret, sárgarépát, fokhagymát és pirospaprikát is. A kíváncsi falusiak szívesen hoznak mindenkől, mert szeretnék látni, mi lesz a kövel, amely a levesben fő. A legény és a falusiak együtt jóízűen megeszik a levest és a puhára főtt követ is. Az ebéd után a vándor megköszöni a szíves vendéglátást, és továbbmegy egy másik faluba, hogy ott újabb követ főzzön vacsorára. Mondjatok egy rövid történetet arról, hogyan fogadták ebben a faluban a következő vándort, aki éhesen és fáradtan érkezett! A foglalkozás végén mozgásos játékot játszottunk. A meséhez köthető tevékenységek: Mondókázás, népdal, játék – Borsót főztem, Csicseri borsó, Esik az eső. Hintalovazás. Hideg-meleg – rejtő-kereső játék. Katonásdi - menetelés, futás, kardozás, galoppozás stb. dobszóra, parancsszóra. Papírhajtogatás – csákó, kard készítése papírból. Sütés-főzés: lisztgyurma főzése, lisztgyurmázás.

Gyűjtögetés: az udvaron köveket, kavicsokat gyűjtöttek. Bábos feldolgozás - Szereplők: szegény asszony, katona – fakanálbábok. Díszlet: konyha. asztal, tűzhely, fazék. Kellék: kő Nézőtér: az asztal körül. Narrátor: az óvónő mesél, leírja a jelenetet, rendezi mesélés közben a színteret és a szereplőket. Bábozás tárgyakkal – fakanalakkal az asztalon, /az óvónő és a gyerekek/. Bábtechnika – fakanál mozgatása: fel-alá jár, ugrál, beszéd közben a másik felé fordul stb. Bábos párbeszéd – A gyerekek a párbeszédbe kapcsolódnak bele. Mindenki saját szavaival, ötleteivel színesítheti a játékot. A szereplők mozgatják a bábokat, amikor beszélnek. Meseillusztráció, báb készítése – rongybáb - szegény asszony, fakanálbáb-katona, kövek festése. Bábozás saját bábokkal – a gyerekek maguk módján is megfőzték a meselevest. Kézművesség – csigatészta készítése.

Szalárd

Változtatásra nem igazán volt okunk a mese feldolgozásában. A szabad tevékenységek esetében saját módszereinket és egy-egy ötletünket is belefontuk. Szabad tevékenységként óvodásaink „kő zöldségeket” festettek és a nagyobbak főleg „Mennyit mutat a kő?” didaktikai játékot játszottak kövek és kavicsok segítségével. A gyerekek által látott mese dramatizálása egy új „régi” világba kalauzolta el őket, a régi időkbe, a népmesék idejébe. Ezáltal a gyerekek nyitottabbakká váltak a régi idők felfedezésére, mesék, eszközök, ruhák segítségével. Megismerkedtek népi kifejezésekkel, szólásokkal, azok jelentésével, gazdagítva szókincsüket. Szociális készségek terén fejlődött igazságérzetük, segítőkészségre, adakozásra neveli a gyerekeket. Az alkotó tevékenység során a gyerekekben fejlődik az a rálátás, mely segít abban, hogy meglássák a tárgyakban az alkotási, művészi lehetőséget. Fejlődik kreativitásuk, finom motorikus készségük. A matematikai tevékenység során fejlődik logikus gondolkodásuk, elmélyülnek matematikai ismereteik.

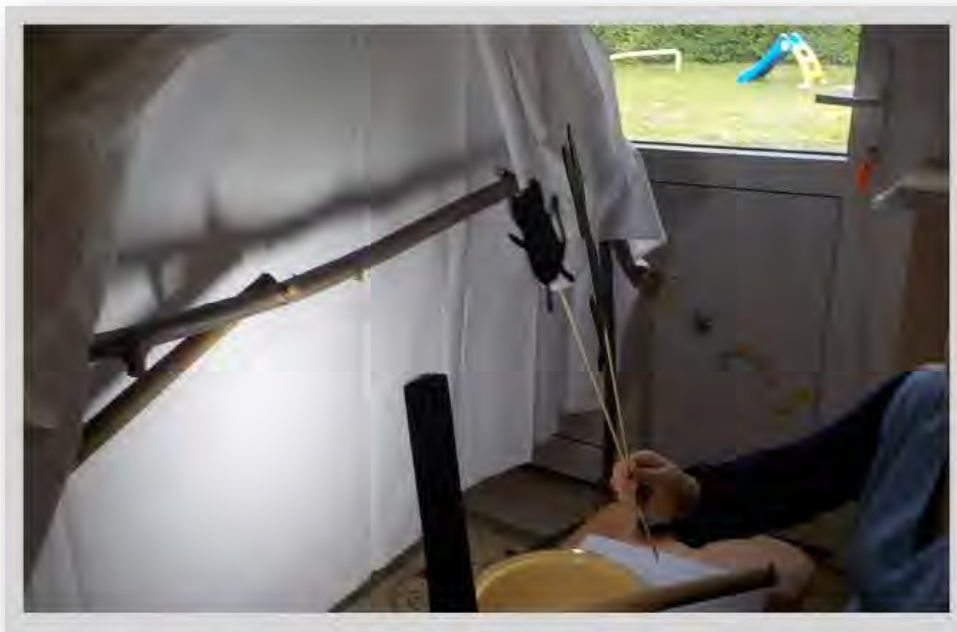

A béka, a kolbász és az egér

Egyszer volt, hol nem volt, még hetedhét országon is túl, volt egy béka. A béka összetalálkozott az egérrel és a kolbásszal. Hárman kezdtek beszélgetni, s elhatározták, hogy ők örökös barátok lesznek. Az egeret betették sepregetőnek, a békát beszerzőnek és a kolbászt szakácsnak. Így mentek a dolgok egy hónapig. A béka beszerzett, mert ő jól tudott ugrani, hamar tudott menni s jönni, az egér kisépregette a szobát, s hozott be fát meg vizet, a kolbász meg szakácskodott. Hát olyan jó ételeket csinált a kolbász, hogy örökké csak nyalogatták a szájukat. Akármennyit ettek, nem tudtak jóllakni, mert nagyon jó volt az étel. Mikor letelt a hónap, azt mondja a kolbász:

- Na, hát a dolog az rendre jár, melyiketek lesz a szakács?
- Hát legyen a béka. Megtették a békát szakácsnak. Nekifogott a béka, így is szakácskodott, úgy is szakácskodott, főzött ilyet, főzött olyat, de olyat nem tudott

főzni, hogy a többieknek jólessék. Főzött vagy három-négy nap, s akkor felmondtak a szakácsnak. Azt mondták, hogy:

- Nem vagy jó szakács. Megszégyellte magát a béka.

- Nahát akkor ki főzön? Azt mondja a kolbász:

- Az egeret tesszük oda. Odatették az egeret. Ő is főzött vagy két-három nap, de ő se tudott jól főzni. Rászorították a kolbászt:

- Csak te főzzél! A kolbász váltig mondta:

- Én az én hónapomat lefőztem, s hogyha nem akartok ti főzni, akkor inkább

felmondjuk a barátságot. Valahogy csak megkérlelték a kolbászt, mégis elvállalta, hogy még egy vagy két nap ő főz. A béka gondolta, addig ő megtanulja, hogyan főz a kolbász. Nekifogott, hogy meglesse, mit csinál. Hát amikor a lé meg volt főve, egy darab idő múlva a kolbász, mikor látta, hogy nincsen sehol senki, beledobta magát a lébe. Megforgatta magát benne ügyesen, s akkor kijött.

“Hopp - gondolta a béka -, most már én is tudom, hogy kell csinálni! Azért olyan jó a leves, mert beledobta magát.” Akkor ajánlkozott:

- Na, most már én leszek a szakács, most már én is tudok főzni! Nekifogott, odatett egy jó nagy fazék vizet a tűzhöz. Jó tüzet csinált, s főzte, főzte. Mikor már úgy gondolta, hogy meg van főve az a mindenféle, ami bele volt téve, nem várta meg, hogy egy kicsit meghűljön a lé, hanem mikor a legforróbb volt, belészökött. Hát alig tudott kiszökni, mind

összeforrázódott, összefutott a hátán a bőr. Azóta van varasbéka. Félreállott a főzésből, alig tudott mozogni, úgy összeégette a forró lé. A kolbász meg az egér, mikor megmondta nekik, hogyan járt, kikacagták. Felbomlott a barátság, s attól fogva mindenki külön élt. Máig is élnek, ha meg nem haltak.

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés, mesélés

Csoport: Osztatlan csoport

A tevékenység előzménye: A mese élményszerző előadása a mese szófordulatait követve.

A tevékenység tartalma, témája: A béka, a kolbász és az egér mese eljátszása árnybábokkal. Élőszavas mesélés.

A tevékenység célja:

A komplex meseélmény által érezzék meg a mese nyújtotta élményt.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: Közösségi érzés előkészítése, egymás iránti szeretetre, tiszteletre, megértésre, megbecsülésre nevelés. Önkontroll fejlesztés. Érzelmi élet gazdagítása az átélt komplex meseélmény hatására.

Képesség és készségfejlesztés:

Értelmi képességek: Logikus gondolkodás, emlékezet, figyelem fejlesztése.

Belső képi világuk, fantáziájuk fejlesztése. Ismeretanyag bővítése, mélyítése.

Szociális képességek: Összetartozás érzésének mélyítése, erősítése, közösségi nevelés.

Kommunikációs képesség: Szövegértés, nyelvi kifejezőkészség, beszédkészség fejlesztése. A bábozás során szókincsbővítés. Anyanyelvi kulturáltság fejlesztése a mese nyelvezetével.

Testi képesség: Téri tájékozódás, nagymozgások, finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése.

A tevékenység módszerei: Bemutatás, motiválás, beszélgetés, utánzás

A tevékenység szervezeti és munka formája: Kötetlen

A tevékenység eszközei: Béka, kolbász, egér, bábok. különböző textilek, levegőre száradó gyurma, festék.

Kapcsolat más tevékenységi formákkal: Ének zene, énekes játék, gyermektánc.
Vizuális tevékenység: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka. Anyanyelv.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- A szükséges eszközök előkészítése.
- A manuális tevékenységekhez az asztalok összetolása, letakarása.
- A mesepárnák előkészítése a meseszőnyegen.
- A lezárás eszközeinek kikészítése.
- A meghitt, nyugodt mesét befogadó hangulat megteremtése.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

- Motiváció, mese köszöntése mondókéval:

*„Mese, mese meskete,
Gyere bújj a lelkembe.
Megőrizlek, meg biz én,
Ketten leszünk, te meg én.”*

- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje)
- A gyerekek láncba gyűjtése a „*Száll a madár*” c. dalocskával.
- Tetszőleges meseformula elmondása.

3. A tevékenység megindítása:

„Egyszer volt, hol nem volt, nem mernék rá megesküdni, hogy hol nem volt, de arra se, hogy volt, de akár volt. akár nem volt, hát hadd legyen. Volt a világon egy béka, aki összetalálkozott egy egérrel és kolbásszal. Elhatározták, hogy ők örökös barátok lesznek. Az egér a sepregető, a béka a beszerző és a kolbász a szakács volt. Így mentek a dolgok egy hónapig.

A kolbász olyan jó ételeket csinált, hogy örökké csak nyalogatták a szájukat.

Kolbász mondja főzés közben:

*„Fazekam a tűzhely,
Fazékba a levesem,
Hogyha megfőtt, megeszem.
Keverem-kavarom
Mindjárt bele is ugrom.
Úszik a kolbász a levesbe,
Jó ízt ad neki ízibe.
Nyalja a száját az egér, a béka,
Szaporán szedem a tányérjukba.”*

- **Bonyodalom:**

Mikor letelt a hónap, azt mondja a kolbász: „*Na, hát a dolog az rendre jár, melykőtök lesz a szakács?*”

- **Cselekmény kibontakoztatása:**

A békát tették szakácsnak, de nem tudott olyat főzni, hogy a többieknek is jól essen. 3-4 nap után felmondtak a szakácsnak. Ezután az egér lett a szakács 2-3 napig, de ő se tudott jól főzni.

*„Sose főztem egér módra,
Mit tegyek a fazékba?
Ezt, azt, meg amaszt,
Na, ebből sem lesz leves soha.”*

A kolbászra rászorították, 1-2 napig újra főzött nekik.

- **Tetőpont:**

A béka megleste, hogyan főz a kolbász. Megforgatta magát a levesbe, azután kijött. Ezért főzött olyan finomat.

Gryllus Vilmos: Maszkabál – Szakács című dal.

- **Megoldás:**

A béka, ahogy ezt meglátta, azt gondolta, ezt ő is meg tudja csinálni. *„Tudom már mi a kolbász titka, fejest ugrott a nagy kondérba, úgy teszek én is: haj-jaj-jaj. Varangyos lettem jaj-jaj-jaj”*

A forró levesbe beleugrott és összeégette magát. A kolbász és az egér is kinevette. Így lett vége a barátságának.

- **A tevékenység befejezése:**

A mese végét a Mese, mese meskete záróformulával jelzem.

*„Mese, mese meskete,
Itt van bent a lelkemben.
Megőrizlek, meg biz én,
Ketten vagyunk, te meg én.”*

„Malom alatt jártam...” (beszédtilalom), *„Ha én cica volnék, Száz egeret fognék...”* játék eljátszása.

4. A tevékenység értékelése:

A gyermekek közzé ülök és ha szeretnék, elénekeljük a dalbetéteket és elmondjuk a mondókákat. Beszélgetést kezdeményezek a meséről. Kinek melyik szereplő volt szimpatikus?

5. Visszavezetés a játékba:

A kisebb gyerekek visszavezetése a játékba, gyurmázási lehetőség: béka, egér, kolbász készítése. Nagyobb gyerekeknek a felkínált tevékenység a meseélmény lerajzolása olajpasztell krétával akvarell papírra.

Megjegyzés

A gyermekek is segítségemre sietnek a terem átrendezésébe. A készülődés, jelzés értékű, hogy valami mesebeli fog történni. Az eszközöket a mesebőröndbe helyezem. A gyermekek a megszokott mondóka és dal hallatán a mese befogadására felkészülnek, a nyugodt, meghitt hangulat, biztonságot nyújtó környezet segíti őket ebben. Élményt biztosítva játsszuk el a népi játékokat. A gyermekek gondolatait figyelemmel kísérem, biztatom őket egyéni megnyilvánulásra. A beszélgetés során a gyermek személyiségéről és aktuális érzelmi állapotáról és szövegértéséről is visszajelzést kapok. A tevékenységek során egyéni képességeikhez mérten segítem őket. A mesélés eszközeit felhasználhatják, bevonhatják a játékukba.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

A vegyes korosztályú csoportra tekintettel lévén néhány játékot kihagytunk a foglalkozás feldolgozásból. Annál a résznél, amikor a kolbász nem akar többet főzni a gyerekek folytatják tovább a történetet. Utána sütés-főzéssel kapcsolatos énekeket és mondókákat mondunk, énekelünk, majd közösen gyümölcssalátát készítünk, amit közösen el is fogyasztunk. A mesélés során a gyerekek használják a

fantáziájukat, ugyanakkor fejlődik a beszéd és kifejező készségük is. Az ezt követő gyümölcssaláta készítésén megfigyelhetem, hogyan állnak a gyerekek háztartási készségek terén, ki szokott segíteni otthon a konyhában és ki nem. A gyengeségek kiaknázása által fejleszthetem ezen készségeket is. A mesefeldolgozás folyamata által fejlődik a gyermekek művészetek és dramatikus művek iránti fogékonysága, oldódnak az egyéni és a gyerekek közti esetleges konfliktusok.

Fülek

A foglalkozást meseszőnyegen kezdtük a mesemondással. A béka, a kolbász és az egér elhatározták, hogy barátok lesznek, együtt fognak lakni, a teendőket beosztják maguk között. Így felváltva végezték a házimunkákat. A kolbász főzött a legjobban, mert a levesbe belefőzte magát is. Amikor a béka utánozni akarta leforrázta magát, azóta van varangyos béka. Közösen elkészítettük a fakanál bábokat - békát, kolbászt, egeret. A bábjátékon keresztül emberi karaktereket ismerhettek meg a gyermekek, minek nyomán megismerik a hozzájuk tartozó fogalmak

jelentését is. A mese nagyon tetszett a gyerekeknek, szívesen meghallgatták többször is, A szöveg stílusa és tartalma megfelel a gyermekek gondolkodásának, érdeklődésének. A mese jól beilleszthető óvodai programunkba, lehetőséget nyújt az állatvilág árnyaltabb megismeréséhez, az emberi kapcsolatok működésének megértéséhez. Jól kiaknázható a nevelési területek integrálásában, a gyermekek sokoldalú kifejezőkészségének fejlesztésében. A mese feldolgozása a hét folyamán: Béka, egerfogó – játék Hangutánzó játék – állathangok felismerése, utánzása: erdei és háziállatok. Bábos feldolgozás: Béka- fonalbáb, eger-

fonalbáb, kolbász - fonalbáb. Díszlet: erdő – kötéllel elkerített terület a földön, patak – sál, tobozok – fák. Kellék: fazék
Nézőter: az erdő körül a földön ülve.
Narrátor: az óvónő mesél, leírja a jelenetet, rendezi mesélés közben a színteret és a szereplőket. Bábozás – fonalbábokkal /az óvónő majd a gyerekek/. Bábtechnika – a fonalbábok madzagon mozgatása felülről. Bábos párbeszéd – A gyerekek a párbeszédbe kapcsolódnak bele. Mindenki saját szavaival, ötleteivel színesítheti a játékot. A szereplők mozgatják a bábokat, amikor beszélnek. Meseillusztráció készítése. Bábozás saját bábokkal – a gyerekek maguk módján is megfőzték a meselevest. Kézművesség –erdő, patak, tó festett és kötözött batikolással.

Szalárd

A gyerekek számára egy teljesen új tapasztalat, új mesélési mód volt az árnybábok által eljátszott mese. Ezáltal nem csak valóságban, hanem képzeletükben is láthatták a mesét, fantáziájuk segítségével. A gyermekek képzeletük által szabadon színezték meg a történet vizuális képeit, mely nagy hatással volt

intellektuális és személyiségi kompetenciáik fejlesztésére. Gazdagodik anyanyelvi kultúrájuk, a mese, az irodalom szeretetére neveli őket. A manuális tevékenység

során fejlődik a gyerekek finommotorikája, új technikával ismerkednek meg, ezzel fejlesztve esztétikai rálátásukat, kreativitásukat. Az árnybábozás eredményes alkalmazása után, bizton tanácsolhatom ennek a módszernek a többszöri használatát, mert komplex fejlesztő módszer, mely maradandó élményt, hatást nyújt a gyerekek számára. Az árnyjáték, árnybábozás, általam eddig még nem használt módszernek számít, mellyel most gazdagodott módszertani kultúráim és melyet biztosan számos alkalommal újra alkalmazok majd.

A kisgömböc

Hol volt, hol nem volt, volt a világon egy szegény ember; annak volt egy felesége, három leánya meg egy kis malaca. Egyszer megölték a kis malacot, a húsát felkötötték a padlásra. Már kolbásza, hurkája, sonkája, mindene elfogyott a kis malacnak, csak a gömböce volt még meg. Egyszer arra is ráéhezett a szegény asszony, felküldte a legöregebb leányát a padlásra:

- Eredj leányom, hozd le azt a kis gömböcöt, főzzük meg. Felment a legöregebbik leány érte; amint le akarta vágni, elkiáltotta magát a kis gömböc: "Hamm, bekaplak!" - azzal bekapta. Már odalent nem győzték várni. Felküldte a szegény asszony a középső leányát:

- Eredj már, leányom, nézd meg, mit csinál a nénéd ennyi ideig. Felment a középső leány, kereste a nénjét, s hogy nem találta, le akarta vágni a gömböcöt. De a gömböc megint

elkiáltotta magát: "Hamm, téged is bekaplak!" - azzal bekapta ezt is. Már odalent

sehogy se tudták elgondolni, hogy miért nem jön az a két leány, felküldte hát a szegény asszony a legkisebb leányát is:

- Ugyan, leányom, eredj már fel, nézd meg, mit csinál a két nénéd. Aztán hozzátok le azt a gömböcöt valahára. Felment a legkisebb leány is, de ezt is csak elnyelte a gömböc. Már a két öreg sehogy se tudta mire vélni a dolgot.

- No, apjuk - mondja a szegény asszony -, már látom, magamnak kell felmennem. Azok most bizonyosan az aszalt meggyet eszik. Felment a szegény asszony, kereste a leányait, hogy nem találta, le akarta vágni a gömböcöt, de a gömböc ezt is bekapta. A szegény ember csak várta, csak várta őket, hogy nem jöttek, gondolta, tán valami baj van, felment ez is. Amint közel ment a kis gömböcöz, ez elkiáltotta magát: "Hamm, téged is bekaplak!" Azzal bekapta ezt is, de a rossz kócmadzag már az öt embert nem bírta meg, leszakadt a kis gömböc. Elkezdett görögni, görgött-görgött, a padlás grádicsán is legörgött, kiment egyenesen az utcára. Éppen ott ment el egy csomó kaszás, jött haza a mezőről, a kis gömböc azokra is rákiáltott: "Hamm, titeket is bekaplak!" Azzal bekapta ezeket is. Megint csak görgött odább; előtalált egy regement katonát, azokra is rákiáltott: "Hamm, titeket is bekaplak!" Azzal bekapta ezeket is. Megint csak görgött odább, egyszer csak egy hídra

ért, amely alól a víz egészen ki volt száradva, éppen akkor ment arra egy hintó, a kis gömböc félre akart előle ugrani, hogy el ne tapossa,

de leesett a hídról, kirepedt az oldala, kiömlött belőle a sok ember, ki-ki a maga dolgára ment, a kis gömböc meg ott maradt kirepedve.

Ha a kis gömböc ki nem repedt volna, az én mesém is tovább tartott volna.

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés-mesélés

Csoport: Vegyes életkorú, osztatlan csoport

A tevékenység előzménye:

A mese élményszerű előadása a mese szövegeit követve.

A tevékenység tartalma, témája: A **gömböc**. A mese dramatizálása – az óvónő a narrátor- gyerekek a mese szereplői.

A tevékenység célja: A mese élményszerű előadásával irodalmi élménynyújtás. Az együttjátás

örömeinek megéreztetése a mesei hangulat kialakításával, a hagyományok ápolásával, zenei anyag átgondolt megválasztásával.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: Egymás iránti tiszteletre nevelés, közösségi érzés erősítése.

A népi játékok által a figyelmesség, önfegyelem, segítőkészség, szabálytudat megalapozása.

Képesség- és készségfejlesztés:

Kommunikációs képesség: Anyanyelvi kulturáltság fejlesztése, a népmesei nyelvezet megismerésével. Nyelvi kifejezőkészség fejlesztése a beszélgetés során.

Értelmi képesség: Ismeretanyag bővítés, figyelem fejlesztés, belső képi világ fejlesztése. Fejlődjön logikus gondolkodásuk, összefüggések felfedezése az élmények feldolgozása során.

Szociális képesség: Érzelmi közösségi nevelés, összetartozás érzésének erősítése, csoporttudat erősítés.

Testi képesség: A nagymozgások fejlesztése, téri tájékozódások fejlesztése,

finommotorika fejlesztése, szem-kéz koordináció fejlesztése.

A tevékenység módszerei: Utánzás, elismerés, bátorítás, motiválás, irodalmi élménynyújtás.

A tevékenység szervezeti és munka formája: Kötetlen, csoportos.

A tevékenység eszközei: Batikolt anyag, bajusz, kalapok, kendők, tarisznyák, CD, kötény, szoknyák, agyag, mézeskalács, tojáshab, gyapjú, szappan.

Kapcsolat más tevékenységi formákkal: Ének-zene, énekes játék, gyermektánc. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka. Anyanyelv.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- Nyugodt meghitt mesei hangulat megteremtése, a tábla kihelyezésével, a villany lekapcsolásával.

- Eszközök előkészítése, a tevékenységhez szükséges tér kialakítása.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

- Motiváció, mese köszöntése mondókával

*„Mese, mese meskete,
gyere bújj a lelkembe.*

Megőrizlek, meg biz én,

Ketten leszünk, te meg én.”

- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje)
- A gyermekek láncba gyűjtése a „Száll a madár” dalocskával.
- Tetszőleges meseformula elmondása.

3. A tevékenység megindítása:

A mese helyszínének kialakítása.

„Amikor én kicsi voltam, és elmentem a nagyapámhoz, aki egy nádfedeles kiskunyhóban éldegélt, gólya fészkel a kéménye tetején, a kapuján kihajlott a

bodzavirág, na oda jártam én kiskoromban. Egyszer mikor odamentem a nagyapám azt mondta nekem: gyere fel velem a padlásra, mert a mese, amit elmesélek neked az padláson született meg.

Ott a padláson lakott egy kisegér, akitől hallotta ezt a mesét. Huncut szemmel mondta még, hogyha ott cincognak körülöttem, meg ne ijedjek. Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember és egy szegény asszony. Volt nekik egy nagyobbacska lányuk, na ti lesztek ezek a

nagyobbacska lányok, volt nekik ám egy legkisebb lányuk is, na ti lesztek a legkisebb lányok, aztán volt nekik ám középső lányuk is, na ti lesztek a középső lányok. Aztán voltak ám benne kaszás emberek is, na ti lesztek a kaszás emberek.

Aztán voltak ám benne katonák is, na a katonák meg ti lesztek. Meg volt ám egy kanászgyerek, aki most te leszel. No, hogy mán tudjuk ki kicsoda, eljátsszuk most úgy a mesét, hogy én mesélem ti meg játsszátok. Na, kezdem is. Na, hogy szavamat ne feledjem ott tartottunk, hogy hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember meg egy szegényasszony meg a lányaik. Volt nekik egy malackájuk is. Azt mondja egyszer a szegény ember: ...”

• **Bonyodalom:**

„Azt mondja egyszer a szegény ember a legidősebb lányának - hallod-e menj fel a padlásra, akaszd le a szelemen gerendáról a kiscigánybölcsöt és hozd le.”

- **Cselekmény kibontakozása:**

Lógott egy madzagon a gömböc. Odament, hogy leakassza a gömböcöt, de a gömböc elkezdte: - „Hókuszpókusz, haraplak, hámm, tégedet bekaplak! – és bekapta a legidősebb leányt.

Így történt ez, a közbülsővel is és a legkisebbikkel is. Bekapta a gömböc a szegény embert és a szegény asszonyt is, ekkor a rossz kócmadzag nem bírta meg a gömböcöt, elszakadt. Az legurult a padlásról, a lépcsőn lefelé, kigurult az udvarról az útra. A gömböc sorra bekapja, akivel találkozik a kaszásembereket és a katonákat is.

- **Tetőpont:**

A gömböc találkozása a kanászfíúval.

- **Megoldás:**

A kanászfű éppen szalonnát evett az ároksparton és kis bécsi bicskája kiharította a gömböcöt. Kiözönlöttek a katonák, a kaszásemberek, a szegény ember, a szegényasszony, meg a leányai. Kerestek egy jókora tepsit, azt a gömböcöt beletették, megsütötték s mind egy falásig megették. Itt a vége, fuss el véle!

4. A tevékenység értékelése:

Letelepszek, mint mesélő a gyermekek közé, megköszönöm, hogy velem játszottak és egy bábbal megsimogatom őket, melyet a mesebőröndből veszek elő.

5. A tevékenység befejezése:

A mese végét a mese mese meskete záróformulával jelzem.

*„Mese mese meskete
itt vagy bent a lelkemben.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten vagyunk, te meg én.”*

Egy párválasztós játékot kezdeményezek. Népzenere sétálunk, a zene elhallgatásakor párt választunk. Akinek nem jutott pár, rámutatunk, és azt mondjuk, te vagy a gömböc.

6. Visszavezetés a játékba:

A kisebb gyermekeket agyagozási lehetőség felkínálásával vezetem vissza a játékba.

A nagyobb gyermekekkel eljátsszuk, a Megy a gömböc vándorútra című népi játékot, addig, míg a kisebb gyermekek ráhangolódnak a manuális tevékenységre.

A nagyobbak játékba való visszavezetését a gömböc nemezelési lehetőségének felkínálásával, illetve a gömböc mézeskalács formájának díszítésével oldom meg.

Megjegyzés

A gyerekek mindig nagy izgalommal segítenek a mese kellékeinek az elkészítésében. A batikolás egy varázslat, hiszen titokzatos az eredmény. A munka előtt videót néztünk, technikát lestünk el a kelmefestőktől. Majd kavicsgyűjtés következett.

Batikolás közben nézenét

hallgattunk, énekeltünk, és varázstáncot jártunk. Gyönyörű kis gömböc született, és kezdődhetett a mesélés. Érzelmileg ráhangolom a gyermekeket a mese újabb feldolgozására. A dramatizáláshoz, ahogy kiválasztom a szereplőket, úgy adom rájuk az egyszerű jelmezeket, (Kendő, kalap, bajusz, tarisznya, kötény), ezzel is erősítem a meséhez tartozást. A mese élményének fokozását a hangszerek megszólaltatásával érem el. A gömböc gurulását zenei betéttel tesszük hangulatossá. A cselekményt a maga humorában mesélem el, kisebb szünetekkel. Az eseményeket a hangerő és a beszédtempó változtatásával hangsúlyozom. Pozitív attitűddel értékelem a gyermekek viselkedését. A gyermeki megnyilvánulások megfigyelése által, a bátorság hangsúlyozása. Számítok rá, hogy a kisebb gyermekek figyelme elfárad, ezért visszavezetem őket a játékba, melyet a társam irányít. A nagyobbak számára népi játékot kezdeményezek. Egyéni képességeket figyelembe véve biztosítom a tudatos differenciálást.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

A mesét mi is mondókával köszöntöttük, ezután a gyerekek felsoroltak még néhány általuk ismert mesecsalogató mondókát. Mivel megszokott a helyzet, hogy az óvónő a mese narrátora a csoportban, ezért nem okozott nehézséget a gyerekek figyelmét felkelteni és magamra irányítani. Az előzményeket tekintve, az sem idegen a gyerekeknek, hogy a mesehősök bőrébe bújjanak. A mesefeldolgozás végén kihagyunk néhány játékot. A mesedramatizálás után művészeti tevékenységeket kínáltam fel: rajzolást, gyurmázást a mese kapcsán. Az, hogy bizonyos jeleneteket zenei betéttel hangsúlyoztunk, újdonság volt számunkra, de ezek még érzékletesebbé tették a mese humoros jellegét. Ezenkívül hangszínnel, gesztusokkal és mimikával próbáltam kihangsúlyozni a mese humoros jellegét. A gyerekek könnyen ráhangolódnak a mesére, igyekeznek társak lenni a mesélésben, egyre több gyerek nyilvánul meg szívesen a mesefeldolgozás során. Még soha nem használtunk azelőtt a mesefeldolgozások során zenei betéteket, de ha megtaláljuk a megfelelőt, ezzel sokkal érzékletesebbé tehetjük a mesejeleneteket. Ezt most próbáltuk ki először, de ezentúl is előszeretettel fogjuk alkalmazni. Ez által fejlődött a módszertani kultúráim.

Fülek

Mi konyhaeszközöket használunk a mese bemutatására pl. a kis gömböc-krumplinyomó stb. Tréfás jellegét a kiscigány ismétlődő-gyarapodó mondókája adja meg. Cselekménye: szegény ember malackát vág, családjával együtt rendre

mindenét elfogyasztják, már csak a gömböce van meg. A szegény asszony sorra felküldi három lányát a padlásra, majd maga is felmegy, hogy lehozzák, de a kiscigány sorra valamennyiüket bekapja: Mit akarsz engem megenni, inkább én eszlek meg téged!, majd: Egy (két) nénédet, három

lányodat bekaptam, ham, téged is bekaplak! – bekapja a gazdát is, leszakad a madzagja, legurul a létrán, ki az utcára, bekap egy csapat aratót, egy szakasz katonát, egy csorda disznót, de a kiskanász fehérvári bicskája (katonák szuronya, aratók kaszája) megakad a torkán, felhasítja, valamennyien kísétálnak. Visszamesélés eszközök alapján. A mese nagyon tetszett a gyerekeknek, szívesen meghallgatták többször is. Legjobban a „ham, bekaplak” részeket élvezték. A szöveg stílusa és tartalma megfelel a gyermekek gondolkodásának, érdeklődésének. A mese feldolgozása. Disznótoros – élményeikről beszéltek. A gömböc jelentése: töltött húsétel, a disznó megtöltött bendője. A gömböc tölteléke sokszor egyezik a fehér vagy véres hurkáéval. A gömböcöt kézzel töltik, bevarrják, kifőzik, nem préselik, nem füstölik, hanem hamarosan elfogyasztják savanyú levesnek vagy húsos káposztában. Mondókázás, népdal, játék – Ez a malac piacra ment – ujjszámoló, Egy kis malac -ének, Hogy a kocsonya - páros játék. Kísérletezés – gömböc / gurítható tárgy / készítése különféle alapanyagból /papír, textil, fonal, konzervdoboz, agyag/. Bábos feldolgozás. Szereplők: gömböc – batyu, szegény ember – gyapjú bajusz, asszony – kendő, 3 lány – 3 színű selyemszalag, mezőn dolgozó emberek – gyerek gereblye, kis kapa, ásó, katona - katonasapka,

kondás - fakés.

Díszlet: házi szőttes-pokróc leterítve a földre. Nézőtér: a pokróc körül.

Bábozás tárgyakkal – a földön ülve a pokróc körül, szimbolikus eszközökkel előadva.

Bábtechnika – tárgyjáték. A szereplők a kezükbe fogták, illetve

fejükre tették a szimbolikus bábokat /kalapokat/. A gömböc- batyu bekapta a szereplőket / vagyis a szimbolikus tárgyakat/ a kiskondás késével kibogozza a batyut – megmenti a szereplőket. A tárgyak szétgurultak- a gyerekek/ szereplők újraéledtek. Bábos párbeszéd – a szereplők mozgatják a kelléküket, amikor beszélnek. Meseillusztráció, báb készítése – a főszereplőt agyagból, az embereket

kukoricából, textilből nyírással, kötözéssel készítették. Bajusz készítése gyapjúsöszből: középen összekötve, két vége kipödörve. Bábozás saját bábokkal – a gyerek maguk kezdeményezték a dramatizálást. Kézművesség - agyagozás – malac, gömböc.

Szalárd

A kolléganővel együtt való dramatizálás nagyon jól működött a jó gyakorlat során, a gyerekeknek nagyobb élményt nyújtott, hogy a „félelmetes” lepedő alatt kedves óvó nénijük fogadta őket. A dramatizálást egy újabb oldalról próbálhattam ki, amikor a gyerekek mesélés közben kapják meg a szerepüket, és segítségemre van a kolléganőm is a mese eljátszásánál, ezek nemcsak a gyermekeknek, hanem számomra is élményt nyújtott, gazdagodtam vele, és máskor is szeretném alkalmazni. A jó gyakorlat újszerűsége a népmesék a gyerekek személyiségére tett számos pozitív hatásában rejlik. A magyar népmesék gyönyörű választékos nyelvünk végtelen titkát tárja fel a gyermekek előtt, valamint a magyar észjárást is megtanulhatják. A

mesehallgatás során a gyerekek belevésik emlékezetükbe a hallottakat, melyek később színesítik kifejezésvilágukat, kommunikációjukat.

Emellett a kreatív alkotások létrehozása által a gyerek önmagát fejezheti ki, önálló stílusát alakíthatja ki.

A medve és a macska

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon, még az Óperenciás-tengeren is túl, élt egyszer egy medve. Összetalálkozott egy macskával, s azt mondja neki:

- Hallod-e, te macska! Egyezkedjünk össze, s csináljunk egy házat ketten. Jól van, összeegyeztettek, építettek az erdőben egy házat, ketten laktak a medvével, beszélgettek, nem unatkoztak. Egyszer őszt lett, s azt mondja a medve:

- Hallod-e, te macska, nemsokára tél lesz. Valami ennivalót kellene szerezni.

- Jól van - helyeselt a macska. Elmentek hát a boltba, vettek egy nagy bödönt, aztán elmentek az erdőbe, s a bödönt telerakták mézzel. Aztán megint elmentek, vettek egy másik bödönt, s azt pedig telerakták zsírral, és feltették a házuknak a padlására. Nagy tél lett, fújt a szél, cudar hideg volt. A medve lefeküdt és aludt, mert télen, tudjátok, a medvék alusznak. A medve nem evett, mert aludt, de a macska erősen megéhezett. Hogy tudjon felmenni a padlásra, hogy lopjon abból a zsírból vagy mézből egy kicsit? Csendesen kinyitotta az ajtót, s ki akar lopózkodni. A medve felébredt, s rámordult:

- Hová méysz, macska?

- Jaj, jaj, képzeld el, itt volt egy egérke, s meghívott keresztelőbe.

Azt mondta, hogy született neki egy kisbabája. Én leszek a keresztapja.

- Jól van, csak menjél - hagyta rá a medve. No, a macska kilopózkodott, s

felment a padlásra. Megette a zsírnak a negyedrészt, a méznek egy negyedrészt, aztán lesomfordált. Kérdi a medve:

- Na, hazajöttél a keresztelőből?

- Hazajöttem. - Aztán mi a neve a kiségerkének?

- Negyedecske.

- Jaj, még ilyen nevet sohasem hallottam. Negyedecske! Eltelt egy darab idő, két-három nap, a macska újra éhes lett. Hogy tudjon felmenni a padlásra egy kicsi ennivalót lopni? Csendesen kinyitotta az ajtót, hogy kiosonjon, de medve felébredt:

- Hová méysz, macska? - Jaj, jaj, megint itt volt egy kiséger, meghívott a keresztelőre, született egy kisbabájuk, s én leszek a keresztapja.

- Menjél csak - dörmögte a medve. Elment a macska, megette a felét a zsírnak és a méznek, utána visszasurrant, de, a medve megint faggatni kezdte:

- Hazajöttél a keresztelőből? - Hazajöttem.

- Mi a neve a kisbabának? - Felecske.

- Jaj, még ilyet sohasem hallottam. Negyedecske! Felecske! Na, megint eltelt két-három nap, a macska gyomra megint megkordult. Amíg a medve aludt, csendesen megint kinyitotta az ajtót, ki akart lopózkodni. A medve felébredt.

- Hova méysz, macska?

- Képzeld el, újra meghívtak keresztelőbe, megint született egy kis egérke, én leszek a keresztapja.

- Menjél csak. A macska szaladt föl a padlásra, mind egy falásig megette a mézet és a zsírt, még a bődönt is kinyalta. Lejött, felébredt a medve.

- Na, te macska, megkereszteltétek-e? - Meg hát.

- Mi a neve? - Semmisincs. - Hogy milyen furcsa nevek vannak! - csodálkozott a medve. -

Semmisincs, Felecske, Negyedecske! Hát egyszer csak tavasz lett. Felkelt a

medve lesoványodva. Igen éhes volt.
- Nem baj - nyalta meg a szája szélét
-, van nekünk a padlásán zsírunk, van nekünk mézünk, sütünk palacsintát, mézet teszünk bele. Jó mézes palacsintát eszünk. Menj csak fel, macska, hozd le a két bödönt. - Jaj, én úgy szédülök! - tettette magát a macska. Pedig a macskák nem szédülnek. Igaz-e? De hazudott. - Na, jól van, felmegyek én - legyintett a medve. Felvászorgott a padlásra, nézi a bödönöket, hát azok bizony üresen tátongtak. - Na, megállj, te gonosz macska! Megetted a zsírt, megetted a mézet, azért mondtad, hogy Negyedecske, Felecske, Semmisincs. Amíg én aludtam, addig te belakmározta.

A macska tagadta rettentően: - Tudod mit, medve koma, feküdjünk ki a napra, s akinek a szőrén kijön a zsír meg a méz, az ette meg. Hát kifeküdtek a napra, a medve elaludt, a macska meg sem állt a padlásig, és a bödönt még jobban kikotorta, s bekente vele a medve szőrét. Egyszer felébred a medve, nézi, csupa mézes a szőre. - Hát én ettem volna meg? - csodálkozott szörnyen. A macska meg egy jó nagyot kacagott, s elfutott az erdőbe.

Szegény medve még most is él, és hitetlenkedve csóválja a fejét, ha ugyan meg nem döglött azóta. Itt a vége, fuss el véle!

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verses-mesélés

Csoport: Osztatlan csoport

A tevékenység előzménye: Mese élményszerző előadása a mese szófordulatait követve.

A tevékenység tartalma, témája: A medve és a macska - Mese élményszerző előadása régi eszközökkel.

A tevékenység célja: Az élıszavas meseelıadás által, a gyermekek belsıleg motiváltak vegyenek részt a tevékenységben. Az eszközök által csodálkozzanak rá a régi idők világára.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: Közösségi érzés elıkészítése, egymás iránti szeretetre, tiszteletre, megértésre, megbecsülésre nevelés.

Érzelmi élet gazdagítása az átélt komplex meseélmény hatására.

Képesség és készségfejlesztés:

Értelmi képességek: Logikus gondolkodás, emlékezet, figyelem fejlesztése. Belső képi világuk, fantáziájuk fejlesztése. Ismeretanyag bővítése, mélyítése.

Szociális képességek: Összetartozás érzésének mélyítése, erősítése, közösségi nevelés.

Kommunikációs képesség: Szövegértés, nyelvi kifejezőkészség, beszédkészség, szókincsbővítés. Anyanyelvi kulturáltság fejlesztése a mese nyelvezetével.

Testi képesség: Téri tájékozódás, nagymozgások, finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése.

A tevékenység módszerei:

Bemutató, irodalmi élménynyújtás, beszélgetés, dicséret.

A tevékenység szervezeti és munka formája: kötetlen

A tevékenység eszközei: 1db tejeskőcsög, 2 db kisebb és egy nagy zsírosbödön, barna anyag, arcfestő festék, textilek, fakanál, zsír, méz, kalács.

Kapcsolat más tevékenységi formákkal: Ének- zene, énekes játék, gyermektánc. Vizuális tevékenység: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka. Anyanyelv.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- Eszközök előkészítése a mese eljátszásához, anyaggal való letakarása.
- A manuális tevékenységekhez az asztalok összetolása, eszközök kikészítése.

- Nyugodt, meghitt mesei hangulat megteremtése villany lekapcsolásával

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

- Motivációs mese köszöntése mondókával: „Mese, mese, meskete...”
- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. Magyar népmesék című televíziós sorozat zenei betéjtére.
- A „Száll a madár” dalocskával a gyermekek táncba gyűjtése.
- Tetszőleges meseformula elmondása.

3. A tevékenység megindítása:

A mese előadásához megfelelő helyszín kialakítása.

Képzeljétek el gyerekek a manók megsúgták nekem ezt a füllentős kis mesét, amelyben hol itt, hol ott huncutság történik.

Látni szeretném, ki veszi észre a mesében a huncutságot?

Na akkor nyissátok ki a fületeket, mert most olyat hallatok, amelyet eddigi életeitek során soha, de soha.

Kicsi mese, nagy mese. Nincs lehetetlen semmi se...

Hol volt, hol nem volt hetedhét országon, még az Óperenciás tengeren is túl, volt egyszer egy medve (zsirosbödön). Összetalálkozott a macskával (tejesköcsög), összeegyezkedtek, csináltak az erdőben egy házat. A medve felvetette, hogy menjenek el a boltba és vegyenek egy bödön mézet és egy bödön zsírt. A megvett ennivalót feltették a padra. Nagy tél lett, fúj a szél, hideg volt.

- **Bonyodalom:**

A medve lefeküdt és aludt, mert télen tudjátok, a medvék alszanak.

*„Dirmeg, dörög a medve,
Nincsen neki jó kedve.
Alhatnék, mert hideg van,
Jobb most benn a barlangban.”*

- **Cselekmény kibontakozása:**

*A macska éhes lett, a medve nem evett,
mert aludt.*

*„Az én cicám olyan rest,
Nem eszi a húslevest.
Mert a leves paprikás,
Lajos bácsi heptikás.”*

Azon törte a fejét, hogyan tudjon úgy kimenni, hogy felmenjen a padlásra és lopjon a zsírból és egy kicsit a mézből. A macska lassan kinyitotta az ajtót, és ki akart lopózkodni.

A medve észreveszi és kérdezi – „Hova mész macska?”

„Cirmos cica haj, hová lett a vaj” című dalt énekeljük.

A macska mondja: - „Jaj, jaj! Képzeld el, itt volt az egérke és meghívott a keresztelőbe. Azt mondta, hogy született neki egy kisbabája. Én leszek a keresztapja.” – „Jól van, csak menjél. – mondta a medve. A medve elhitte, amit a macska elmesélt, igaz furcsállta, mert ilyen keresztneveket még nem hallott. Hol negyedecske, hol felecske, hol meg semmi nincs neveket kapták a kis egérkék. Hát egyszer csak tavasz lett. Felkelt a medve lesoványodva. Éhes volt. Mondja a macskának, hogy nem baj, van nekik mézük, zsírjuk is és sütnek abból mézes palacsintát.

*„Süssünk, süssünk valamit,
Azt is megmondom, hogy mit.
Kerek legyen, édes.
Úgy hívják, hogy béles.”*

A macska nem akar felmenni a padra, arra hivatkozva, hogy szédül. A medve felvándorolt a padra és hűlt helye volt a méznek és a zsírnak is.

• **Tetőpont:**

Kiderül, hogy semmi nincs a bödönbe, se méz, se zsír. A medve rájön a turpisságra, hogy miért mondta a macska, hogy: Negyedecske, felecske, semmi sincs. Amíg ő aludt, a macska belakmározta.

A macska tagadta rettentően, hogy így lett volna.

- **Megoldás:**

A macska elnyávogta a medvének, hogy feküdjenek ki a napra, s akinek a szőrire kijön a zsír, meg a méz, akkor az ette meg. A medve elaludt a napon, a macska eközben kikotorta a mézes és a zsíros bödönt és bekente a medve szőrét.

A medve felébredt, és csodálkozott, hogy akkor ő ette volna meg a mézet? A macska jól kinevette és elfutott az erdőbe. Szegény medve még most is él, ha meg nem halt az erdőben.

4. A tevékenység befejezése:

A mese befejezését a záróformulával jelzem.

*„Mese, mese meskete,
Itt vagy bent a lelkemben.
Megőrizlek, meg biz én,
Ketten vagyunk, te meg én.”*

5. A tevékenység értékelése:

A gyerekekhez ülök és elmondjuk a mondókákat. Röviden beszélgetünk a meséről. Kinek melyik szereplő volt szimpatikus.

6. Visszavezetés a játékba:

A gyerekeket visszavezetem a szabad játékba a felajánlott tevékenységgel:

Medve, macska báb készítése különböző textilekből. A kisebb gyerekeknek arcfestés kínálok fel. Mézes, vajjas kalácskóstolás.

Megjegyzés

Az érdeklődés felkeltése az eszközök sejtelmes láttatásával. A gyermekeket a Mesebőrönd látványa kíváncsivá teszi. Tudatosodik bennük, hogy mesélés következik. A gyermekeket ráhangolom a mese befogadására, kényelmes test pozícióban a mesepárnán várják a mese kezdetét. A mesét a felsorolt eszközök segítségével mesélem, játszom el a gyerekekkel. A cselekményt humorosan, a hangerő és a beszédtempó változtatásával hangsúlyozom. A medve elalvásánál, a „Dirmeg, dörmög” mondókát, mikor a macska éhes, akkor „Az én cicám” mondókát mondom. Az ajtónyitást, nyikorgás hangját, a macska kimenetelét „Cirmos cica” dallal érzékeltetem. A macska visszasomfordálásakor, a hangulat fokozása érdekében eléneklem a „Cirmos cica” gyermekdalt. A gyermekekkel elmondjuk a „Süssünk, süssünk” mondókát, amikor a medve palacsintát szeretne sütni. A gyermeki megnyilvánulásokat figyelembe véve, erősítem az őszinteség

fontosságát, a hazugságot helytelen cselekedetként hangsúlyozom. Töreksem a derűs hangulatú lezárásra. A gyermekeket a tárgyalkotó tevékenységek során segítem az egyéni ötletek, elképzelések megvalósításában, egyéni képességeikhez mérten. Töreksem, hogy az élmény maradandó legyen.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

A mesefeldolgozás során a szokásos mesekezdő mondókával kezdjük a mesét, azzal amelyet a gyermekek már ismernek, hiszen ezzel könnyebben meg tudom teremteni a mesehallgatáshoz szükséges hangulatot. A gyerekeknek segítő kérdéseket teszünk fel, így tárjuk fel a főszereplők jellembeli tulajdonságait. A szülőkre partnerként tekintünk nevelésünk során, őket is bevonjuk a jó gyakorlat folyamatába. Fontos, hogy a gyermek felé mindkét fél, a család és az óvoda is ugyanazt az értéket, eszmét, szokást, attitűdöt közvetítse. A szülőket informáljuk, hogy a héten melyik népmesével foglalkozunk, így lehetőség nyílik arra, hogy a gyerekekkel együtt a mesét otthon is elolvassák, megnézzék, és beszélgessenek róla otthon is, így elmélyítve a népmesék iránti szeretetet. A tevékenységekről

készült fotókat csoportunk közös szülői internetes csoportján megosztjuk. A mese segítségével a gyerekek könnyebben látják át az egyszerű emberi kapcsolatokat, a hallott és látott viselkedésminták segítségével pedig felismerik a jó és rossz közötti különbségeket. Sőt, a kisebbekben a mese által indirekt módon rögzülnek az erkölcsi tanulságok.

Fülek

Első körben a délutáni pihenő előtti meseidő folyamán találkoztak a mesével a gyerekek. Második körben: a meseszőnyegen ülve hallgatták a mesét a hangulatteremtés / mesére hívó rituálé, mesekezdő formula, meseszőnyeg, csengő, gyertya, érzékletes előadásmód: mimika, gesztikuláció, hanghordozás, szemkontaktus stb./művészi eszközeivel. Amikor már jól megismerték, megszerették a mesét, akkor került sor a bábos feldolgozásra. Elolvasom a mesét, bábokkal és más eszközök felhasználásával, majd a meseszőnyegen a gyerekek saját szavaikkal mondják el azt. Ezzel ellenőrzöm, hogy mindenki megértette-e a mesét. Beszélgetünk a gyerekekkel a szereplőkről. Mesehallgatás után lehetőséget adtunk a gyerekeknek, hogy elmondják saját észrevételeiket, érzéseiket a mesével

kapcsolatban, majd kérdések alapján beszélgetést kezdeményeztünk a meséről. Olyan verseket, mondókákat mondtunk, ahol szerepel a medve, macska, a foglalkozást körjátékokkal zártuk. A mese feldolgozása a hét folyamán. Mondókázás, népdal, játék – Cirmos cica, Ha én cica, Bujj, bujj medve – dalok. Medvetáncoltatás – alakoskodó játék. Medvejárás – külső talpélen, kis bocs: belső talpélen. Alvó cica – fogócska. Labdacica – labdajáték. Cica hát – tornagyakorlat. Osztzkodó játék – játékok, gyümölcsfalatok elosztása egymás közt: igazságosan vagy „igazságosan”. Kóstolgotó – ízek alapján ételek, gyümölcsök felismerése. Bábos feldolgozás. Szereplők: medve, macska – bögrebábokkal, fejbábok. Díszlet: meseszőnyeg. Kellék: 2 bögre. Nézőtér: körben. Narrátor: az óvónő mesél, leírja a jelenetet, rendezi mesélés közben a színteret és a szereplőket. Bábozás – kesztyűsbábokkal /az óvónő majd a gyerekek/. Bábtechnika –báb mozgatása, beszéd közben a másik felé fordulás, hangszínváltás, nagy térmozgás gyakorlása, a falatozás és a nyomok eltüntetése. Bábos párbeszéd – A gyerekek a párbeszédbe kapcsolódnak bele. Mindenki saját szavaival, ötleteivel színesítheti a játékot. Meseillusztráció, báb készítése – állatfej-bábok készítése agyagból. Bábozás saját bábokkal – pálcikára vagy ujra húzott bábokkal. Kézművesség – macskafarok fonása, álarcok, állatfejes edények készítése agyagból.

Szalárd

A medve és a macska című népmesére alapozott jó gyakorlat egy nagyon pontosan megalkotott komplex tevékenységterv, melynek céljai jól megfogalmazottak, módszerei és eszközei pedig teljes mértékben a kitűzött célok elérését szolgálják. Változtatásra nem igazán volt okunk a mese feldolgozásában. A művészeti és alkotó tevékenységek során néhol változtattunk egy-két eszközön. Kiegészítő tevékenységként egy záró mozzanatot fontunk a tevékenységhez, egy olyan tevékenységtípust mely gyerekeink körében az egyik legkedveltebb, egy szabad táncot, „cica-táncot”.

A kismalac és a farkasok

Volt a világon egy kis malac, annak volt egy kis háza egy nagy rengeteg erdő közepén. Egyszer, amint ebben a kis házban főzögetett magának, odamegy egy nagy, ordas farkas, beszél az ajtón: - Eressz be, kedves malackám, nagyon hideg van idekint, fázom.

- Nem eresztelek biz én, mert megeszelsz.

- Ereszd be hát legalább az egyik hátulsó lábam. A kis malac beeresztette az egyik hátulsó lábát. Hanem alattomban odatett egy nagy fazék vizet a tűzhöz. Kicsi idő múlva megint megszólalt a farkas:

- Ugyan, kedves kis malackám, ereszd be a másik hátulsó lábam is. A kis malac beeresztette azt is. De a farkas azzal se érte be, hanem egy kis idő múlva megint beszólott:

- Kedves kis malackám, ereszd be a két első lábam is. A kis malac beeresztette a két első lábát is; de a farkasnak az se volt elég, megint megszólalt:

- Édes-kedves kis malackám, eressz be már egészen, majd meglásd, egy ujjal se nyúlok hozzád. Erre a kis malac egy zsákot szépen odatett a nyíláshoz, hogy amint a farkas jön háttal

befelé, egyenesen abba menjen be. Azzal beeresztette. A farkas csakugyan a zsákba farolt be. A kis malac se volt rest, hirtelen bekötötte a zsák száját, lekapta a tűzről a nagy fazék forró vizet, leforrázta vele a farkast, azután hirtelen felmászott egy nagy fára. A farkas egy darabig ordított, mert a forró víz úgy levitte a szőrét, hogy egy szál se maradt rajta. Azután addig hánytá-vetette magát, míg utoljára kioldódott a zsák szája. Kibújt belőle, szaladt egyenesen segítséget hozni. Vissza is jött nemsokára vagy tizedmagával. Elkezdtek keresni a kis malacot. Addig-addig keresték, míg valamelyik csakugyan meglátta a fa tetején. Odamentek a fa alá, elkezdtek

tanakodni, hogy mitévők legyenek, mi módon fogják meg a kis malacot. Mert egyik se tudott a fára felmászni. Nagy sokára aztán arra határozták,

hogy egymás hátára állanak mindnyájan; mint a lédeci birákok, úgy aztán a legfelső majd csak eléri. El is kezdtek egymás hátára felmászni. A kopasz maradt legalól, mert félt feljebb menni. Így hát a többi mind az ő

hátán volt. Már olyan magasan voltak, hogy csak egyetlenegy hibázott. Az az egy is elkezdett már mászni. Akkor a kis malac hirtelen elkiáltotta magát:

- „Forró vizet a kopasznak!” A kopasz megijedt, kiugrott a többi alól; a sok farkas mind lepotyogott; kinek lába, kinek nyaka tört ki, a kopasz meg úgy elszaladt, hogy sose látták többet. A kis malac szépen leszállott a fáról, hazament, többet felé se mertek menni a háza tájékának a farkasok.

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés-mesélés

Csoport: Vegyes életkorú, osztatlan csoport

A tevékenység előzménye: Első mesélés hagyományos mesemondás formájában. Beszélgetés kezdeményezése a bátorságról és a gonoszyságról, a szereplők jelleméről. Ismételt mesélés a mesébe illő mondókákkal, népi játékokkal kiegészítve.

A tevékenység tartalma, témája: A kismalac és a farkasok - A mese ismételt előadása párnabábokkal

A tevékenység célja: A mese által vegyék észre, hogy a bátorság a legnehezebb helyzetekben is segít felülkerekedni a tudatlanságon. Tudjanak különbséget tenni, a jó és rossz viselkedés között, a malacka főhős szemszögéből.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: A közösségben rejlő erő megéreztetése, megismertetése. Mesemondás közben az akusztikai és mimikai eszközökkel történő érdeklődés fenntartása.

Képesség- és készségfejlesztés:

Kommunikációs képesség: Szemkontaktus, tartás fejlesztése. Anyanyelvi kulturáltság fejlesztése a népmesei nyelvezet megtartásával.

Értelmi képesség: Belső képi világuk fejlesztése. Figyelem koncentrációfejlesztés.

Szociális képesség: Közösségi nevelés, érzések kifejezésének fejlesztése, érzékszervi finomítás, egymás iránti elfogadás fejlesztése. Önkontrollfejlesztés.

Testi képesség: Életkoruknak, mozgásfejlettségüknek megfelelő játékok biztosításával, téri tájékozódásuk fejlesztése. Malacka készítés során, finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése.

A tevékenység módszerei: Motiválás, élménynyújtás, bemutatás, magyarázás, gyakorlás.

A tevékenység szervezeti és munka formája: Kötetlen, csoportos.

A tevékenység eszközei: Felnőtt malacka jelmez, dúdoló, párnabábok, olajos gyurma, papír, hangszer. Különböző textúrájú textilek.

Kapcsolat más tevékenységi formákkal: Ének-zene, énekes játék, gyermektánc. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka. Anyanyelv. Külső világ tevékeny megismerése.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- Nyugodt meghitt mesei hangulat megteremtése, a tábla kihelyezésével, a villany lekapcsolásával.
- Eszközök előkészítése, a tevékenységhez szükséges tér kialakítása.
- A Mesebőrönd előkészítése.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

- Motiváció, mese köszöntése mondókával

*„Mese, mese meskete,
gyere bújj a lelkembe.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten leszünk, te meg én.”*

- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje)

- A gyermekek láncba gyűjtése a „Száll a madár” dalocskával.
- Tetszőleges meseformula elmondása
- Eszközök kihelyezése

3. A tevékenység megindítása:

- A mese ismételt bemutatása a malacka bőrbe bújva.

Ha hiszitek, ha nem elmondom most a történetem. Igen, igen régen történt, nézzétek milyen fiatal malacka voltam. Egy rengeteg erdőben éldegéltem. „Egy kis malac röff-röff-röff...” Éppen főzőcskéshez készülődtem mikor halk kaparászást hallottam.

- **Bonyodalom:**

Hát egy farkas volt odakint, és azt mondta nékem: - „Eressz be kedves malackám nagyon hideg van idekint, fázom...”

Mesélem tovább a történetet, emlékeimet felidézve, megtartva a mese meghatározó gondolatait.

- **Kibontakozás:**

Elővettem egy zsákot, szépen odatettem a nyíláshoz, hogy amint a farkas jön háttal befelé egyenesen abba menjen be. Azzal beeresztettem, na én sem voltam rest. Bekötöttem a zsák száját, lekaptam a tűzről a nagy fazék forró vizet, leforráztam vele a farkast, aztán felmáshztam egy nagy fára.

- **Tetőpont:**

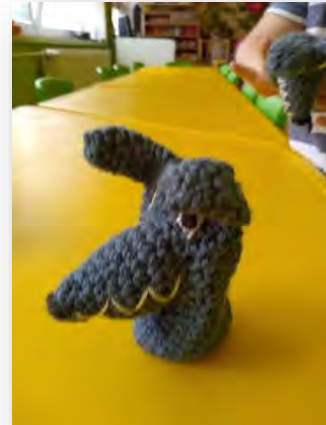
Ordított a farkas, égette a forró víz addig hányta vetette magát, míg kioldózott a zsák szája. Kibújt belőle és szaladt segítséget hozni. Vissza is jött hamarosan sokadmagával.

- **Megoldás:**

„Akkor elkiáltottam magam, forró vizet a kopaszra! Aztán lemáshztam a fáról, hazamentem, többet a házam tájékára se mertek jönni a farkasok.”

4. A tevékenység értékelése:

A gyermekek közé ülve megköszönöm az együttműködésüket, figyelmes mesehallgatásukat. Észrevételeimet közlöm a gyermekekkel.

5. A tevékenység befejezése:

A mese végét a záróformulával jelzem:

*„Mese mese meskete
itt vagy bent a lelkemben.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten vagyunk, te meg én.”*

6. Visszavezetés a játékba:

- Farkasszennézés - Hangszer hangjára pár választás és ki bírja tovább a farkasszennézést.
- Farkas malacka játék - Körbe ülünk. Egy gyermek körbejár s közben

mondja: „*Malacka, malacka, malacka*” egyszer csak valaki fejének megsimogatásakor azt mondja „*farkas*”, annak a gyermeknek fel kell pattannia ellenkező irányba körbe futni, s aki hamarabb visszaér a malacka helyére az megy ismét körbe.

- Elengedem a kisebb gyermekeket olajos gyurmából malackát készíteni.
- A nagyobb gyermekekkel eljátsszuk a

„Benn a bárány, kinn a farkas” népi játékot.

- Lehetőséget biztosítok a párnabábokkal való bábozásra

Megjegyzés

A csoportszoba átrendezésébe bevonom a gyermekeket is. A dajka néni

segítségét is igénybe veszem.

Előkészítem a szükséges kellékeket. Párnabábok,

malacka jelmez, zsák, edény,

textilek a ház kialakításához. A

Meseböröndben a malacka jelmez megtalálásával és a

jelmezbe bújással a mesei

hangulat megteremtése. A

mesemondás szokatlan

kezdésével előkészítem a

gyermekeket a mese

befogadására. Érzékeltetem a

szereplők közti beszélgetéssel a mese mondanivalóját. Hangszínemmel egy kis

hízlegést érzékeltetek. Közeledik a mese csúcspontja, hatásszünetek beiktatásával

növelem a feszültséget. Ennek érzékeltetésére alkalmas a hangszínjátékom. A

mesei fordulatokat hangerőm, hangszínem változtatásával érzékeltetem.

Hangszerekkel fokozom a farkasok mozgását, a tanácskozást papírgyűrűssel

jelzem. Így teljeseedik ki a mese hangulata. Feszültségoldására nyugodt tempóval

közepes hangerővel mesélek, hogy a gyerekek megnyugodjanak. Értékelésem

pozitívumokra épülő, önbizalmat erősítő. Egyéni képességeket figyelembe véve

differenciálok, fejlesztmem az önértékelést, erősítem az önbizalmat.

Adaptáció, tapasztalatok

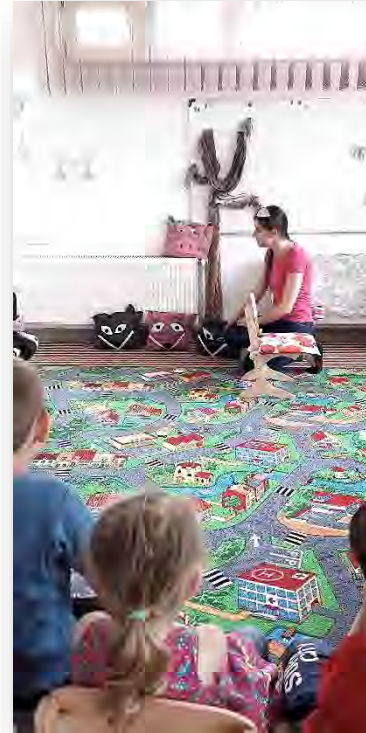
Székelyudvarhely

A magyar népmesék gyönyörű választékos nyelvünk végtelen titkát tárja fel a gyermekek előtt, valamint a magyar észjárást is megtanulhatják. A mesehallgatás során a gyerekek belevésik emlékezetükbe a hallottakat, melyek később színesítik kifejezésvilágukat, kommunikációjukat. Kényelmesen elhelyezkedünk a mesepárnáinkon és elmondom a gyerekeknek, hogy miért vagyok malackának öltözve: „Én most egy kismalac vagyok és elmesélem a történetemet. Elmondjuk a mesecsalogató mondókát és utána elmesélem a Kismalac és a farkasok című mesét, malacka, a főhős szemszögéből. Miután ez lejár, megkérdem a gyerekeket, hogy ők melyik főhős bőrébe bújnának bele. A gyerekek csak egy-egy meserészletet mesélnek el a főhős szemszögéből. A mese feldolgozás után játékokat játszunk. A nagyobbakkal: „Farkasszem nézést”, a kisebbekkel: „Farkas-malackát”. Szintén a nagyobbakkal kipróbáljuk a „Kinn a bárány, benn a farkas” nevű népi gyermekjátékot. A foglalkozás végén gyurmáztunk és mesejelenetet rajzoltunk. A gyerekek nagyon élvezték a mese feldolgozását, ez egy olyan népmese, amelyet már minden gyerek ismert a napközibe érkezéskor. A főhős szemszögéből való meséléskor fejlődik az empátias készségük, fantáziájuk, könnyen ráhangolódnak a mesére, igyekeznek társak lenni a mesélésbe, egyre több gyerek nyilvánul meg szívesen a mesefeldolgozás során. Ezt a módszert is most próbáltuk ki először, még soha nem meséltem a gyerekeknek jelmezben és egyes szám első személyben, mintha én lennék a főszereplő. A gyerekek is, én is, nagyon élveztük a mesével való foglalkozást.

Fülek

Malacokról szóló dalok éneklése, a dalokban szereplő állat megnevezése, a házi állatokról tanult ismeretek felelevenítésével ráhangolódtunk a mesére. „Ha jól figyeltetek, akkor észrevehettétek, hogy minden dalban ugyanaz az állat szerepelt! Ki tudná nekem megmondani melyik állatról szólt a dal? Elmesélnétek nekem, mit tudtok a malacokról? Nagyon sok tulajdonságot gyűjtöttünk össze, azt viszont senki nem mondta, hogy a malacok nagyon bátrak is lehetnek! Egyszer egy kismalac túljárt egy egész farkas farka eszén, elmesélem nektek, hogyan sikerült mindez.” „Nahát, egy házikó! Szerintetek lakik benne valaki? Nézzük csak meg! Itt étel van az asztalon és bevetett ágyikó, biztosan lakik itt valaki! Van egy találós kérdésem, biztos segít kitalálni, kié lehet a ház. „Turcsi orrú a mamám, kunkori a farkincám”. Bizony, jól gondoltátok, egy malac lakik a házban! A kismalac és a farkasok című mese elmesélése. „Mit gondoltok? Megpróbálhatnánk egy nagy tornyot építeni, ahová a kismalac elbújhatna a farkasok elől- mesekockák felhasználása. Probléma megoldó gondolkodás fejlesztése a megfelelő kérdések segítségével -Mit gondolsz, ha ezt a nagy kockát ráteszem a torony tetejére eldől?

Miért tudta a malacka törbe csalni a farkast? A mese feldolgozása. Mondókázás, népdal, játék – Egy kis malac - dal, Hogy a kocsonya? – páros játék, Pecsenyeforgató – stratégiai játék, Bújj, bújj, bokros – kapuzós játék. Hanguvánzó játék – állathangok felismerése, utánzása: erdei és háziállatok. Ujjszámoló játék – Ez a malac piacra megy, Vörös pecsenye – páros játék, Tenyértorony építése - csoportos játék. Árnyjáték: farkas, fa, malac, ház megjelenítése a falon. Meseillusztráció, báb készítése – hengerbáb készítése. Bábos feldolgozás. Szereplők: Malac- hengerbáb, farkas- hengerbáb. Díszlet: erdő – kötéllel elkerített terület a földön, patak – sál, gyerekek – fák,

házikó – két gyerek kaput tart. Kellék: zsák Nézőtér: szemben az erdővel. Narrátor: az óvónő mesél, leírja a jelenetet, rendezí mesélés közben a színteret és a szereplőket. Bábozás – ujjbábokkal /az óvónő majd a gyerekek/. Bábtechnika – báb mozgatása házban, ház előtt kopogva, fáramászás, fához támaszkodva, egymás hátára állva: járás, ugrás, víz forralása, öntése, beszéd közben a másik felé fordulás stb. Bábos párbeszéd – A gyerekek a párbeszédbe kapcsolódnak bele. Mindenki saját szavaival, ötleteivel színesítheti a játékot, mozgatják a bábokat, amikor beszélnek.

Kézművesség – Malacfarok fonása körmöcskén.

Szalárd

Az óvónő által eljátszott mese szavait a gyerekek beültették saját szókincsükbe, azonosultak a mese szereplőivel. A gyerekek számára érdekességnek bizonyult a mesében használt párnabáb, a szabad bábozás által ők is részévé váltak a mesének, érzelmeiket kifejezték általa, azzal a hangsúllyal és azokkal a szavakkal. játszottak ők is, amit ők

is hallottak a bemutatás során. A farkasszemnézés játék által a szemkontaktus tartás fejlesztése valósult meg, valamint a két játék a közösségi szellemet, a „mi tudatot” erősítette a gyermekekben.

Különösnek tűnt, hogy a mesét előadva nem csak a hangommal és bábozással lehet, hanem érdekes és jobban beleélhetik magukat a gyerekek, ha néhol egy papírt

gyűrök össze hanghatás szempontjából, vagy egy kis csengőt szólaltatok meg. Tanácsként azt adnám, hogy a hangunkkal ne féljünk játszani, a hangerőt változtatni, mert a gyerekek számára még mélyebb élményt nyújthatunk.

A szállást kérő róka

Egyszer egy vén róka nagyon megéhezett egy kis pecsenyére. Fogott hát egy üres zsákot, a hóna alá csapta, és elindult vele világgá. Ment, mendegélt, míg estére egy gazdaember házához nem ért. Bekopogott, és amikor megkérdezték, hogy ki az, hát így felelt: - Szegény utasember vagyok, s éjjeli szállást kérnék, hogyha megszánnának. Jószívű ember volt a gazda is meg a felesége is. Megszánták a szegény utast, beengedték, vacsorával is megkínálták. A róka megköszönte, szerényen a padra kuporodott, a zsákját pedig a pad alá tette. Mielőtt lefeküdtek, azt mondja a gazdának: - Jaj, gazduram, nem jár itt a ház körül valami tolvaj? Ebben a zsákban egy szép nagy kakas van, nem szeretném, ha elveszne! - Sose búsulj; róka koma, az én házamból még nem vezett el semmi! Csak aludj nyugodtan! - biztatta a gazda, s még mosolygott is, hogy a róka félti a kakasát. Persze hogy a zsákban semmi sem volt! Hanem azért mikor felébredtek, a róka

jajgatni kezdett: - Jaj, jaj, jaj, valaki ellopta az én drága kakasomat! Csitították, hogy dehogy lopták el, már ugyan ki lophatta volna el? Talán elbújt a szobában valahova. Keresték mindenfelé, de sehol sem találták. Szörnyen szégyellte magát a gazda, hogy éppen az ő házában tűnt el a rókának valamije, de meg sajnálta is szegényt, hogy olyan keservesen siránkozott. Mi mást tehetett volna, adott egy szép nagy kakast a rókának, hogy ne sírjon úgy, s most már menjen tovább békével. El is ment a róka nagy örömmel. Ment a kakassal egész nap, este pedig megint bekopogtatott valahova. Itt is jó emberek laktak, akik szívesen látták. Amikor le akartak feküdni, a róka ismét körülnézett a szobában, mintha tolvajok után kutatna, majd így szólt a gazdához: - Tudja meg, gazduram, hogy egy szép kövér lúd van a zsákomban. Jaj, ha azt ellopna valaki! - Nem lopja azt el nálam

senki. Csak feküdj le, és aludj nyugodtan - mondotta a gazda. Hanem hát a róka csak azt várta, hogy mind elaludjanak. Akkor szépen kivette a zsákból... No, ugyan mi is volt a zsákban? Hát bizony a kakas volt, semmi más. Kivette a kakast, és úgy megette, hogy még egy tolla sem maradt. Hej, de aztán reggel rá is kezdett megint a siránkozásra: - Jaj, jaj, jaj, valaki ellopta az én drága szép ludamat! Keresték ezt is mindenfelé, s mikor végül nem találták sehol, a gazda adott neki

egy jó kövér ludat, csak ne sírjon és ne panaszkodjon, hogy nála elveszett valamije. Ment tovább a róka a kövér lúddal, és úgy örült, hogy majd kiugrott a bőréből. Az úton tízszer is kibontotta a zsákot, hogy megnézzze, benne van-e még a lúd. Így ment, mendegélt, míg estére ismét egy házhoz ért. Itt is kopogtatott, beeresztették, de mielőtt lefeküdtek, megint így szólt a gazdához: - Idettem a zsákom a pad alá, mégsem merek nyugodtan aludni, mert tudja meg, gazduram, hogy egy szép kövér malacom van benne! - Csak aludj nyugodtan - biztatta a gazda -, akármi is van a zsákodban. Az én házamban nem lesz semmi baja! Hát a

gazda ugyan nem jól gondolta, mert alighogy elaludtak, a róka úgy felfalta a kövér ludat, hogy se tolla, se csontja, se egy darabkája nem maradt. Hanem

rá is kezdte már hajnalban a nagy siránkozást: - Jaj, jaj, jaj, valaki ellopta az én drága szép malacomat! Hiába csitították, hiába vigasztalták, s hiába is keresték a malacot mindenfelé. Itt sem maradt más hátra, a gazda végül is adott a rókának egy szép kövér malacot. No, most volt csak nagy örömben a róka, mikor kiért az országútra, s a zsákot kibontotta! Sohasem látott még ilyen szép malacot. Ebből lesz ám csak jóízű pecsenye! Ment, mendegélt egész nap, s estére megint csak bekopogtatott egy gazda házához. Beeresztették, s itt is ugyanazt mondta, mielőtt lefeküdtek: - Gazduram, jól vigyázzon ám éjjel a tolvajokra, hogy el ne lophassák az én szép kövér disznómat, ami ebben a zsákban van! Odanéz a gazda, hát látja, hogy a zsákban nem férne el egy kövér disznó, de meg hallotta is, hogy csak

kismalac visít ki belőle. No de azért nem szólt semmit, csak elaludt szépen. De nem aludt ám el a róka! Megette a malacot szőröstül-bőröstül, s alighogy pitymallott, már el is kezdte a jajgatást: - Jaj, jaj, jaj, valaki ellopta az én drága szép disznómat! A gazda mindjárt rájött a turpisságra, de azért tette magát, mintha sajnálkoznék. Így szólt a rókához: - Jaj, csak ne búsulj, és ne kiabáld tele a falut,

inkább kettőt adok az egy kövér disznód helyett. Add ide a zsákot, hogy odakinn tegyem bele őket. Kiment a gazda a róka zsákjával. Volt neki két mérges kopókutyája, éppen jó éhesek voltak. Ezeket bedugta a róka zsákjába, jól be is kötötte, azután a rókának adta, hogy igyekezzék a faluból kifelé. Nem kellett a rókának kétszer sem mondani, most vitte csak nagy örömmel a zsákot, s már előre nyalta a száját a jó zsíros lakomára! Alig várta, hogy kijusson a faluból az országútra. Kibontotta a zsákot, hogy megnézze a két disznót, hát amint bontja, ugyan mi ugrik ki belőle? A kopókutyák! Nosza, szaladóra fogta róka koma a dolgot! Nem kellett már neki disznópecsenye, csak a bőrét megmenthesse! Hanem hiába szaladt, mert a két kopókutya utolérte és szét szaggatta. Ha a rókát a kutyák szét nem tépték volna, az én mesém is tovább tartott volna.

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés-mesélés

Csoport: Vegyes életkorú, osztatlan csoport

A tevékenység előzménye: Meseélmény többszöri átélésével a meseszöveg mélyítése. Eszköz: díszletkészítés, jelmezgyűjtés. Szerepvállalás gyermeki döntés alapján. Mit mondanál, ha valaki szerepbe bújhatnál?

A tevékenység tartalma, témája: A szállást kérő róka - A mese dramatizálása.

A tevékenység célja: Legyenek képesek azonosulni a választott szereplők jellemével, tulajdonságával. Éljk bele magukat a szerepbe és örömmel játszá azt el.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: Erősödjön társas kapcsolatuk. Az együttlét örömeinek megélése a beszélgetőkör, a heti játékos szituációk és a mese dramatizálása során. Közösségi érzés mélyítése.

Képesség- és készségfejlesztés:

Kommunikációs képesség: Az önálló mesemondás képességének fejlesztése, kifejezőkészség, beszédkultúra fejlesztése, szókincsbővítés.

Értelmi képesség:
Emlékezet, figyelem,
gondolkodás érzelem
fejlesztése.

Szociális képesség: Az
összetartozás érzésének
mélyítése, együttműködő
képesség, alkalmazkodó
képesség fejlesztése.

Önbizalom, önértékelés fejlesztése.

Testi képesség: Térben való eligazodás fejlesztése, mozgáskultúra, ügyesség fejlesztése. Finommotorika, szem-kéz koordináció, eszközökkel való bánásmód fejlesztése.

A tevékenység módszerei: Beszélgetés, cselekvés, előadás, dicséret, buzdítás, értékelés.

A tevékenység szervezeti és munka formája: Kötetlen, mikro csoportos foglalkoztatási forma.

A tevékenység eszközei: A

gyermekek által készített díszlet, a

szereplők jellemének megfelelő öltözék. Bőrönd, meseképek.

Kapcsolat más tevékenységi formákkal: Ének-zene, énekes játék, gyermektánc. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka. Anyanyelv.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- Nyugodt meghitt mesei hangulat megteremtése, a tábla kihelyezésével, a villany lekapcsolásával.
- Eszközök előkészítése, a tevékenységhez szükséges tér kialakítása.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

- Motiváció, mese köszöntése mondókával

*„Mese, mese meskete,
gyere bújj a lelkembe.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten leszünk, te meg én.”*

- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje)
- A gyermekek láncba gyűjtése a „*Száll a madár*” dalocskával.
- Tetszőleges meseformula elmondása

3. A tevékenység megindítása:

Az egész csoportot érintő mesére hangoló játék beindítása.

I. Rókák –szöveges improvizációs játék

A gyermekek körben állnak, egy gyermek a kör közepére áll, ő lesz a róka. A róka babzságot tart a kezében, és a körben állóknak egymás után dobja s közben megkérdezi: „*Milyen róka vagyok?*” A körben álló gyermekeknek az a feladata, hogy a róka tulajdonságai közül mondjanak egyet. Például: ravasz, furfangos stb. Ha valaki nem tud mondani, helyet cserél és ő áll a kör közepére.

II. Szoborjáték

Minden gyermek róka. Ha a játékvezető megszólaltat egy hangszerrel, akkor mindenki szoborrá dermed, úgy, hogy valamelyik tulajdonságát jeleníti meg a rókának. Például: sánta, mérges,

szomorú, jóllakott, éhes, huncut stb.

III. Mese kezdet

„Gyerekek halljátok, már olyan éhes vagyok, hogy már messzire elhallatszik a gyomrom korgása. Kezdődjék hát a mese”. Népzénére elfoglalják a helyüket a gyerekek a korábban megbeszélte szerepválasztásnak megfelelően. (4 helyszín: gazdaemberek, gazdaasszonyok, rókák)

IV. A mese előadása

A meseösvényen népzénére indulnak és az első helyszín asszonyát, gazdáját megszólítja a róka: „Jaj, jaj, szegény utasember vagyok éjjeli szállást kérek.”

Asszony/ember

válaszol rá: „Adunk szállást is meg ételt is aztán kuporodjon le kend ide a padra.”

Róka: „Köszönöm a jóságát, de nem jár tolvaj a ház körül? Mert itt van a zsákom és ebben egy szép nagy kakaska van.”

Asszony/ember: „Nem, nem, itt nem jár tolvaj. Az én házamból még soha el nem vezett semmi. Aludj nyugodtan. Mindnyájan leheverednek, alszanak, horkolnak. A róka egy kis idő után hangos jajgatásba kezd.”

Róka: „Jaj, jaj, valaki ellopta az én drága kakaskámat. Jaj, jaj, vége az életemnek.”

Asszony/ember: Ijedten ugranak fel a szőnyegről. Ne kiabálj róka koma, adok neked egy kakaskát, csak ne siránkozz ilyen keservesen. A róka népzenére tovább indul. A mesevezető segítségével tovább állnak a következő házhoz.

Róka: „Jaj, jaj, szegény utas ember vagyok éjjeli szállást kérek.”

Asszony/ember: „Adunk szállást is meg ételt is, aztán kuporodjon le kend ide a padra.”

Róka: „Köszönöm a jóságát, de nem jár itt tolvaj a ház körül? Mert itt van a zsákom és ebben egy szép kövér lúd van.”

Asszony/ember: „Nem, nem, itt nem jár tolvaj. Az én házamból még soha el nem vezett semmi. Aludj nyugodtan.” Mindnyájan leheverednek, alszanak, horkolnak. A róka eljártssza, hogy megeszi a kakast majd kis idő után hangos jajgatásba kezd.

Róka: „Jaj, jaj, valaki ellopta az én drága ludamat, jaj, jaj, nekem vége az életemnek.”

Asszony/ember: Ijedten ugranak fel a szőnyegről. „Ne kiabálj róka koma, adok neked egy ludat, csak ne siránkozz ilyen keservesen.”

A róka nagy örömmel tovább indul népzeneire. A mesevezető segítségével tovább állnak egy újabb mese helyszínre.

Róka: „Jaj, jaj szegény utas ember vagyok éjjeli szállást kérek.”

Asszony/ember: „Adunk szállást is meg ételt is, aztán kuporodjon le kend ide a padra.”

Róka: „Köszönöm a jóságát, de nem jár itt tolvaj a ház körül? Mert itt van a zsákom és ebben egy szép kövér malacka van.”

Asszony/ember: „Nem, nem, itt nem jár tolvaj. Az én házamból még soha el nem vezett semmi. Aludj nyugodtan.”

Mindnyájan leheverednek, alszanak, horkolnak. A róka felébred és eljátssza, hogy megeszi a ludat és kis idő után hangos jajgatásba kezd.

Róka: „Jaj, jaj, valaki ellopta az én drága malackámat, jaj, jaj nekem vége az életemnek.”

Asszony/ember: Ijedten ugranak fel a szőnyegről. „*Ne kiabálj róka koma, adok neked egy szép, kövér malackát, csak ne siránkozz ilyen keservesen*”. A róka népzénére tovább áll. A mesevezető segítségével tovább indulnak a következő helyszínre.

Róka: „*Jaj, jaj szegény utas ember vagyok éjjeli szállást kérek.*”

Asszony/ember: „*Adunk szállást is meg ételt is, aztán kuporodjon le kend ide a padra.*”

Róka: „*Köszönöm a jóságát, de nem jár itt tolvaj a ház körül? Mert itt van a zsákom és ebben egy szép kövér disznó van.*”

Asszony/ember: „*Nem, nem, itt nem jár tolvaj. Az én házamból még soha el nem vezett semmi. Aludj nyugodtan.*”

Mindnyájan leheverednek, alszanak, horkolnak. A gazdaasszonyok/gazdaemberek felkelnek és megnézik mi van a róka zsákjában. Meglátják, hogy kismalac van benne. Fölkel a róka megeszi a malackát. És aztán jajgat.

Róka: „*Jaj, jaj valaki ellopta az én szép kövér disznómat, jaj, jaj nekem vége az életemnek.*”

Asszony/ember: Ijedten ugranak fel a szőnyegről. Ne kiabálj róka koma, adok neked egy disznót, csak ne siránkozz ilyen keservesen. Beletesznek a zsákba egy-két mérges kopó kutyát. A róka népzenére kiszalad az óvoda egy nagyobb helyiségébe, hogy kibonthassa a zsákot. Miután kiugrottak a kutyák, kergetni kezdik a rókát, egy kiadós futás után leülnek a mesevezető köré és együtt mondják:

„Ha a rókát a kutyák el nem kapták volna, a mi mesénk is tovább tartott volna.”

4. A tevékenység értékelése:

Szeretetteljes értékeléssel megköszönöm az együtt játszást, a meseösvényen való barangolást.

5. A tevékenység befejezése:

Halk népzenére meleg teát és hamuba sült pogácsát rágcsálhatnak a hosszú meseút után.

Megjegyzés

A mese dramatizálásának előzménye, hogy a meséhez szükséges kellékek kitalálásába, elkészítésébe a gyermekeket bevontam, ötleteikre építettem. Törekedtem arra is, hogy a mesedramatizálás végig izgalmas, szórakoztató legyen, ezért a meséhez illő népzenét is közösen választottuk ki. A meseszereplők kiválasztása spontán történik, mindig megbízok a gyermekek helyes

ítélőképességébe. Segítő attitűddel erősítem önbizalmukat. Mindig számíthatnak rám. A szerepeket többen is vállalhatják. Beöltöznek, elfoglalják a helyüket és kezdődhet a játék. A róka vándorlását, azok a

gyermek, akik nem akarnak szerepelni, hangszerrel kísérhetik, énekelhetik az ismert népzene. A szereplők közötti beszélgetéssel egymás elfogadását az összetartozás érzését érzékeltetem. A katarzis megélésével az összetartozást erősítem. Feloldás.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

Kényelmesen elhelyezkedünk a mesepárnákon. Megszólal a mesére hívó csengettyű és elhangzik a mesekezdő mondóka. Elmondom a már előzőleg ismert

mesét. A mese végén megkérdem a gyerekeket, hogy melyik szereplő bőrébe szeretnének bújni, amelyik szereplőt választják, arról kell mutassanak egy rá jellemző mozgást, cselekvést: lopakodó róka, mérges kutya, síró malac stb. Utána egy mozgásos figyelemfejlesztő játékot játszunk, amelyben lesznek rókák, háziállatok és kutyák is. Ha dobszót hallanak, akkor a rókáknak kell elszaladniuk a kutyák elől, ha a kasztanyetta hangját, akkor a háziállatoknak a rókák elől. Akinek nem sikerül megmenekülnie, az kiesik a

játékból. Befejezésképpen a gyerekek elmondák, hogyan érezték magukat a foglalkozás alatt. A mozgásos játék alatt fejlődött a figyelmük, a beszélgetés során a beszéd-készség, kognitív gondolkodás. Fejlődött még a gyerekek empátiás készsége, fantáziája. A régies szóhasználat által bővült a gyermekek szókincse.

Fülek

Bábokkal és más eszközök felhasználásával teszem színesebbé a mesélést. Mesehallgatás után lehetőséget adok a gyerekeknek, hogy elmondják saját észrevételeiket, érzéseiket a mesével kapcsolatban, majd kérdések alapján beszélgetést kezdeményezünk a meséről. Elmondtunk több olyan mesét, ahol a róka szerepel. A mese dramatizálásához szükséges háttérrel batikolással készítettük el. A mese feldolgozása a hét folyamán. Mondókázás, – Ravasz volt a róka, Bement a tyúkólba, Megette a tyúk lábát, Kifizette az árát. Népdal – A rókának nincs gatyája. Mozdulásos játékok – Róka, gyere ki a lyukból! Tyúkozni / fogócska/, zsákban ugrálás, zsákozás. Meseillusztráció, báb készítése – zsákbáb készítése. Bábos feldolgozás. Szereplők: róka, 3 gazda, kakas, lúd, malac, kopó kutya. Díszlet: parasztház paraván. Kellék: zsák, lóca. Nézőtér: szemben a díszlettel. Narrátor: az óvónő mesél, leírja a jelenetet, rendezzi mesélés közben a színteret és a szereplőket. Bábozás – fejbáb, papírszákbáb /az óvónő majd a gyerekek/. Bábtechnika – beszélgetés, róka monológja, séta, alvás, zsák cipelése. Mindenki saját szavaival, ötleteivel színesítheti a játékot. Kézművesség – madzagszövés.

Szalárd

A gyermekek a dramatizálásban kibontakoztathatták a szabad önkifejezésüket. A mesék eljátszása során lehetőséget kaptak a társalgási kedv fokozására, önálló beszédre, gátlások oldására. A

szerepvállalásnál segítettünk, hogy fejlettségüknek megfelelően, sikerélménnyel végződően vegyenek részt a játékban. A gyerek társas kapcsolatain belüli szocializációja felgyorsult, és a „mi tudat” kialakult. A gyerekek a személyiségükben is változást értek el, ugyanis a mese által megtanulhatták, hogy a családnak, hazugságnak mindig megvan a büntetése is, és mennyivel fontosabb őszintének lenni. A pszichomotorikus tevékenység által a gyermekek nagymozgásai, de finommozgásai is fejlődtek, a szabálytudatuk erősödött, emellett társaival való együttműködése is. A dramatizálást korosztálytól függetlenül javaslom, hogy gyakran ültesse gyakorlatba, mivel sok pozitív hatást ér el a gyermekek személyiségének fejlődésében.

A dramatizálásban belül az, hogy minden gyermeket bevonhatunk a szereplésbe pozitív számomra, ezzel mindenképp gazdagított módszertani kultúrám, melyet biztosan számos alkalommal újra alkalmazok majd.

A tulipánná változott királyfi

Egyszer volt egy asszony, de az a világon mindent fordítva cselekedett. Egyszer azt mondja neki az ura, hogy ma hozza hamarabb az ebédet a mezőre. Ő bizony csak azért is legkésőbbre vitte. Mászor mondja neki, hogy vigyen jobb ételeket, de ő annál rosszabbakat vitt. Egyszer az ura másképpen kezdi a beszédet, azt mondja neki: - No, feleség, nehogy te az ételt hamar kihozd, aztán nehogy töltött tyúkot, palacsintát hozz, mert a mezőre olyat nem illik. Az asszony bizony csak azért is a leghamarabb vitte ki az ebédet, mégpedig töltött tyúkot, palacsintát. Másnap nekiáll az ura, és egy mély gödröt a szántóföld végébe - hát egyszer jön a felesége

az ebédrel. Leülnek a gödör mellé enni. Azt mondja az ember a feleségének: - Hé, feleség, nehogy közel menj ahhoz a gödörhöz, mert beleesel! Az asszony csak azért is közelebb ment. - Vigyázz, feleség, nehogy beleessél abba a gödörbe! De az asszony csak azért is beleesett. Az ember meg otthagyja, elmegy haza. Az asszony hiába akar kijönni, nem tud. Egyszer azt mondja magában: - Bárcsak valaki kivinne innen, legyen az akár az ördög maga! Rögvest ott terem

egy ördög, és azt mondja neki: - No, azért jöttem, hogy ki vigyelek, ülj föl a hátamra! Az asszony bizony fölül, az ördög meg kiviszi. Amikor kiérnek, azt mondja az ördög: - No, most már szállj le! Azt mondja az asszony: - Én bizony nem! Azt mondja az ördög: - No, várj csak, majd leszállassz mindjárt! - azzal nyargalni kezd véle az ördög egyik hegyről a másikra. De az asszonynak meg se kottyán a nagy száguldás.

Elfárad az ördög, leül, azt mondja az asszonynak: - Most már tényleg szállj le a hátamról! Az asszony azt mondja: - Én bizony nem! Megint nyargal vele az ördög, míg jól elfárad. Akkor is azt mondja neki: - Szállj már le a hátamról! Az asszony megint csak azt mondja: - Én bizony nem! Megbúsul az ördög, hogy már mit csináljon? Hát látja, hogy jön egy huszár, azt mondja neki: - Héj, huszár uram, ha ezt az asszonyt lehajtja a hátamról, én királlyá teszem magát! A huszár mindjárt

leszáll a lováról, kihúzza a kardját, nekimegy az asszonynak, hogy mindjárt kettévágja, ha le nem száll. De azt mondja az asszony: - Én bizony nem! A katona odacsap felé a karddal, és azt mondja neki: - Szállj le, asszony, az ördög hátáról, mert ha nem, elveszem az életedet! Az asszony azt mondja: - Én bizony nem! Azt mondja nagy mérgesen a katona: - Ha nem, hát nem, ülj ott az ördögön az idők végeztéig! Erre azt mondja az asszony: - Én bizony nem ülök! - avval leszökött, az ördög pedig úgy elfutott, mint a szél. Másnap megy a katona arrafelé, ahol az ördöggel találkozott. Az ördög már várta egy híd alatt, hogy a katonát királlyá tegye. Kikukucskál az ördög a híd alól, s azt kiáltja a

katonának: - Hej, katona uram, nincs itt az asszony? Azt kiáltja a katona: - Nincs

itt, ne félj semmit! Azt mondja az ördög a katonának: - No, én tégedet királlyá teszek, csak menj el a király leányához. Míg te odaérsz, addig én belebújok a leányba. A király majd annak ígéri a lányát, aki az ördögöt ki tudja hajtani belőle. Rajtad kívül senki nem tudja azt megtenni. Amikor odaérsz, mondd jó hangosan: „Bújj ki ördög onnét!” És akkor én kibújok. De azt mondom én neked, hogy ha én más királylányba bújok, onnan meg ne próbálj kihajtani, mert akkor beléd bújok, és örökre benned is maradok. Elmegy a katona a

városba, hát hallja, hogy nagy baj van, mert az ördög belebújt a király leányába. Aki ki tudná űzni, annak adná a király a leányát, fele királyságát, holta után pedig az egészet! Megörül ennek a katonának, elmegy a palotába, jelenti, hogy ő ki tudja űzni az ördögöt. Mondja az ördögnek: - Bújj ki ördög onnét! Az ördög rögtön

kibújik, a katona pedig király lesz, elveszi feleségül a király leányát. Hát egyszer hallják ám, hogy az ördög egy másik királyleányba búj be. Hívadják oda is a katonából lett

királyt, de neki nem volt kedve menni, mert az ördög megtiltotta neki. De annyi sok kincset, drágaságot ígértek, hogy mégis elment. Azt mondja az ördögnek: - Ördög, bújj ki onnét! Az ördög megismeri a katonát, és már bújjik is ki, hogy egyenesen a katonába bújjék. De a katona toppant egyet, és azt mondja: - Hallod-é ördög, itt jön a székely asszony! Az ördög erre úgy megijedt, hogy ijedtében elfutott, a lába sem érte a földet.

Volt egyszer egy király, annak volt egy fia. Azt mondta egyszer a fiú az apjának: - Édesapám, én most elmegyek, és addig vissza sem jövök, míg meg nem találom a legszebb lányt a világon.

- Menj, édes fiam - mondta az apja -, és járj szerencsével.

Ment a királyfi, ment, mendegélt, útjában sűrű erdőbe tévedt. Egy túskebokban varjú károgozott

kétségbeesetten, sehogy sem szabadulhatott a sűrű, tüskés ágak közül. Jószívű volt a királyfi, kiszabadította a varjút, s az meg így szólt hozzá:

Húzz ki egy tollat a szárnyamból, s ha valaha bajba kerülsz, röptsd a levegőbe a tollat, nyomban ott leszek, és segítek rajtad.

A királyfi eltette a varjútollat, s ment tovább.

Most országútra ért, s egyszer csak látja ám, hogy halacska vergődik az egyik kiszáradt keréknyomban. A királyfi megszánta a halacskát, elvitte a tóhoz, beledobta. Az meg így szólt hozzá:

- Vegyél le a hátamról egy pikkelyt, s ha valaha bajba kerülsz, dobd vízbe a pikkelyt, nyomban ott leszek, és segítek rajtad. Ezután meg egy öregembert látott meg a királyfi, szomjas volt az öreg, meg éhes is; a királyfi jó szívvel megitatta, megetette, az pedig így szólt hozzá:

- Tépd ki két hajszálamat, s ha valaha bajba kerülsz, ereszd szélnek, nyomban ott leszek, és segítek rajtad.

Ment tovább a királyfi; harmadnapra egy falu határába ért. A falusiaktól meghallotta, hogy lakik itt egy öreg király, van annak egy világszép lánya, de ha azt valaki feleségül akarja venni, a kérőnek háromszor úgy el kell bújnia, hogy a királylány ne találja meg.

- No, ezt én megpróbálom - gondolta a királyfi. El is ment a királykisasszonyhoz, feleségül is kérte, az pedig megmondta neki, hogy bújjon el háromszor; ha egyszer is el tud bújni úgy, hogy ő nem találja meg, hát a felesége lesz.

No, a királyfi levegőbe dobta a varjútollat. Jöttek a varjak seregestül, föl vitték egy magas hegy tetejére, De a királylány egyenesen oda ment, meg is találta, ki is nevette a királyfit. Másnap tóba dobta a pikkelyt. A partra úszott egy hatalmas, ha annak a hasában bújt a királyfi. De jött ám a királylány, meritőhálóval kifogta a halat meg a királyfit, és még ki is nevette. Harmadnap szélnek eresztette a két hajszálat. Jött az öregember, megcirógatta a királyfit, az nyomban tulipánná változott, és az öregember a kalapja mellé tűzte.

Kereste a királyné a kérőjét, de hiába kereste. Estére ki is hirdette, hogy ő bizony nem találja. Akkor a szépséges lány elé állt az öregember, a kezébe adta a piros tulipánt. A szép lány meg is csókolta a virágot, s nyomban újra királyfi lett.

- Te az enyém, én a tied - mondta a királyné, s mindjárt meg is tartották a lakodalmat.

A királyfi így hát megtalálta, haza is vitte a falujába a világ legszebb lányát.

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés-mesélés

Csoport: Vegyes életkorú, osztatlan csoport

A tevékenység előzménye: Beszélgetés a közelgő anyák napi ünnepegről, tavasszal nyíló virágokról. Tulipán mézeskalács forma díszítés.

A tevékenység tartalma, témája: A tulipánna változott királyfi - Élőszavas mesélés tárgyak megszemélyesítésével.

A tevékenység célja: Mesei varázslat által formálódjon erkölcsi ítélőképességük (jó és rossz cselekedetek) A mesés tevékenység tükrözze a segítőkészséget, az együttérzést, a tiszteletet, a megbecsülést.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok:

Erkölcsi érzék fejlesztése. Az egymásra való odafigyelés fontosságának megéreztetése.

Képesség- és készségfejlesztés:

Kommunikációs képesség: Szókincsbővítés, beszédértés, beszédhanghallás, mimika, metakommunikáció fejlesztése.

Értelmi képesség: Akusztikus figyelem, képzelet, ok-okozati összefüggéslátás fejlesztése. Tartós figyelem.

Szociális képesség: Segítőkézség, empátia fejlesztése.

Testi képesség: Finommotorika, téri tájékozó képesség, irányok fejlesztése.

A tevékenység módszerei: Bemutatás, motiválás, élménygyűjtés, magyarázás, gyakorlás.

A tevékenység szervezeti és munka formája: Kötetlen, csoportos.

A tevékenység eszközei: Dúdoló, hangszer, halacskaforma, fonal, elő nemezelt dió, citera, cukorszirupos festék, tempera, kalap, nemezelt korona, két régi üveg, fekete kék színű gyapjú, nemezelt tulipán, piros ételfesték

Kapcsolat más tevékenységi formákkal: Ének-zene, énekes játék, gyermektánc. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka. Anyanyelv. Külső világ tevékeny megismerése.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

Nyugodt meghitt mesei hangulat megteremtése, a tábla kihelyezésével, a villany lekapcsolásával.

Eszközök előkészítése, a tevékenységhez szükséges tér kialakítása.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

Motiváció, mese köszöntése mondókéval:

*„Mese, mese meskete,
gyere bújj a lelkembe.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten leszünk, te meg én.”*

- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje)
- A gyermekek láncba gyűjtése a „Száll a madár” dalocskával.
- Tetszőleges meseformula elmondása.
- Átváltozós játék

3. A tevékenység megindítása:

„Képzeljétek gyerekek mi történt velem tegnap éjszaka? Álomban megláttam az álomtündért. Fehér volt a ruhája és gyönyörű hosszú volt a haja és nagyon kedvesen mosolygott rám. Azt súgta a fülemben ezen az éjszakán azzá változhatok át, amivé szeretnék. Tudjátok miről álmodtam? Arról álmodtam, hogy gólya voltam és repültem a szelek szárnyán, róka voltam futottam árkon-bokron által, egy

öreg erdész voltam, aki megmentette a bajba jutott állatok. Álmaim végén megköszöntem az álom tündérnek, hogy nálam járt. Mondtam neki, hozzátok is menjen el és sok szép álmot vigyen nektek”.

„Én is szeretnék veletek ilyen átváltozós játékot játszani. Tudjátok ezen a héten a tulipánná változott királyfi mesét meséltem nektek és most a szereplőkkel fogunk játszani. Kérlek benneteket, ha meghalljátok a hangszer hangját, változzatok”:

- ❖ királyfivá
- ❖ királyné
- ❖ ágak közé beszorult varjúvá
- ❖ egy keréknyomban vergődő halacszkává
- ❖ egy öregemberré
- ❖ egy gögös királyné
- ❖ egy szegénylegényé
- ❖ egy tulipánná
- ❖ és most készítsünk együtt egy palotát.”

Egyszer régen a tündérek kertjében volt egy tulipános láda, annak a leges-legeslegmélyén volt egy mesebőrönd. A mesebőröndbe volt egy mese. Volt egyszer egy király s annak volt egy fia Azt mondja egyszer a fiú az apjának:

„Édesapám én elmegyek és addig vissza sem jövök, míg meg nem találok a legszebb lányt a világon.”

• **Bonyodalom:**

Ment a királyfi, ment, mendegélt, útjában sűrű erdőbe tévedt, egy tüskebokorban varjú károgtott kétségbeesetten... Halljátok a hangját? Milyen hangokat hallotok? „Csip-csip csóka” eléneklése.

„Segítsük ki ezt a varjút, emeljük fel és engedjük szabadon.”

Most az országútra ért, s egyszer csak látja ám, hogy halacska vergődik az egyik kiszáradt keréknyomban. Hol lakhat ez a halacska? Egy tóban, igazatok van. Mondjuk el a hol lakik a halacska mondókát. S tegyük

vissza a tóba. Aztán ezután meg egy öregembert látott meg a királyfi, szomjas volt az öreg meg éhes is.

„Hogyan mozoghatott ez az öregember? Adjunk neki friss vizet és egy darab kenyeret. Segítsünk rajta.”

- **Kibontakozás:**

Ment tovább a királyfi harmadnapra egy falu határába ért. „No, ezt én megpróbálom, bátor volt a királyfi látjátok? Olyan, mint amikor ti...” egyéni gyermeki bátorságot emelek ki.

- **Tetőpont:**

No, a királyfi levegőbe dobta a varjútollat. Jöttek a varjak seregestül: „Csip-csip csóka” dalocska eléneklése. Másnap tóba dobta a pikkelyt: „Hol lakik a halacska” mondóka elmondása. Harmadnap szélnek eresztette a két hajszálat. Jött az öregember és megcirógatta a királyfit, az nyomban tulipánná változott.”

- **Megoldás:**

„Te az enyém én a tied –mondta a királylány s mindjárt meg is tartották a lakodalmat.”

4. A tevékenység értékelése:

A mesemondó előveszi a citeráját és beül a gyerekek közé és elénekeljük a „Hej tulipán, tulipán” kezdetű dalt, majd el is játszunk.

5. A tevékenység befejezése:

A mese végét záróformulával jelzem.

*„Mese mese meskete
itt vagy bent a lelkemben.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten vagyunk,
te meg én.”*

6. Visszavezetés a játékba:

A mesében a tulipán motívum szimbolikus jegyeket hordoz.

- Alkotásnak elkészíthetjük a „*Volt egyszer egy paprika*” hajtogatott formát.
- Tulipános korona cukorszirupos festéssel.
- Nemezelés.
- Az irodalmi élmény képalkotásban egyéni módon való megjelenítése képeskönyvkészítés formájában.
- Halacskaforma fonállal való betekerése (szövése).

Megjegyzés

Építék a gyermekekre, akik szívesen vállalnak munkatevékenységet, bevonom őket a csoportszoba átrendezésébe. A mesekezdő formulával a mesére való hangolódást, a lenyugvást segítem. A beszélgetéssel a heti mesénk mondanivalójának közvetítése a célom a gyermekek felé. A bevezetés során figyelek a gyermekek számára érthető megfogalmazásra. Az átváltozós játékkal, a mese szereplőivel való azonosulást segítem. Kreativitást, fantáziát és problémamegoldó képességet fejleszték. A hangszer hangjával a játék élmény fokozása a cél. Eszköz: öregkirály, egy horgolt korona, egy királyfi, egy királylány, mely egy-egy régifajta üveg, egy varjú, egy maréknyi fekete és kék gyapjú, egy halacska, egy öregember, egy kalap. egy gyapjúból készült tulipán. A

mesemondás közben ügyelek a szöveg hangsúlyozására, az érthető, kifejező mesemondásra. A gyermekeket bevonom a mese történetébe, így aktív szereplőként élik meg a kibontakozó cselekményt. Igyekszem a gyermekek hangulatát, érdeklődését fokozni a mondókákkal, dalokkal. Személyes

gondolatok mesébe fűzésével az önbizalmat, a bátorságot hangsúlyozom. Hangszerrel teszem színessé az átváltozást. Az üvegekbe piros ételfestékes vizet töltök, ez jelképezi, hogy a szívük megtelt szerelemmel. A mesénk megjelenítése, képeskönyv formában. Korona készítés, alapozás tömény cukros sziruppal, festékpöttyök cseppentése pipettával. A kész munka száradása időigényes.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

Elhelyezkedünk kényelmesen a mesepárnákon, megszólal a mesére hívó csengettyű és a mondóka. Elmondom a gyerekek által már előzetesen ismert mesét. Ezután képeket veszek elő, amelyeken az általam elmondott meséből jelenetek vannak. Megbeszéljük, hogy melyik kártyán, melyik jelenet látható. Ez után a gyerekeknek a mese időrendi sorrendjének megfelelően kell sorrendbe rendezniük a képeket. Ez után játékot játszunk:” Te mivé változtatnád el a királyfit?” A kör közepére beáll egy gyerek és a többieknek szerre el kell varázsolniuk valamivé. A foglalkozás végén elmondják a gyerekek, hogyan érezték magukat a foglalkozás alatt. Erősödött a gyerekekben a csapatszellem. Megtanulták a játék alatt kivárni a sorukat, fejlődtek a szociális készségeik. Élvezték a mesét és a játékot egyaránt, a nap végén egy sikeres és tartalmas napot zárhattunk.

Fülek

A felkínált foglalkozásterv megvalósítását a mesekönyv, a konkrét mese bemutatása és többszöri meseolvasása előzte meg. Megvalósítottuk a foglalkozást a minta szerint. Saját ötletekkel bővítettük, más kontextusban is felhasználtuk a mesét: motivációként /gondolatindításképpen vagy cselekvésre ösztönzésként/. Mondókázás, népdal, játék – Cifra palota – dal, Adj király katonát – láncszakító. Vár építése – homokból, építőből. Paprikából Jancsika – papírhajtogató játék. Párválasztó játékok: Kis kacsa. Bábos feldolgozás - Szereplők: király, királyfi, királykisasszony, varjú, hal, öregember. Dísztet: batikolt paraván. Kellék: csengő, toll, pikkely, hajszál, kalap, tulipán, harangjáték. Nézőtér: szemben a

díszlettel. Narrátor: az óvónő mesél, leírja a jelenetet, rendezi mesélés közben a színteret és a szereplőket. Kézművesség – gyöngyfűzés.

Szalárd

A gyermekek személyiségében történt változások a következők: a gyerekek a főhős jellemével azonosulva láthatták a segítségnyújtás fontosságát, a bátor fellépést a közelgő nehéz helyzetekben. A bemutatott mese által a gyermekek kognitív kompetenciájában is fejlődéssel léptek tovább, hiszen az egyszerű, hétköznapi tárgyak segítségével hívták a gyerekek képzelőerejét és kreativitását.

Ezek a tárgyak csak jelszerűek, de az előtte eljátszott játékok mind elősegítették a könnyebb elképzelést a gyerekekben. A halacskák elkészítése során a gyerekek a kitartást gyakorolták, miközben az új technikát sajátították el. A tevékenység a finommotorika és szem-kéz koordináció fejlődését is szolgálta, de a kritikus gondolkodást és a szép iránti érzékenységet is. A gyermekek kreatívan használták az eszközöket, bátran kísérleteztek az anyaggal. A felmerülő nehézségeket, akadályokat áthidalták. Az új módszer a gyerekek képzelőerejét jól aktivizálja, és jól illik a népmesék világához, bátran alkalmazza. Egész új volt számomra a megismert módszer, amivel egy mesét lehet szemléltetni: egyszerű, hétköznapi tárgyakkal. A gyerekek számára nem volt ez meglepő, sőt, szeretettel fogadták, szeretném máskor is alkalmazni majd.

Az égig érő paszuly

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egyszer egy szegény asszony. Annak volt egy fia meg egy kis tehénkéje. Egyszer úgy elfogyott az enivalójuk, hogy el kellett a kis tehénkét hajtsák a vásárra, hogy eladják. Mondja az anyja a kisfiúnak: - Eredj, fiam, reggel hajtsd el. De vigyázz ám, hogyan adod el,

nehogy károsak legyünk benne. El is hajtotta a fiú a vásárra, hát mindjárt akadt is vevője. Meg is csinálta a vásárt a fiú, elcserélte a tehenet egy szem paszullyal. Vitte haza a paszulyt a kisfiú, mutatja az anyjának, mit kapott. Az anyja sírt keservesen, hogy a tehénkét ennyiért adta oda. De a fiú vigasztalta: - Ne búsuljon, édesanyám, azt mondta az öregember, aki megvette a tehenet, hogy még most, este ültessem el, s meglátom, hogy mi lesz belőle. Elültette a kisfiú az ablak alá a kis kertbe a paszulyt, de még vacsorázni sem tudott, úgy várta, hogy mi lesz vele. Csak lefeküdt. Hát reggel, mikor felébredt, látta, hogy kikelt a paszuly. Kinéz az ablakon, de nem is látta a tetejét. Gondolta, kimegy, megnézi kívülről. Kiment s megnézte, de bizony őkegyelme hiába bámulta, nem látta a tetejét. Mondja az anyjának: - Na látja,

édesanyám, mennyit ér a paszuly. Megyek, felmászom a tetejére. Az anyja mind kérte, hogy ne menjen, de mégis elment. Délfele elindult, s ment felfelé a paszulyon. Addig ment, mendegélt, már olyan magasságban volt, hogy szinte szédült. Akkor egyszer csak elérte az égboltot. Hát ott az égbolton volt egy kis nyílás. Bekukucskál a fiú, s lát ott valami világosságot. Azt gondolja magában: “A paszulynak elértem a tetejét, de most már szeretném megnézni, mi van ott benn.”

Összeszedte a bátorságát, s belépett az ajtón. Hát látja, hogy ott nem is messze van egy kis házikó. Gondolja magában: “Most már úgyis éjjel van, itt szállást kérek, s reggel megyek haza.” Hát ahogy benyit, ott talál egy asszonyt. Felkérdi az asszony: - Hol jársz itt, te kisfiú, mikor az én uram a hétfejű sárkány? Ha meglát téged, rögtön megesz! Jaj, könyörgött a kisfiú, hogy bújtassa el, mert ő úgy fél a sárkánytól. Kérdi az asszony: - Éhes vagy te, kisfiú? - Jaj, bizony éhes én - felelte a kisfiú -, még tegnap se ettem semmit. Az asszony adott vacsorát a kisfiúnak, a kisfiú megköszönte szépen a szívességet. - Namármost gyere, rögtön bújjál el, mert jön haza az uram, s ha meglátja, hogy itt vagy, mind a kettőnket megöl. De hová? - gondolkozik az asszony. Hova bújtassa el a kisfiút? Gondolja magában, behozza a dagasztóteknőt, beteszi az ágy alá, s aláborítja a kisfiút. Álmos volt a kisfiú, de

úgy meg volt ijedve, hogy nem mert elaludni. Hát mikor üti az óra a tizenkettőt, támad nagy dörömbölés, zúgás. Jön haza a hétfejű sárkány, hoz egy fekete tyúkot a hóna alatt. Leteszi az asztalra, s mondja: - Tojz egyet! Hát rögtön tojt a tyúk egy

aranytojást. A sárkány megint rákiáltott. - Tojji még egyet! Ameddig mondta a sárkány, addig mindig tojt a tyúk. De a sárkány nagyon éhes volt. - Asszony, vacsorát ide! - kiabálta. Ad az asszony vacsorát, vacsorázik a sárkány.

Mikor megvacsorázott, azt mondta a

feleségének, hogy adja oda a muzsikáját. Amint ott muzsikál, egyszer csak elkezd szaglálni. - Te asszony, miféle idegen szag van ebben a házban? - Csak nyugodjék, lelkem, muzsikáljon, nincs itt semmiféle idegen. - Dehogy nincs. Nekem rögtön add elő, mert különben téged is széjjeltéplek. Az asszony addig csitította, amíg belenyugodott, s amint ott muzsikált, egyszer csak elérte az álom, s ahogy ott ült a karszékben, szép csendesen elaludt. Még nem is horkolt. Gondolta magában az asszony, jó lesz neki is lefeküdni, mert mindjárt megvirrad, s még nem is aludt. A kisfiú, mikor észrevette, hogy mind a ketten elaludtak, kibújt a teknő alól, hóna alá fogta a fekete tyúkot, a másik kezébe a muzsikát, s gyerünk, szaladt vele ki a házból. Szaladt. Mikor jött volna be a lyukon, ahol felment, gondolja magában,

visszanéz, vajon nem jön-e a sárkány a tyúk után. Hát úgy megijedt, mert a nagy sárkány egészen a nyomában volt már, úgy szaladt. A kisfiú gyorsan leeresztette magát a szál paszulyon, a szekerce éppen künn volt a karfán, vette, s hamar kivágta a szál paszulyt vele. A

sárkány lebucskázott, keze-lába kitörött, s a kisfiú agyonütötte s elégette. Többet nem kell féljen tőle senki. Akkor bement az anyjához, aki nagyon búsult miatta, hogy hova lett. - Ne búsulj, anyám, lesz ezután mit együnk, lesz pénzünk, aranyunk elég! - Jaj, honnan lenne, fiacskám? - kérdi az anyja. - Mikor a tehenet elhajtottad, nem adtak érte csak egy szem paszulyt; ha a tyúkot eladjuk, azért nem kapsz csak egy felet. - Jaj, dehogy adom én el ezt a tyúkot -

mondja a kisfiú. Bevitte a házba, felállította az asztalra, megsimogatta, s mondta neki: - Tojj egyet! Hát a kis tyúk rögtön tojt egy aranytojást a kisfiúnak is. Az anyjának tátva maradt szeme-szája a nagy csodálkozástól. Addig tojatták, amíg meggazdagodtak. Csináltak szép házat, csúrt, vettek sok szép jószágot a pajtába, s vettek sok szép ruhát maguknak. A kisfiú egész nap csak muzsikált, az anyja meg csak hallgatta. Aki nem hiszi, járjon a végére.

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés-mesélés

Csoport: Osztatlan csoport

A tevékenység előzménye: A mese élményszerző előadása a mese szövegeit követve. A mese ismételt előadása bábbal. Beszélgetés a mese szereplőkről, tulajdonságokról, helyszínekről. Újra mesélés után a meséhez eszközök, díszlet készítése. Népmese kártyával közös játék.

A tevékenység tartalma, témája: Az égig érő paszuly - A mese dramatizálása: az óvónő a narrátor, a gyerekek a mese szereplői.

A tevékenység célja: A komplex mese dramatizálása által érezzék meg a mese nyújtotta élményt, a szereplés varázsát az együttjátszás örömét.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok:

Közösségi érzés előkészítése, egymás iránti szeretet, tiszteletre, megértésre, megbecsülésre nevelés. Érzelmi élet gazdagítása az átélt komplex meseélmény hatására.

Képesség és készségfejlesztés:

Értelmi képességek: Logikus gondolkodás, emlékezet, figyelem fejlesztése. Belső képi világuk, fantáziájuk fejlesztése. Ismeretanyag bővítése, mélyítése.

Szociális képességek: Összetartozás érzésének mélyítése, erősítése, közösségi nevelés.

Kommunikációs képesség: Szövegértés, nyelvi kifejezőkészség, a dramatizálás során beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés. Anyanyelvi kulturáltság fejlesztése a mese nyelvezetével.

Testi képesség: Téri tájékozódás, nagymozgások, finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése.

A tevékenység módszerei:

Utánzás, motiválás, irányítás, cselekedtetés, elismerés, bátorítás

A tevékenység szervezeti és munka formája: Kötetlen

A tevékenység eszközei: A szereplők jelmeze (kendő, kalap, tarisznya, bajusz, batikolt bab), díszlet (ház, teknő), batikolt anyag.

Tevékenység eszközei: pasztellkréta, márványozó festék, akvarell papír, rajzlap, tempera.

Kapcsolat más tevékenységi

formákkal: Ének-zene, énekes játék, gyermektánc. Vizuális tevékenység: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka. Anyanyelv.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- A szükséges eszközök előkészítése.
- A manuális tevékenységekhez az asztalok összetolása, letakarása.
- A mesepárnák előkészítése a meseszőnyegen. A lezárás eszközeinek kikészítése.
- A meghitt, nyugodt mesét befogadó hangulat megteremtése.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

- Motiváció, mese köszöntése mondókéval:

*„Mese, mese meskete,
Gyere bújj a lelkembe.
Megőrizlek, meg biz én,
Ketten leszünk, te meg én.”*

- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje)
- A gyerekek láncba gyűjtése a „*Száll a madár*” c. dalocskával.
- Tetszőleges meseformula elmondása.

A mesetündér itt járt és hozott egy üzenetet. Ki melyik szereplő személyébe szeretne bújni?

3. A tevékenység megindítása:

Megbeszélési szándék bejelentése

Mesekezdő formula:

*„Én az erdő tündére, eljöttem hozzátok.
Hoztam lágy szellőt, s ezernyi virágot.
Hidegnek, vad szélnek búcsút mondtam régen,
újra látom őket, majd az eljövendő télen.*

Örülünk hát együtt a gyönyörű tavasznak,
a virágzó rétnek, az éneklő madaraknak.
Hoztam egy szép mesét, mely szívemnek ékes,
a szívetekbe is helyet kérne.”

„Meseerdő, meserét,
benne mese 77.
Elmondok most nektek én,
ezekből egy mesét!”

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény asszony, annak egy fia meg egy tehénkéje „Gyere te ..., te leszel a szegény asszony, te a fiú, te pedig a tehénke. Volt a mesében egy öregember, akkor ... te leszel az öregember, te ... pedig leszel a paszuly, te ... pedig a sárkány. Na akkor, már tudjuk, ki kicsoda, eljátsszuk most úgy a mesét, hogy én mesélem, ti meg játsszátok. Kezdem is. Na, hogy szavamat ne feledjem, ott tartottam, hogy”:
Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény asszony, annak egy fia, és annak egy tehénkéje.
Egyszer egy napon úgy kifogyott az

éléskamrájuk, hogy nem akadt egyetlen betevő falatkájuk sem. A fiú anyja mondja, hogy: „Eredj és hajtsd el a tehénkét a vásárra. Arra vigyázz csak: jó árat kért érte, nehogy kárunk legyen benne!”

•**Bonyodalom:**

A fiú el is hajtotta a tehénkét és el is adta egy öregembernek egy szem paszulyért, no meg egy szép faragott furulyáért.

„1,2,3,4 te kis legény hová mész?

– Nem megyek én messzire, csak a falu végére.

Ott sem leszek sokáig, csak 12 óráig...”

A fiú hazafelé belefúj a furulyába. Nosza táncra is kerekedik.

A fiú azt gondolja: „Vidám szerszám ez, s talán a paszuly még ennél is többet ér.” Hazaér a fiú, mutatja az anyjának mit

kapott a tehénkéért. Hej, a szegény asszony keserves sírásra fakadt.

- **Cselekmény kibontakoztatása:**

A fiú elülteti a paszulyt, hogy lássák, mi lesz belőle. Hát az alig került a földre, nyomban növekedni kezdett, s nőttön-nőtt, egészen az égig. A fiú felmászott az égig – hiába kérlete az anyja, hogy maradjon. A paszuly tetején volt egy ház, ahová bekérezkedett szállást kérni. A házban talált egy asszonyt, aki kérdezte, hol jár itt a legény, ahol az ő gazdája, a hétfejű sárkány lakik. Az asszony elbújtatta a teknő alá, hiszen a sárkány felfalná.

- **Tetőpont:**

Nagy dübörgés, zúgás támadt. A sárkány hazaérkezett a hóna alatt a fekete tyúkkal. A tyúk arany tojást tojt, ahányszor csak azt hallotta: tojj egyet! A sárkány vacsora közben megérezte, idegen van a házban a dagasztó teknő alatt megtalálta a fiút. A sárkány fel akarta falni.

• **Megoldás:**

A fiúnak megjött a bátorsága és elővette a furulyáját és muzsikálni kezdett. A sárkány táncra perdült, a vigasztalás eleinte tetszett neki, de a végén már nem bírta és kilehelte a lelkét. Az asszony örült, hogy megszabadította a sárkánytól. A fiú elvitte az aranytojó tyúkot és kivágta a paszulyt. Így már tudtak építeni egy házat, vettek egy rétet, ahol a fiú naphosszat muzsikált. „Vágok, vágok fát, de micsoda fát, égi rekettyét, barna menyecskét”

4. A tevékenység értékelése:

A gyerekekkel leülünk, és ha szeretnék, akkor elénekeljük a dalokat, elmondjuk a mondókákat. Beszélgetünk röviden a meséről. Milyennek képzelik a sárkányt.

5. A tevékenység befejezése:

A mese végét záróformulával jelzem:

„Mese, mese meskete,
itt van bent a lelkemben.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten vagyunk, te meg én.”

„Sárkány, fiú” fogójáték.

Közös dal: „Elvesztettem a tyúkomat, három nap kerestem.”

6. Visszavezetés a játékba:

A nagyobb gyerekek játékba vezetése: meseélmény lerajzolása egyéni elképzelés alapján pasztellkrétával. Mesekönyv készítése: a rajzok összefűzése, a borítólap márványozásának elkészítése közösen. Kisebb gyerekek játékba való visszavezetése: előre rajzolt szereplők festése pöttyözéssel.

Megjegyzés

Érdeklődés felkeltése az eszközök elrejtése a bőröndbe. A dal éneklése, és a mondóka mondása a gyerekeket kellően nyugtatja és megteremti a meséhez szükséges hangulatot. Töreksem, hogy a mesefeldolgozásom a gyerekek számára a legmegfelelőbb időben történjen. A mesehívó dal a gyerekek belsőjévé vált és tudják, meseélmény következik. Kíváncsiak és izgatottak lesznek. Számítok rá, hogy az eszközök látványa motiváló hatással lesz a gyerekekre: kendő, dagasztókendő. A dramatizáláshoz a szereplők kiválasztása.

Fejdíszek, eszközök
kiválasztása: sárkány
fejdísz, szegény asszony,
öregember, tehénke, fiú,
tyúk, kendő, kötény, kalap,
öregapó, sárkány.
Tehénhajtásnál zenei
betéttel fokozom a mese
élményét. A fiú hazafelé
mendegél a vásárról:
Gryllus Vilmos: „Kicsi út”
című dal hallgatása. A
paszuly növekedésénél a
„Kicsi mag a föld alatt”
mondókát mondjuk,
amelyet mozgással is
utánzunk. A sárkány haza
érkezésekor hanghatást

alkalmazok fémlappal zajt keltek. Gryllus Vilmos: *„Lovag és a sárkány”* zenei
betéttel, a paszuly kivágásának örömét érzékeltetem. A gyermekek
megnyilvánulásának megfigyelése, a bátorság hangsúlyozása. A gyermekeket a
tevékenységek során egyéni képességeikhez mérten segítem.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

*A meséléshez szükséges hangulatkeltés a mesezsákkal történik. Ebben rejtjük el a
meséléshez, mesedramatizáláshoz szükséges eszközöket. A mesetündér itt járt és
hagyott nekünk egy üzenetet: „Én az erdő tündére...” Ez után következik a*

mesecsalogató mondóka: „Mese, mese, kacsalábon...” Kiosztom a szerepeket a gyerekeknek és következik a mesélés. A mesélés során, a cselekmény alaposabb rögzítése érdekében, verseket, énekeket, mondókákat használunk fel. A mese utáni beszélgetés során segítő kérdéseket teszünk fel a gyerekeknek, majd ábrázoljuk a mesejeleneteit és közös mesekönyvet készítünk. Ebben a mesében szépen kidomborodik, hogyan lehet ésszel, furfangossággal sokra menni és hogy a jó mindig elnyeri végső jutalmát, a jó cselekedeteket mindig meghálálják, az apró fiúcska legyőzi a hétfejű sárkányt. Érvényesül az igazság: Többet ésszel, mint erővel”.

Fülek

A mese feldolgozása. Népdal, játék – Csicseri borsó, bab, lencse-dal, Én elmentem a vásárba, Hogy a csibe- páros játék, Itt a köcsög, mi van benne? Beültetem kis kertemet – játék. Hány a bab? – hallásfejlesztő játék. Muzsikálás – népi gyermekhangszereken. Pokol, mennyország – papírhajtogató-nyitogató játék. Vásári kikiáltó mondóka – Gyerekek, gyerekek szeretik a peracet. Bab csíráztatása – kísérlet. Bábos feldolgozás. Szereplők: asszony, fiú, tehén, anyóka, sárkány, tyúk – textilbáb. Díszlet: ház, égig érő paszuly – zöld trikót hosszú csikra szabdaltunk, a textilcsíkból ujjainkkal láncszemeket hurkoltunk így kaptuk a szárat, melyre papírleveleket ragasztottunk. Batikolt égbolt. Kellékek: Dörgőcsörgő vihar dob - vihar és villámlás hangját utánozó hangszer, kolomp, kosár, bab, kis teknő, horgolt tojás. Nézőtér: ház előtt félkörben. Narrátor: az óvónő mesél, leírja a jelenetet, rendez a mesélés közben a színteret és a szereplőket. Bábozás – kézfejünkre húzott textilbábokkal. Bábtechnika – három ujjal a fejet és kezeket vagy két ujjunkkal a lábakat mozgatjuk, beszéd közben a másik felé fordulás, hangszínváltás, nagy térmozgás gyakorlása. Díszletváltás: paszuly-növesztés – damilon felhúzva, égbolt házra terítve. Mindenki saját szavaival, ötleteivel színesítette a játékot. A sárkány érkezését a vihar dobbal

tettük dramatikusabbá. Kézművesség – hímes tojásokat készítettek viasszal pöttyözve, drótos tojás technikájával ismerkedtek, drótból tojás és más alakzatokat hajlítottak.

Szalárd

A szabad tevékenység során a kisebbek csapatmunka által sárkányt festettek vattapamacs és csipesz felhasználásával, míg a nagyobbak szintén csoportmunka által, az előre megrajzolt égiszerű paszulyt színezték zsírkrétával, majd rajzolás technikájával megjelenítették rajta a mese szereplőit. A mese dramatizálása számos viselkedési, és személyiségbeli változást eredményezett. A gyerekek a szereplők bőrébe bújva belelátottak azok személyiségébe, átélték érzéseiket és tetteiket, ezáltal számos viselkedési modellt megismerve és megtapasztalva. A mese segítette rávilágítani a bátorság, a merészség erényeire. A gyerekekben fejlődik a tisztelettudat szüleik, édesanyjuk iránt. Aktivizálódott kíváncsiságuk, érdeklődésük, nyitottabbá váltak az új dolgok felfedezésére, döntések meghozatalára. A dramatizálás által a gyerekek más személy bőrébe bújnak, ezáltal sok gyerek bátrabban kommunikál, segít neki a kibontakozásban, a társas

kapcsolatok alakításában. Az alkotó tevékenységek alatt, manuális készségeik fejlesztése mellett, nagy szerepet kapott a szociális kompetenciák fejlesztése. A gyerekek képesek voltak együttműködni társaikkal, meghallgatni és elfogadni egymás véleményét, nézeteit. Nyitottabbakká váltak a közös munkára, ezáltal pedig erősítve a közösségi szellemet, fejlesztve az egymás közötti kommunikációt. A csoportmunka számos előnyt hordoz magával. Habár összevont csoportban néha nehézségbe ütközik, de bátran használjuk. Egy újabb népmesével gazdagodtam, és a feldolgozásához használt módszerekkel, eszközök használatával, alkotó ötletekkel, melyeket a jövőben is kamatoztathatok.

Pirosmalac

Egyszer volt, hol nem volt, volt az egyik faluban egy olyan asszony, akinek sohase volt gyermeke.

Egyszer aztán elszólta magát az asszony, hogy nem bánna már, ha a jóisten egy kutyakölyköt adna neki, azt is felnevelné, csak legyen, akiben öröme teljék. Telt-múlt az idő, egyszer csak született neki egy gyermeke, de az nem gyerek volt, hanem egy kismalac. Akkor jutott csak eszébe az asszonynak, hogy ő egyszer elszólta magát. De hát mit csináljon, ha már megvan, csak fel kell nevelje! Már iskolába jártak a hatéves gyermekek. A kismalac is odafejlődött, hogy már egy korba került velük. Összeültek az asszonyok, ahogy szoktak, beszélgetni. Pirosmalac mindig ott ült az anyja mellett, mindig ott kuncogott. - Hallja-e, komámasszony, ez a kismalac azért visít, mert menne az iskolába a többi gyerek után. - Hát ne üzzenek már énbőlőlem csúfságot! - mondta a

Pirosmalac anyja. Nagyon szégyellte, hogy neki csak egy ilyen gyereke van. No de a többi asszony addig beszélt neki, amíg csak elküldte Pirosmalacot az iskolába. Ott meg visított a tanító úrra. A tanító, hogy elhallgattassa, odalökött neki egy könyvet. Mindjárt elhallgatott Pirosmalac. A kis orra járt betűről betűre. Tanult olvasni. Egyszer a gyerekek elindultak, hogy mennek földiepret szedni. A kismalac is menni akart, de az anyja nem akarta engedni. Hanem a szomszédasszonyok addig beszéltek, hogy csak elengedte. A többi gyermek kosarat vitt, a kismalacnak is kellett. A kis orrára tették, s azzal elindultak. A szomszédban volt egy kisfiú, éppen annyi idős, mint Pirosmalac. Az anyja a lelkére kötötte, hogy nagyon vigyázzon a kismalacra. A

fiú meg is fogadta a szavát. Május hónap volt, mikor ért a földieper. Kimentek mind együtt az erdőre. A kismalac elmaradt a többtől, levetette a malacbőrt. Hát mikor levetette, hetedhét országon olyan szép teremés nem volt sem Dunán innen, sem Tiszán túl. Hamar teleszedte a kosarát, akkor aztán újra felvette a malacbőrt, s ment a többi után. A szomszéd fiú ezt mind látta, de egy szót sem szólt. - Hát, Pirosmalac csúffá tett bennünket! - mondták a gyerekek, mert sokkal több epret szedett, mint ők. Mentek hazafelé. A szülők már sokallották, hogy a gyermekek oda vannak, kiállottak az útra. - Nézzétek csak, Pirosmalac is hoz földiepret! Ki szedte tele a kosarát? - Pirosmalac! - mondta a fiú, de egy árva szót sem szólt arról, hogy ő mit látott. Mikor kikerültek az iskolából, eljártak a fiúk a lányokhoz estézni. A fiú elment estézni Pirosmalacékhoz. Az apja meg az anyja csak nézték s sopánkodtak, hogy vajon mit akarhat ez a szegény fiú ettől az oktalan állattól. De a fiú nem tágított, csakis oda járt. Egyszer eljött az ideje, hogy a legény megházasodjon. - Kit veszel el, fiam? - A szomszédban való Pirosmalacot. - Ne hozz szégyent a fejünkre, fiam! Ládd, tisztességben megvénültünk, most akarsz hírbe tenni bennünket? De a fiú kötötte magát, hogy ő csakis Pirosmalacot veszi el. Összeszedte a komáit, elmentek kérébe. Azt mondja az apja, mikor odaértek: - Az én fiam soha meg nem házasodik, ha Pirosmalacot hozzá nem adják. Pirosmalacot is megkérdezték, az meg mozgatta a fejét, hogy igen. Jegyben jártak aztán addig-ameddig. A lakodalomban ott volt az egész falu, de még a szomszéd falu is; ha eddig nem láttak csodát, hát lássanak most. Pirosmalac ott ült a legény mellett a menyegzőn. Akinek kedve volt, az mulatott, akinek nem, csak nézte. A vacsoránál a vőlegény elfoglalta a főhelyet,

hozzáfogtak vacsorázni. Mikor megvacsoráltak, a fiatalok felmentek a padlásra, mert akkoriban az volt a szokás.

A vőlegény az anyjának elmondott mindent. Azt is megmondta, hogy mikor ő lelöki a malacbőrt, az anyja égesse el. Csináltatott titokban menyasszonyi ruhát is, olyat, hogy gyönyörűség volt nézni.

Bandaszónál mentek fel, avval jöttek

le. Volt bánat, amilyen volt, de lett olyan öröm, hogy ki se lehet mondani. Mindenkinek tetszett, mindenki csodálkozott, mert még senki se látott olyan szép menyasszonyt, mint amilyen Pirosmalacból lett! Volt a faluban egy öreg legény, Szakács János. Azt mondja az anyjának: - Anyám, én megházasodok. - Kit vennél el, fiam? - A szomszédban van egy koca, azt. Hát az idős legény öt-hat embert megkért, hogy menjenek el vele megkérni a szomszéd kocáját. Eleget erősködött a szomszéd: - Oktalan állat az, nem Pirosmalac. Szaporára tartjuk mi azt, nem férjhez adni. De a kérők csak mondták a magukét. Mennek az ólba, a koca ugrott az ajtóra. A hordókötelet előkerítették. A négy lábát összekötötték, de kegyetlenül visított. Amikor a legény meg akarta csókolni, hát, uramfia, majd leharapta az orrát! No, lett is nevetés a faluban. Mindenki tudta, hogy Pirosmalac nincs több. Eddig volt, mese volt.

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés-mesélés

Csoport: Vegyes életkorú, osztatlan csoport

A tevékenység előzménye: Beszélgetés bábszínházi előadásokról, színészekről, báb és díszlettervezők munkáiról, képek nézegetése IKT eszköz használatával. Meseélmény, ismételt mese bemutatás tárgyak megszemélyesítésével.

A tevékenység tartalma, témája: Pirosmalac - Meseszöveg, mesefelidezés a mesekártya segítségével. Gyermeki elképzelések alapján díszlet és bábkészítés. A mesedramatizálás előkészítése.

A tevékenység célja: Legyenek képesek az érzelmek átélésére. Alakuljon pozitív beállítódásuk, hogy a külsőségeknél sokkal fontosabbak az emberek belső értékei. Az eszközök adta lehetőségek kihasználásával éljék át a díszlettervezés, bábkészítés örömét, varázsát.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok:

Az anyanyelv megbecsülésére és szeretetére nevelés. A közös meseszöveggel a gyermekek érzelmeit gazdagító irodalmi élménynyújtás. A közösségi érzés erősítése. Egymás iránti elfogadásra nevelés. Önkontroll fejlesztés.

Képesség- és készségfejlesztés:

Kommunikációs képesség: Beszélő környezet megteremtése. Fejlődjön kommunikációs képességük, kifejezőkészségük, beszédkedvük, metakommunikációjuk gazdagodjon szókincsük.

Értelmi képesség: Az élmények feldolgozása a meseszöveg során. Fejlődjön szándékos figyelmük, emlékezetük, fantáziájuk, gondolkodásuk.

Szociális képesség: Fejlődjön együttműködő képességük, akarati tulajdonságuk. Alakuljon önkifejezésük, önbizalmuk. A mese által fejlődjön a szemléletmódjuk, alakuljon világképük.

Testi képesség: Fejlődjön tér érzékelésük, téri tájékozódóképességük, a jobb és bal irányok megkülönböztetése. Fejlődjön eszközhasználatuk, finommotorikájuk, szem-kéz koordinációjuk.

A tevékenység módszerei: Beszélgetés, bemutatás, gyakorlás, motiválás, magyarázat, dicséret, buzdítás.

A tevékenység szervezeti és munka formája:

Kötetlen, csoportos.

A tevékenység eszközei: Mesekártya, keménypapír, textilek, kötöző zsinór, spatula, táblafestékekkel befestett rajzlaptartó mappa, dekorgumi, térkép, mesebörönd, dob, térkép.

Kapcsolat más tevékenységi formákkal:

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka. Anyanyelv.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- Nyugodt meghitt mesei hangulat megteremtése, a tábla kihelyezésével, a villany lekapcsolásával.
- Eszközök előkészítése. A tevékenységhez szükséges tér kialakítása.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

- Motiváció, mese köszöntése mondókával.

*„Mese, mese meskete,
gyere bújj a lelkembe.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten leszünk te meg én.”*

- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje),
- A gyermekek láncba gyűjtése a „*Száll a madár*” dalocskával,
- Tetszőleges meseformula elmondása.

3. A tevékenység megindítása:

„Reggel, mikor bejöttem a csoportba, kaparászást hallottam. Azt hittem, hogy beköltöztek hozzánk a kisegerek, de nem. A manócskáink voltak, akik éppen egy levelet csempésztek a postaládánkba. Nagyon izgatottan bontottam ki, melyen egy térkép volt rajzolva. Már mutatom is nektek, ide nézzetek. És titkos írással azt írták, hogy eldugták a mesebőröndünket és keressük meg. Elrejtettek benne valamit. Na induljunk.”

„Ninini! Ninini!

Olálá! Olálá! (dobszóra)

Mit látok? Mit látok?” Hiszen ez egy mocsár. Át kell mennünk rajta.

(Lehet cuppogni, beleragadhatunk a mocsárba, kérhetjük, hogy húzzanak ki.)
Átértünk. Menjünk tovább:

- ❖ hidat
- ❖ folyót
- ❖ hegyet
- ❖ barlangot találva. Át kell mennünk rajta!

(Mintha sötét lenne a barlangba, tapogatózva, csukott szemmel megtaláljuk a mesebőröndünket.) A játék végén visszafelé játsszuk el a helyszíneket a csoportszobáig. A visszaérkezés után leülünk a szőnyegre. A mesebőröndünk titka egy mesekártya csomag, melyben a pirosmalac mesére jellemző képek vannak. Elkezdem a mesét tetszőleges mesekezdő formulával.

(A kártyacsomag képei: asszony, kutyakölyök, malacka, gyerekek, asszonyok, Pirosmalac, iskola, tanító néni, mesekönyv, földieper, Pirosmalac orrán a kosár, kisfiú, a leány, mellette levetett malacbőr, Pirosmalac tele kosár földi eper, legény, a legény apja és anyja, Pirosmalac és a legény, malacbőr tűz és egy koca.)

4. A tevékenység értékelése:

Együtt lenni jó, szeretet pillanat. „Köszönöm, hogy velem játszottatok, örültem, hogy együtt idéztük fel a mesét.”

5. A tevékenység befejezése:

A mese végét a mese mese meskete záróformulával jelzem.

*„Mese mese meskete
itt vagy bent a lelkemben.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten vagyunk te meg én.”*

6. Visszavezetés a játékba:

*Végig mentünk a
mese fonalán és most
szeretném, ha mi is
átváltoznánk
díszlettervezővé,
bábkészítővé. Itt
vannak az eszközök,
lássunk hozzá, hogy
holnap önállóan elő
tudjátok adni a
Pirosmalac
történetét. Akkor mi
leszünk a közönség, ti
pedig a bábszínészek.*

Megjegyzés

Építék a gyermekekre, akik szívesen vállalnak munkatevékenységet.

Figyelek arra, hogy a tevékenység kezdete a legoptimálisabb legyen a gyermeki érdeklődés szempontjából. A dal

felkelti a gyermekek érdeklődését. A gyermekek bekapcsolódását serkenti a titok izgalma. A

mondókával a ráhangolódást segítem. A „Ninini...” játék

során dobszóra haladunk,

mellyel a hangulat fokozása, a ritmusérzék fejlesztése a célom. A mesekártya csomaggal való játék során, akinek a mese folyamatába beleillik a kezében lévő kártya képe, az folytathatja a mesét. A kártyát utána középre helyezi. Így szöjjük meg a mesénket a Pirosmalacról. Tárgyalkotó tevékenységgel visszavezetem a gyermekeket a játékba. Eszköz: Nagyobb gyermekek hullámkartonból előre kivágott szereplőket, helyszíneket (nagy méretűek) színezhettek olajpasztellal. Kisebb gyermekek táblafestéssel lefestett rajzlaptartóra álmodhatnak meg egy mesevilágot, melyet dekorgumiból kivágott szereplők körberajzolásával, színezésével valósíthatnak meg. A szülői mesés délután előkészítése.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

A mesefeldolgozás során a szokásos mesekezdő mondókával kezdjük a mesét, azzal amelyet a gyermekek már ismernek, hiszen ezzel könnyebben meg tudom teremteni a mesehallgatáshoz szükséges hangulatot. Elmondom a már többször hallott mesét. Ez után egy kapcsolatépítő játékot játszunk: „Képzeld el, hogy te vagy a Pirosmalac”. Ameddig a „malac” körbejár, malackás dalokat éneklünk.

A játék után, a nagyobbak lerajzolják a kedvenc meserészletüket, a kisebbek malackás színezőt kapnak. A feldolgozás végén mindenki elmondja, hogyan érezte magát, mi tetszett a legjobban. A különféle szereplők kiválasztása és jellemzése során fejlődik a gyerekek képzelő ereje és kifejező készsége. A gyerekek nagyon jól érezték magukat a mese feldolgozása során, szórakoztatónak találták a játékot, szívesen énekeltek. A kisebb gyerekek sokat tanulhatnak a nagyok válaszaiból. Ezzel a mesével a jó gyakorlat során ismerkedtem meg. Nagyon tetszett a kedves kis történet. A bőrönd módszerrel is először próbálkoztunk és többé-kevésbé az is sikeresen működött, a gyerekek is nagy szeretettel fogadták. Mindenképpen beépítjük a módszertani repertoárunkba és ezentúl is bátran húzzuk elő a tarsolyunkból, akár a hétköznapok alkalmával is.

Fülek

Első alkalommal hallották a gyerekek a mesét. Mesehallgatás után lehetőséget adtunk a gyerekeknek, hogy elmondják saját észrevételeiket, érzéseiket a mesével kapcsolatban, majd az elkészített képek alapján beszélgetést kezdeményeztünk a meséről. Mese feldolgozása a hét folyamán. Mondókázás, népdal, játék – Egy kis malac –dal. Ez a malac piacra ment– ujszámoló. Kanásztánc – botokkal.

Párválasztó körjáték – Farkas Ilka. Bábos feldolgozás során egy saját készítésű átváltozós Pirosmalac bábót használtunk. Egyik oldala malac volt, ha megfordítottuk, lánnyá változott. A gyerekeknek nagyon tetszett a báb, a bábbal megvalósított alakváltoztatás. Szereplők: asszony, legény, másik asszony, malac, legény / kalap, kendő segítségével

személyesítették meg/, Pirosmalacot - malac–leány bábbal elevenítettük meg. Díszlet: meseerdő – batikolt függöny. Kellék: kolomp, kosár Nézőtér: függöny előtt félkörben. Narrátor: az óvónő mesél, leírja a jelenetet, rendezzi mesélés közben a színteret és a szereplőket. Kézművesség – kékfestő terítő, kendő, szoknya készítése.

Szalárd

A meseszöveg, mesefelidezés a mesekártya segítségével egyik eredménye a kognitív fejlődés: a gyermek megérti és figyel, hogy mikor kell neki a sorban elfoglalnia a helyét, figyelnie kell a hallott mesére. A népi gyermekjáték által erősödött nemzeti öntudatuk, megismerték a régi idők magyar szokásait, hagyományait a lánykérésről, akkori közlekedési eszközökről, emellett zenei készségeik is fejlődtek: tempóérzék fejlesztése, a tempótartás begyakorlása, a ritmusérzék fejlesztése, a megfelelő légzés kialakulása az énekléshez. A népmesék világát hozza közel a gyerekekhez változatos módszerekkel, hiszen annak sok fejlesztő hatása mellőzhetetlen. A mesekártyák használata számomra egy újabb része lett módszertani kultúránknak, melyet más mesénél is bátran alkalmaznánk.

A s ó

Volt egyszer egy öreg király, s annak három szép leánya. A fél lába már koporsóban volt a királynak, szerette volna mind a három leányát férjhez adni. Hiszen az nem is lett volna nehéz, mert három országa volt, mind a három leányára jutott hát egy-egy ország. Hanem amiképpen nincs három egyforma alma, azonképpen a három ország sem volt egyforma. Azt mondta hát egyszer a király a leányainak, hogy annak adja a legszebbik országát, amelyik őt a legjobban szereti. Sorba kérdezte a leányokat, kezdette a legidősebbiken: - Felelj nekem, édes leányom, hogy szeretsz engem? - Mint a galamb a tiszta búzát - mondá a leány. - Hát te, édes lányom? - kérdezte a középsőt. - Én úgy, édesapám, mint forró meleg nyárban a szellőt. - Na, most téged kérdezlek - fordult a legkisebbikhez -, monddad, hogy szeretsz? - Úgy, édesapám, ahogy az emberek a sót! - felelt a kicsi királykisasszony. - Mit beszélsz, te haszontalan lélek - förmedt rá a király -, kitakarodj az udvaromból, de még az országomból is! Ne is lássalak, ha csak ennyire szeretsz! Hiába sírt, könyörgött a királykisasszony, hiába magyarázta, hogy az emberek így meg úgy szeretik a sót - nem volt pardon s grácia: világga kellett, hogy menjen a kicsi királykisasszony. Elindult keserves sírás közt a kicsi királykisasszony, s betévedt egy rengeteg erdőbe. Onnét nem is tudott kivergődni, szállást vert egy odvas fában, s ki-kijárt az erdőbe, szedett epret, málnát, szedret,

mogyorót, s amit csak talált, úgy éldegélt egymagában. Egyszer, mikor már egy esztendő is eltelt volt, arra vetődött a szomszéd királyfi, s ez megpillantotta a királykisasszonyt a málnabokrok közt. De a királykisasszony is észrevette a királyfit, s nagy ijedten beszaladt a fa odvába. Utána megy a királyfi, s beszél: - Ki van itt? A királykisasszony meghúzódott az odúban, reszketett, mint a nyárfalevél, s egy szó nem sok, annyit sem szólt. Újra kérdi a

királyfi: - Hé! Ki van itt? Ember-e vagy ördög? Ha ember: jöjjön ki, ha ördög: menjen a pokol fenekére! A királykisasszony most sem mert szólni. Harmadszor is kérdi a királyfi: - Hé! Ki van itt? Szóljon! Ember-e vagy ördög, mert mindjárt bélövök! De már erre megijedt szörnyen a királykisasszony, s kibújt a fa odvából nagy szipogva-szepegve. Rongyos, piszkos volt a ruhája, szégyellte magát erősen, s keserves könnyhullatás közt mondta el a királyfinak, hogy ki s mi ő.

Megtetszett a királyfinak a királykisasszony, mert akármilyen rongyos volt, akármilyen piszkos volt a ruhája, szép volt, kellemetes volt az arca. Szép gyöngén megfogta a kezét, hazavezette a palotájába, ott felöltöztette drága aranyos, gyémántos ruhába, s két hetet sem várt, de még egyet sem, azt gondolom, hogy még egy napot sem, de talán még egy órát sem: papot hívat ott, megesküdtek, s csaptak akkora lakodalmat, hogy no ... ki tudná azt megmondani, hogy mekkorát. Telt-múlt az idő, a fiatal pár nagy békességben élt, úgy szerették egymást, mint két galamb.

Mondta egyszer a király: - Na, feleség, én akkor, mikor először

megláttalak, nem is igen firtattam, hogy mért kergetett el az apád. Mondd meg nekem a tiszta valóságot! - Lelkem, uram - mondja a királyné -, én másként most sem mondhatom, mint ahogy akkor mondtam. Azt kérdezte az édesapám, hogy' szeretem őt, s én azt feleltem: mint az emberek a sót. - Jól van - mondja a király -, majd csinálok én valamit, tudom, visszafordul az édesapád szíve. Hogy s mint fordítja vissza, arról semmit sem szólt a feleségének, hanem csak befordult a másik szobába, levelet írt az öreg királynak, s abban meghívta délebedre.

Hát el is ment a levél másnap, s harmadnap jött az öreg király hatlovas hintón. Fölvezette a fiatal király az öreg királyt a palotába, a palotának a legszebb szobájába, ottan már meg volt terítve az asztal két személyre. Leülnek az asztalhoz, hordják az inasok a finomabbnál finomabb ételeket, de hogy szavamat össze ne keverjem, a fiatal király megparancsolta volt, hogy az öreg király számára minden ételt külön főzzenek, süssenek, s abba sót ne tegyenek. No, ez volt csak az ebéd! Megkóstolta az öreg király a levest, merít belőle egy kanállal, kettővel, de le is tette mindjárt a kanalat, nem tudta megenni a levest, olyan sótalan

volt. Gondolta magában az öreg király: ebből bizony kifelejtették a sót, de a sóban főttben (főtt marhahús) majd csak lesz. Nem volt abban annyi sem, mint egy mákszem. Hordták a pecsenyét szép sorjában, de vissza is vihették, mert a vén király csak megnyalintotta, s belé sem harapott, olyan

cudar sótalan, ízetlen volt mind a sok drága pecsenye. De már ezt nem állhatta szó nélkül az öreg király. - Hallod-e, öcsém, hát miféle szakácsod van néked, hogy só

nélkül süt-főz? - Sóval süt-főz az máskor mindég, felséges bátyámuram, de én azt hallottam, hogy bátyámuram nem szereti a sót, megparancsoltam hát, hogy fejét vétetem, ha egy mákszem sót is tesz az ételekbe. - No, öcsém, azt ugyancsak rosszul tevéd, mert én erősen szeretem a sót. Kitől hallottad, hogy nem szeretem? - Én bizony éppen a kigyelmed leányától, felséges bátyámuram - mondá a fiatal király. Abban a szempillantásban megnyílék az ajtó, belépett a királyné, az öreg király legkisebbik leánya. Hej, Istenem, örült az öreg király! Mert még akkor megbánta volt szívéből, hogy elkergette a leányát, s azóta ország-világszerte kerestette mindenfelé. Bezzeg, hogy most a legkisebbik leányának adta legnagyobbik országát. A fiatal király mindjárt kezére vette ezt az országot is, s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés-mesélés

Csoport: Oszatlan életkorú

A tevékenység előzménye: A mese élményszerző előadása.

A sós és a sótlan ízek megkóstolása. Különböző sófajták megfigyelése, tapintása.

A tevékenység tartalma, témája: A só - Ismételt komplex meseélmény után beszélgetés a mese szereplőiről, tulajdonságokról, helyszínekről.

A tevékenység célja: Komplex meseélmény biztosítása az interaktív mese által. Irodalmi élménynyújtás, mese nyújtotta élmény megélése.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok:

Közösségi érzés előkészítése, egymás iránti szeretet, tiszteletre, megértésre, megbecsülésre nevelés. Érzelmi élet gazdagítása az átélt komplex meseélmény hatására.

Képesség és készségfejlesztés:

Értelmi képességek: Logikus gondolkodás, emlékezet, figyelem fejlesztése. Belső képi világuk, fantáziájuk fejlesztése. Ismeretanyag bővítése, mélyítése a sófajták megismerése során.

Szociális képességek: Összetartozás érzésének mélyítése, erősítése, közösségi nevelés.

Kommunikációs képesség: szövegértés, nyelvi kifejezőkészség, a mese előadása során beszéd-készség, szókincs-bővítés. Anyanyelvi kulturáltság fejlesztése a mese nyelvezetével.

Testi képesség: Tériránytájtékozdás, nagymozgások, finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése.

A tevékenység módszerei: Bemutatás, beszélgetés, motiválás, elismerés, bátorítás. irodalmi élménynyújtás.

A tevékenység szervezeti és munka formája: Kötetlen

A tevékenység eszközei: Koronák, nyaklánc, palást, kard, öntapadós kövek, gyöngyök, csipke, különböző anyagok, filc, kicsi fakanál, só.

Kapcsolat más tevékenységi formákkal: Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.

Vizuális tevékenység: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka. Anyanyelv.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- A szükséges eszközök előkészítése.
- A manuális tevékenységekhez az asztalok összetolása, letakarása.
- A mesepárnák előkészítése a meseszőnyegen. A lezárás eszközeinek kikészítése.
- A meghitt, nyugodt mesét befogadó hangulat megteremtése.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

- Motiváció, mese köszöntése mondókával:

*„Mese, mese meskete,
Gyere bújj a lelkembe.
Megőrizlek, megbíz én,
Ketten leszünk, te meg én.”*

- A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje)

- A gyerekek láncba gyűjtése a „Száll a madár” c. dalocskával.
Tetszőleges meseformula elmondása.

3. A tevékenység megindítása:

Mesekezdő formula:

*„Meseország, mesevár,
Tavaszi szél arra száll.
Mesevárnak ablakából
Három kislány kukucskál.
Egyik ékes gyöngyvirág,
Másik zengő almaág.
Harmadik még gyöngö bimbó,
Szél se érti sóhaját.”*

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy öreg király, s annak három leánya. Szerette volna őket férjhez adni. Nem is lett volna nehéz, mert három országa volt, mind a három leányának jutott hát egy-egy. Azt mondja hát az öreg király, hogy annak adja a legnagyobb országát, aki őt a legjobban szereti.

- **Bonyodalom:**

Sorba kérdezte lányait, a legidősebbik úgy szerette, mint a galamb a tiszta búzát. A középső úgy, mint forró, meleg nyárban a szellőt. A legkisebbik pedig úgy, ahogy ember a sót. Erre az öreg király elzavarta az országából a legkisebbik leányát. Királylány mendegélése az erdőben:

„Az erdőnek sok a fája, sűrűjében járok.

Addig, addig mendegélek, míg odút találok.”

Zenei aláfestés:

Sad Violin:

Szomorú hegedű
című

komolyzenei mű.

- **Cselekmény kibontakozása:**

Nem volt pardon: világgá kellett mennie. Elindult és betévedt egy erdőbe.

- **Tetőpont:**

Egyszer, mikor már egy esztendő is eltelt, arra tévedt egy királyfi és megpillantotta a királynőt, mire ő megijedt és elbújt a fa odvába. A királyfi háromszor kérdezte:

„Ki van itt? Ember-e

vagy ördög? Ha ember jöjjön ki, ha ördög mindjárt bélövök!”

A királynő erre lassan előbújt. Szép gyöngéden megfogta kezét.

A cifra palota dal éneklése, mozgással kísérve.

- **Megoldás:**

A királynő elmondja, hogy az édesapja miért tagadta ki:

„Jól van, mondja a királyfi, majd én csinálok egy délebédet, (ahol mindent só

nélkül főznek) amitől meglágyul édesapád szíve.” Meghívta hát az öreg királyt vendégségbe.

A sütés, főzésnél a „Süssünk, süssünk valamit...” című mondóka és a „Gyerekek, gyerekek, szeretik a perecet” című mondóka mondogatása.

El is fogadta az öregkirály a meghívást, ám az ebédet már nem állhatta szó nélkül.

Az öreg király érkezésekor a „Poros úton kocsi zörög...” mondóka mondogatása.

(A Sári néni helyett a kocsis vezeti, azt mondjuk.)

„Azt hallottam bátyámuram, - mondta a fiatal király - nem szereti a sót.” De a király ezt tagadta, és kérdezte, hogy kitől hallotta vajon ezt. Hát a fiatal királyfi

elárulta, hogy a legkisebbik leányától.

Abban a pillanatban kilépett a királylány, megörült ennek az öreg király, mert még akkor megbánta, hogy elkergette leányát. Így a legkisebbik leányának adta legnagyobbik országát.

4. A tevékenység értékelése:

Megismételjük a mondókákat, és beszélgetést kezdeményezek a meséről, szereplők jellegzetes tulajdonságairól, a mese helyszínekről.

Milyennek képzeled a legkisebb királylányt, öregkirályt? stb.

5. A tevékenység befejezése:

Mesezáró formula:

„Íze van a sónak,
Értelme a szónak,

*Hidege a hónap,
Tüze a jó lónak,
Feneke a tónak,
Jutalma a jónak.”*

Sótörő játékkal lezárás:

*„Mit látsz?
Eget, földet, csillagot,
Pap házánál galambot,
Sós kenyérbe harapok.
Tegyél le, mert meghalok.”*

6. Visszavezetés a játékba:

Játéklehetőségeinek felkínálása.

„Lehet, hogy az öreg király nem gondolt a sóra, de mi játszunk egy jót vele.” Só batyukészítés. Korona készítése filcből, öntapadós strassz kövekből gyöngyökkel és csipkével díszítve.

Megjegyzés

A gyerekek szívesen segítenek, együtt átrendezzük a csoportszobát. A készülődés jelzés számukra, hogy valami mesebeli fog történni.

Meseböröndbe rejtem az eszközöket. Töreksem, arra, hogy mesés tevékenységem a gyerekek számára megfelelő időben történjen. A mesehívó dal és mondóka biztosságot nyújt az ismétlések által, és felkelti a gyermekek

érdeklődését. A mese szereplőit mesemondás közben különböző eszközökkel jelenítem meg: koronákkal, nyakláncsal, karddal, palásttal. Az eseményeket, érzelmeket, a hangerő és a beszédtempó változtatásával hangsúlyozom, érzékeltetem. Komolyzenei művel hangsúlyosabbá teszem az elválást. A beszélgetés során a gyerekeket dicsérettel, biztatással ösztönzőm egyéni véleménynyilvánítása. Erősítem az empátikus viselkedés, az elfogadás fontosságát. A gyerekek megnyilvánulásainak figyelemmel kísérése. A gyerekek folyamatos dicsérete, biztatása, a beszélgetés és a játék során. Aki már elfáradt, szabadon játszhat és játékába a mesélés eszközeit felhasználhatja. Tevékenység során egyéni képességekhez mérten segítem a gyerekeket.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

A mesélést egy beszélgetés követte a mese helyszíneiről és cselekményéről. A beszélgetést segítő kérdésekkel tereltem a megfelelő irányba. Érdekes válaszok és vélemények fogalmazódtak meg az említettekkel kapcsolatban. Ez után a szabad játék következett, amely során a szerepjáték központban található eszközöket használtuk fel: királylányos ruhák, koronák stb. A gyerekek egyre könnyebben

átadják magukat a mesetranszsnak, könnyen ráhangolódnak a mesére, igyekeznek társak lenni a mesélésben, egyre több gyerek nyilvánul meg szívesen a mesefeldolgozás során. Az előre megismert, megtanult versek és gyerekdalok által kibővültek a gyerekek ismeretei, a szabad játék során fejlődött a gyerekek empátiás készsége, mozgás koordinációja is. Mi már dolgoztuk fel ezt a mesét egy másik kontextusban, a Mihály napi vásár kapcsán is, de örvendek, hogy más szemszögből is nézhettem rá és feldolgozhattuk így is.

Fülek

A mesehallgatás után lehetőséget adtunk a gyerekeknek, hogy elmondják saját észrevételeiket, érzéseiket a mesével kapcsolatban, majd kérdések alapján beszélgetést kezdeményeztünk a meséről. Különbféle konyhai eszközökkel /kanál, villa, sótartó, kancsó / játszottuk el a mesét a végén. A hét folyamán egyszer használatos fa evőeszközöket festettünk meg színes ceruzával, filctollal, ezekkel is eldramatizáltuk a mesét. A mese feldolgozása: Mesetükör – varázstükörben megnéztük a szereplőket, arcjátékkal: mosolygós királylányok, mérges király, sírós, félénk, szomorú királykisasszony stb. – tükör előtt, párban vagy körben játszottuk. Kanáltükör – a kanál homorú

és domború oldalát „görbe-tükörként” használtuk arcjátékra, artikulációs ajak- és nyelvgyakorlatra. Királyi ételek – készítése és kóstolása a király parancsára. Mérés, keverés, ízlelés / sós – édes- savanyú – keserű stb./ . Sótörés párban. Kísérletezés - só kristályosítását próbáltuk ki üvegpohárban egy szál madzagot lógatva a sós vízbe, napok múltán a sókristályok megfigyelése. Bábos feldolgozás Szereplők: király - villa, 3 királylány – 3 kanál, királyfi, ló – villa, kés, szakács – habaró. Díszlet: kékfestő abrosszal leterített asztal. Kellékek: 2 palota – kancsó, váza, erdő – sószórók, odvas fa- fali fasótartó, kard – fogvájó. Nézőtér: az asztal körül. Bábozás kész bábokkal – nagy asztal körül, díszkanalakkal, villával, sószóróval és más konyhai eszközökkel előadva /1x óvónő, majd a gyerekeket is

bevonva. Bábtechnika – tárgyjáték. A kanál-királykisasszony, villa-király beszélgetése és mozgatása: járás, kopogás, forgatás stb. az asztalon. Bábos párbeszéd – király - királylányok, legkisebb királylány - királyfi, király - királyfi közt. Meseillusztráció, báb készítése – a szereplőket papírgurigából nyírással, ragasztással is elkészítették.

Szalárd

A só című népmesére alapozott jó gyakorlat egy nagyon pontosan megalkotott komplex tevékenységterv, melynek céljai jól megfogalmazottak, módszerei és eszközei pedig teljes mértékben a kitűzött célok elérését szolgálják. Változtatásra nem igazán volt okunk a mese feldolgozásában. A szabad tevékenység során vezettünk be némi változtatást, ötletet, melyet a mese feldolgozása ihletett, így az alkotó tevékenység során óvodásaink egy része só-liszt gyurmából készít koronát, melyet színes gyöngyökkel díszít, míg a másik csoport színes sóval díszít papírkoronákat. A mese feldolgozásához használt eszközök a bábok helyett, nem a megszokott eszköztárból kerültek elő. Ez egy új szemszögből világítja meg a mesélést, melybe a gyerekek képzeletük által lettek bevonva. Az anyanyelvi és kommunikációs kompetenciák fejlesztésén kívül, nagy hangsúlyt kapnak a személyiségi és szociális kompetenciák fejlesztése is. A mese lehetőséget adott ezek fejlesztésére a cselekmény és a szereplők jelleme által. A gyerekek megtanulják az őszinteség fontosságát, fejlődik igazságérzetük, csökkenek az egymás iránt felállított előítéletek, a család és szülők iránti tiszteltre, szeretetre neveli a gyerekeket. A mese eljátszása alatt fejlődött a gyerekek kreatív gondolkodása, a képzelet, hisz nem bábokat, szereplőket láttak, csak egy tárgyat, mely jellemzi azt, így képzeletükben, kreativitásuk segítségével szabadon megalkothatták őket. A népmesék számos nevelési eszközt és módszert ad a kezünkbe, merjük őket használni. A bábok, szereplők őket jelképező tárgyak általi

megjelenítése számomra egy új módszer, melyet azonban sikeresen alkalmaztam, mellyel számos eredményt és hatást értem el óvodásaimnál.

A Macskacicó

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király. Ennek a királynak volt három fia. Hát ezek a fiúk már mind házasodni valók voltak. Azt mondta az apjuk, hogy házasodjanak meg. Fellökött a levegőbe három pálcát, minden fiúnak a részére egyet, és azt mondta, kinek amerre esik a pálcája, arra kell menni nősülni. A nagyobbik fiúnak a grófkisasszonyok felé hullott a pálcája, a középső fiúnak a bárókisasszonyok felé, a legkisebb fiúé pedig egy sűrű erdő felé hullott. El is indultak a fiúk, de a kisebbik nagyon búsult. Azon gondolkozott, hogyan tud ő menyasszonyt kapni az erdőben. Ahogy ment, mendegélt az erdőben, talált egy kis Macskacicót. A Macskacicó folyton nyávogott utána. Azt mondja a királyfi: - Felséges királyapám azt tanácsolta, hogy errefelé jöjjenek házasodni, de én itt nem

találok leányt. Azt mondja a macskacicó: - Ne búsulj, én elmegyek tehozzád! Addig nem tudott a királyfi hazamenni, amíg meg nem ígérte, hogy

feleségül veszi a cicát. A másik két testvére már otthon volt. Azok örültek, mert szép menyasszonyt kaptak. Az apjuk kérdezte sorra, hogy

kinek milyen a menyasszonya. A legnagyobbik mondta, hogy az övé grófkisasszony, a közbelső mondta, hogy az övé bárókisasszony, a legkisebb azt mondta, hogy majd meglátják. Na, akkor a király azt parancsolta, hogy menjen el minden vőlegény a menyasszonyához, és hozzon egy szép virágcsokrot. A két nagyobbik fiú örömmel ment a menyasszonyához, de a kisebbik nagyon búsult. Mikor odaérkezett az erdő szélére, a cicó már várta. Láttá, hogy nagyon búsul. Azt mondja neki: - Édes kicsi mátkám, csak azt a szomorú arcodat ne látnám! Mondd meg, miért búsulsz? - Hogyne búsulnék, mikor felséges királyapám azt parancsolta, hogy mindenik vőlegény vigyen a menyasszonyától egy virágcsokrot. Hát én a macskacicótól, hogy vigyek? - Ne búsulj, csak feküdj le és aludj - mondta a cicó. Akkor megkapart egy nagy odvas fát, és sok kis macskacicó jött elő. Egyik cicó ezüstvirágot hozott, a másik aranyvirágot, a harmadik gyémántvirágot, s a menyasszony összeillesztgette mind egy csokorba. A másik két királyfi már otthon volt, a kicsi későre ért haza. A király azt mondta, hogy nagyon szép a csokor, mindeniké nagyon szép, de a legkisebbé a legszebb. Kérdezték, hogy mondja meg már, ki a menyasszonya, de csak azt

felelte, hogy majd meglátják. Telt-múlt az idő, egy hét múlva újra azt parancsolta a király, hogy menjen mindenik a menyasszonyához, és hozzon egy kendőt. Elmentek a királyfiak, a két nagyobb nagy örömmel, de a kisebbik csak nagyon búsult. Mikor odaért az erdő szélére, a cicó már várta. Azt mondja: - Édes kicsi mátkám, csak azt a szomorú arcodat ne látnám! Mondd meg, miért búsulsz? - Hogyne búsulnék, mikor most kendőt kell vigyek a menyasszonyomtól. Hát a cicó nem tud szőni. - Ne búsulj, csak feküdj le és

aludj. Megint megkaparta az odvas fát, előjöttek a kis cicók. Egyik aranyszálat, a másik ezüstszálat, a harmadik gyémántszálat hozott. A menyasszony megszötte. Amikor hazaértek, a király megnézte a kendőt. A két nagyobbik fiúnak azt mondta, hogy hát szép, szép a kendő, amit hoztak, de a legkisebbnek azt mondta, hogy ez nagyon szép. - Mondd meg: ki a menyasszonyod? - Majd meglátjátok! Megint telt az idő. Nemsokára a király azt mondta, hogy most már hozza el mindenik a menyasszonyát. A két nagyobbik örvendezve ment a menyasszonyáért, de a legkisebb most már igazán nagyon búsult. Arra gondolt:

hogyan vigye ő a macskacicot haza? Még eddig minden megvolt, ami szükséges, de most már nincs mit tenni, csak be kell mutatni. A macskacító ott várta az erdőszélen. Megint azt mondja neki: - Édes kicsi mátkám, csak azt a szomorú arcodat ne látnám! Mondd, miért búsulsz? - Hogyne

búsulnék, mikor felséges királyapám azt parancsolta, hogy mindenik vigye haza a menyasszonyát. Én téged, cicót, hogy vigyelek? - Ne búsulj, csak fekj le és aludj! A királyfi gondolta, hogy most nem alszik el, de csak nem tudott magának parancsolni, és csak elaludt. Amikor felébredt, egy gyönyörű szép királyi palotában ébredt fel, és egy nagyon szép királykisasszony volt mellette. Azt se tudta, hogy mit csináljon! Nagyon meg volt ijedve. De a királykisasszony azt mondta neki, hogy ne búsuljon, mert ő az, akit macskacító képében megkért, de ő el volt átkozva, hogy addig mindig macskacító legyen, amíg valaki meg nem kéri macskacító képében. - Macskacító voltam, most te megkértél, és visszaváltoztam királykisasszonynak. Voltak ott a királyi palotában inasok; kocsisok, szobalányok, gyönyörű szép hintó, lovak. Beült a királyfi a királykisasszonnyal a hintóba, tizenkét ló húzta. Így mentek hazafelé. Mikor hazaértek, már odahaza állott a lakodalom a legjavában. Mikor észrevették az örök, hogy jönnek, a királynak hírt adtak, hogy jön más országból a király vendégségbe. Mikor odaérkeztek, akkor látta a király, hogy az az ő fia és a menyasszonya. Nagyon csodálkoztak, hogy soha nem mondta meg, hogy az ő

menyasszonya kicsoda. De ez a menyasszony volt a legeslegszebb. Megtartották a lakodalmat. Incidától Boncidáig ért a vége. Itt a mese vége!

Tevékenységi terv

Tevékenységi forma: Verselés – Mesélés

Csoport: Osztatlan életkorú

A tevékenység előzménye: A mese élményszerző előadása, a jellegzetes szövegi szófordulatokat követve. Ismételt meseelőadás eszközzel. Beszélgetés a szereplők tulajdonságairól (melyik szereplővé változnál át).

A tevékenység tartalma, témája: A Macskacicó - mese dramatizálása – Az óvónő a narrátor, a gyerekek a mese szereplői

A tevékenység célja: Az élmény gazdag mese előadásával irodalmi élmény nyújtás biztosítása.

A gyerekek önfeledt örömeinek megélése a közös együttjátszás hatására.

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: Közösségi érzés előkészítése, egymás iránti szeretet, tiszteletre, megértésre, megbecsülésre nevelés. Önkontroll fejlesztése. A népi játék által segítőkészség, figyelmesség, szabálytudat megalapozása. Érzelmi élet gazdagítása az átélt komplex meseélmény hatására.

Képesség és készségfejlesztés:

Értelmi képességek: Logikus gondolkodás, emlékezet, figyelem fejlesztése. Belső képi világuk, fantáziájuk fejlesztése. Ismeretanyag bővítése, mélyítése.

Szociális képességek: Összetartozás érzésének mélyítése, erősítése, közösségi nevelés.

Kommunikációs képesség: Szövegértés, nyelvi kifejezőkészség, a dramatizálás során beszédkészség, szókincsbővítés. Anyanyelvi kulturáltság fejlesztése a mese nyelvezetével.

Testi képesség:

Téri tájékozódás, nagymozgások, finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése.

A tevékenység módszerei:

Utánzás, motiválás, elismerés, bátorítás, dicséret

A tevékenység szervezeti és munka formája: kötetlen

A tevékenység eszközei: Nemezelt macskafül és farok, koronák, kendő, különböző textilek, filc, szalag, selyem,

akril festék, varázssó, keret, fakanál, levegőre száradó gyurma.

Kapcsolat más tevékenységi formákkal: Énekzene, énekes játék, gyermektánc. Vizuális tevékenység: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka. Anyanyelv.

Kidolgozás

A tevékenység felépítése

1. A szervezési feladatok

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

- A szükséges eszközök előkészítése.
- A manuális tevékenységekhez az asztalok összetolása, letakarása.
- A mesepárnák előkészítése.
- A lezárás eszközeinek kikészítése.
- A meghitt, nyugodt mesét befogadó hangulat megteremtése a tábla kihelyezésével, villany lekapcsolásával.

2. A tevékenység lehetséges módjai, motiváció:

Motiváció, mese köszöntése mondókával:

*„Mese, mese meskete,
Gyere bújj a lelkembe.
Megőrizlek, meg biz én,
Ketten leszünk, te meg én.”*

A motivációs dal hangszeres bemutatása dúdolóval. (Magyar népmesék c. televíziós sorozat zenei betétje) A gyerekek láncba gyűjtése a „Száll a madár” c. dalocskával. Tetszőleges meseformula elmondása. „Mit súgott a kis manó?”

Eszközök kiválasztása: koronák, fejpánt, fül.

3. A tevékenység megindítása:

A mesélési szándék bejelentése, mesekezdő formula:

*„Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás tengeren is túl, a kidült – bedült kemencén,
az égig érő fa tetején, a hetvenhetedik ágán, volt egy rincirancos szoknya, annak*

volt hetvenhét ránca, a hetvenhetedikbe volt egy kis könyv, annak a tizennegyedik levelén volt ez a kis mese... ”

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király... A szereplők kiválasztása a gyerekek között. „Leveszem a padlásról a mesét és folytatom... Hol is jártam?”

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király. Ennek a királynak volt három fia. Ezek a fiúk mind házasodni valók voltak. Fellökött a király a levegőbe három pálcát, minden fiának a részére egyet, és azt mondja: kinek amerre esik a pálcája, arra kell menni nősülni.

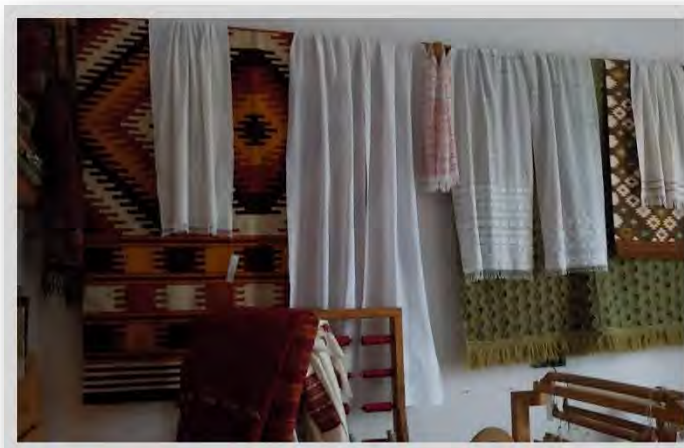
- **Bonyodalom:**

A nagyobbik fiúnak a grófkisasszony felé, a középső fiúnak a bárókisasszony felé, a legkisebbnek pedig az erdő felé hullott a pálcája. Hogyan tud így menyasszonyt fogni az erdőben?

• **Cselekmény kibontakoztatása:**

Az erdőben mendegélés közben talált a fiú egy macskát. Elmesélte neki, hogy feleséget keres, de hiába. Ám a Macskacicó megígértette vele, hogy őt fogja elvenni feleségül. A testvérek találtak szép menyasszonyt, de tőle mikor kérdezte az édesapja talált-e, azt válaszolta majd meglátja. A király azt parancsolta fiainak, hogy menjenek a menyasszonyaikhoz, és hozzanak egy – egy szép virágcsokrot, de a legkisebbik legény nagyon búsult. Mikor odaérkezett az erdőbe a cicóhoz, mindent elmondott neki. „Ne búsulj, csak aludj” mondta neki a cicó.

*„Alszik az erdő,
Alszik a mező.
Alszik a hinta,
Alszanak a fák.
Zsong ez a dallam,
Selymezi füledet,
Hunyd le a szemedet,
Szunnyadj már!
Csss! Jó éjszakát!”*

Míg a fiú aludt, az odvas fából sok kis macskacicó bújt elő. A cicák hozták az arany, ezüst és gyémánt virágot, a menyasszony a világ legszebb csokrát kötötte meg. Így szötte meg a cicák segítségével a kendőt is.

- **Tetőpont:**

A királyfi elaludt, és amikor felébredt egy gyönyörű szép királyi palotában ébredt fel és egy csodaszép királykisasszony volt mellette. Nagyon meglepődött. A királykisasszony bevallotta, hogy ő az, akit a macskacímó képében megkért.

- **Megoldás:**

„Macskacímó voltam, te megkérted a kezemet, és visszaváltoztam királykisasszonynak.” Az öreg király megörült a legkisebb fia menyasszonyának, megtartották a lakodalmat Incidától Boncidáig ért a vége. Itt a mese vége.

4. A tevékenység befejezése:

A mese végét „A mese, mese meskete” mondókával jelzem.

*„Mese, mese meskete,
itt vagy bent a lelkemben.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten vagyunk, te meg én.”*

Befejezésként eljátszuk az „*Itt a macska, hol a macska*” népi játékot.

5. Visszavezetés a játékba:

A kisebb gyerekek számára színes levegőre száradó gyurmából macska készítését ajánlom fel.

A nagyobb gyermekeket selyemkendő festésére motiválom.

Macskabáb készítése: fakanál előzetes lefestése után filc anyagból fület készítünk és a nyakába masnit kötünk.

Megjegyzés

A dal, mondóka és az eszközök megláttatása segíti a mesehangulat megteremtését. Törekszem arra, hogy a tevékenység a gyerekek számára megfelelő időben történjen. A mesehívó dal felkelti a gyerekek érdeklődését. Építék az eszközök motiváló hatására az érdeklődés fenntartásában. A dramatizáláshoz a szereplők kiválasztásában a gyerekek segítségét is kérem. A

virágcsokor
kötésnél imitálják
a mozdulatot és
közben a Hej
tulipán, tulipán c.
dalt énekeljük.

Miközben a
Macskacicó
álomba ringatja a
királyfit, a
„*Ringató*” című
dalt éneklém
Malek Andreától.

A gyermeki megnyilvánulásokra reagálva, a bátorság, bizalom hangsúlyozása. „Szőjünk, fonjunk kendőt...” című dalt a kendő szövésénél éneklük a macskacicók. A dalok és a mondókák felhasználásával a célom a gyerekek interaktív bevonása a mesébe és a mese hangulatának fokozása. A cselekményt a meséhez illő varázslat megteremtésével adom elő. Az eseményeket a hangerő és a beszédtempó változtatásával hangsúlyozom, fejezem ki. „Cifra palota” éneklése a kis közönséggel, közben a gyerekek palota alakzatba állnak és imitálják az alakját. A gyerekek többfajta tárgykészítési lehetőségből választhatnak, amelyeket a szabadjátékuk során is beépíthetnek a játékukba. Egyéni képességeket figyelembe véve biztosítottam a tudatos differenciálást.

Adaptáció, tapasztalatok

Székelyudvarhely

Nem változtattunk a jó gyakorlaton. Sikerült az eredetihez nagyon hasonlóan megoldani. Elhelyezkedtünk körben a mesepárnákon, megszólalt a mesére hívó csengő és elmondjuk a mesekezdő mondókát. Ez után eldramatizáltuk a mesét, az óvónő volt a narrátor és a gyerekek a mese szereplői. Előkerül a bőröndből a cica jelmez, a koronák a szoknyák, a kendők stb. A mese dramatizálása után mi is festettünk selymekendőket és készítettünk gyurmából cicákat is. Mivel a gyerekek már ismerték a mesét és máskor is dolgoztuk fel, igazán nagy örömet nyújtott a vele való foglalkozás. A gyerekek nagyon élvezték a mesefeldolgozást és az ezt

követő kézműves tevékenységeket. Ezek által fejlődött a kézügyességük, a mesedramatizálás során egyre szívesebben nyilvánulnak meg a gyerekek, örömet okozott nekik a szereplők bőrébe bújni. A mesét már előzetesen ismerte a csoport, már feldolgoztuk más alkalommal is nagyon hasonlóan, csak nem a bőröndből kerültek elő a jelmezek. A bőrönd módszer izgalmasabbá tette az egészet, a gyerekek alig várják, hogy előkerüljön a bőrönd a jelmezekkel, kellékekkel. Örvendek, hogy megismerkedtem ezzel a módszerrel.

Fülek

A foglalkozás mesével indult. Mivel nem első alkalommal hallották a gyerekek a mesét, ezért bábokkal és más eszközök felhasználásával meséltem el a mesét.

Mesehallgatás után lehetőséget adtam a gyerekeknek, hogy elmondják saját észrevételeiket, érzéseiket a mesével kapcsolatban, majd kérdések alapján beszélgetést kezdeményeztem a meséről. A gyerekek kérésére elkészítettem a Macskacicó bábót, a Pirosmalac báb alapján. A mese feldolgozása a hét folyamán: Népi gyermekdalok – Ha én cica, Cirmos cica, haj. Labdacica – labdafogó játék. Párválasztó játék – Elvesztettem zsebkendőmet. Bábos feldolgozás. Szereplők: király, 3 királyfi, grófkisasszony, bárókisasszony, Macskacicó, macskák /koronák, ruhák, kendők, macskafülek és a Macskacicó-báb felhasználásával/. Díszlet: meseerdő, palota – batikolt függönyök. Kellék: virágcsokor, kendő. Nézőtér: függöny előtt félkörben. Narrátor: az óvónő mesélt, leírta a jelenetet, rendezte mesélés közben a színteret és a szereplőket. Bábozás – Macskacicó – kétoldali bábbal. Papírból kétoldali síkbábót készítettek. Kézművesség – hímzsmintákat rajzoltak, a nagyok tompa tűvel hímeztek papírra.

Szalárd

A macskacica című népmese és a hozzá tartozó tevékenység számos kompetencia területen fejlesztést eredményezett. A mese feldolgozása által anyanyelvi készségek fejlődtek, bővült szókincsük, fejlődött kommunikációs készségük. A dramatizálás során szociális és személyes kompetenciák fejlesztésére került sor, míg a művészi alkotó tevékenység a manuális és intellektuális kompetenciák fejlesztésének biztosított lehetőséget. A gyerekek által dramatizált mese felvételre került, így a szülők vetítés útján megtekinthették azt. A gyerekek tevékenység alatt készült alkotásaik kiállításra kerültek, ahol a szülők is betekintést nyerhettek az óvodai munkába. Az együttnevelés az egyik legfontosabb aspektusa az oktatásnak, egyik alappilére, melyre oda kell figyelniünk, ha eredményes nevelést szeretnénk elérni a gyerekeknél. Az újszerűségét a gyakorlatnak a tevékenység komplexitása adta. Egy tevékenység alatt számos kompetencia területen megfigyelhető változások mentek végbe. A kisebb gyerekek esetében maga a dramatizálás is egy új tapasztalatszerzési és fejlődési lehetőség, melyet eddig még ritkán tapasztalhattak.

Összegzés

BŐRÖND MESE JÓ GYAKORLAT

Az előszavas népmesemondás olyan meghitt légkört teremt, aminek során a mesélő szavai szájról szájra, szemtől- szembe, szívtől – szívbe hatolóan fejtik ki hatásukat. Érdeemes minden kollégának elsajátítani a fortélyait és magas szinten művelni és továbbadni elődeink tudását.

A „mese a nevelés táltos paripájaként” olyan utakra repíti a gyermekeket és a pedagógust, amely mindkét fél számára gyümölcsöző lesz.

Az előszavas mesemondásban interaktív módon jelentek meg a mondókák, népdalok, népi játékok. A gyermekekkel közösen megélt mesét, játékos keretek között dolgoztuk fel verbálisan vagy kézműves tevékenységek keretén belül.

Lehetőség nyílt a különböző műveltségi területek összekapcsolására, feladatainak megvalósítására, a gyermekek érzelmi és értelmi intelligenciájának fejlesztésére, az erkölcsi normákkal való megismerkedésre.

Nem csak kipróbálhattuk az ajánlott jó gyakorlatot a minta szerint, hanem a gyerekekhez igazodva, a lehetőségek és a saját elképzeléseink szerint újra is gondolhattuk és valósíthattuk meg, mindezt a saját programunkból adódó célokkal és feladatokkal összehangolva. A hagyományos népi kultúra más ágazataival is kiegészíthettük, egységbe rendezve a szövegfolklórt a tárgyi, tárgyalgó, zenei népi kultúra elemeivel, valamint a szokások és jeles napok kínálatával lehetőségekkel.

A mesékhez kézművességet tervezhettünk, népi játékokat, mondókákat, népdalokat, tárgyakat, eszközöket gyűjthettünk, természetes anyagokból bábokat készíthettünk.

A mesés projekteknek köszönhetően feleleveníthettük és gazdagíthattuk tudástárunkat, a népi játékok, mondókák, népdalok és népzene terén. Barangolhattunk a mesék világában, képzeletnyitogató ötletek megvalósításával csodálatos mesei élményben lehetett részünk.

***„ARANYHAJSZÁL MESEPROGRAM
– AZ ÓPERENCIÁS TENGEREN, HATÁRON INNEN ÉS TÚL”***

A meseprojekt tapasztalatainak és eredményeinek rövid összefoglalása:

- ❖ Székelyudvarhelyen bemutatták, hogyan kapcsolják az egészségnevelés témaköréhez a modern meséket,
- ❖ Szalárdon a modern tánclépések alkalmazását láttuk a magyar népmesék feldolgozása során,
- ❖ Nádudvaron az élőszavas mesemondásra épülő interaktív népmese feldolgozását ismerhettük meg,
- ❖ Füleken a bábok kaptak főszerepet az óvoda mesegyakorlatában.

A közös szakmai munka több szempontból is gyümölcsöző volt. Az együttműködésünk során a jógyakorlatok bemutatása és adaptálása mellett lehetőségünk nyílt: az állandó fejlődésre, az önképzésre, megismerhettük egymás mesefeldolgozásait, pedagógus társaink metodikáját.

Lehetőség nyílt külhoni kapcsolatépítésre, szakmai kapcsolat kiépítésére és fenntartására, mesetárházunk gazdagítására, a projektben szereplő országok kulturális kincseinek megismerésére.

Ezeket az értékeket, a megismert módszereket és eszközöket be tudtuk építeni a mindennapi munkánkba, tovább adtuk kollégáinknak és az érdeklődőknek.

Az Erasmus+ nemzetközi pályázatnak köszönhetően a szakmai kapcsolat mellett barátságok is köttettek. Bízunk benne, hogy ezt a jó kapcsolatot a jövőben is tudjuk ápolni.

A tradicionális tájegységek mesefeldolgozásaiban megtalálható meséket és a kortárs irodalom meséit igyekeztünk, az óvodás gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítva játékos formában élményekre épülve életre kelteni.

Szívből ajánljuk a gyűjteményeinket, hisszük, hogy a nagy gonddal szerkesztett mese és játékanyagunk, mesésebbé, színesebbé, érdekesebbé varázsolja hétköznapjaitokat.

Munkátokhoz erőt, egészséget kívánunk!

*ARANYHAJSZÁL
MESEPROGRAM
lelkes kis csapata*

*ARANYHAJSZÁL MESEPROGRAM
– AZ ÓPERENCIÁS TENGEREN, HATÁRON INNEN ÉS TÚL”*

2018- 2021 mesegyűjteményei:

- ❖ Ficánka Napköziotthon Székelyudvarhely – Mesés egészség jó gyakorlat
- ❖ Füleki Daxner Utcai Óvoda – Palóc mesebeszéd bábbal jó gyakorlat
- ❖ Napfény Óvoda és Bölcsőde, Nádudvar - Börönd mese jó gyakorlat
- ❖ Szalárdi János Általános Iskola és Óvoda - Mesék táncos paripáján bihari népmesék jó gyakorlat

*„Mese mese meskete
itt vagy bent a lelkemben.
Megőrizlek, meg biz én,
ketten vagyunk, te meg én.”*

Felhasznált irodalom

- ❖ Pompás Napok – Nevelés játékkal és mesével
- ❖ Boldizsár Ildikó, Meseterápia /Mesék a gyógyításban és a mindennapokban/, Magvető Könyvkiadó és Kereskedelmi Kft., 2010
- ❖ Boldizsár Ildikó, Mesekalauz úton lévőknek /Életfordulók meséi/, Magvető Kiadó Kft., 2013
- ❖ Bajzáth Mária, Mesefeldolgozások gyűjteménye 1. /Pedagógusoknak/, Kolibri Kiadó, 2015
- ❖ Kádár Annamária, Mesepszichológia, Kulcslyuk Kiadó, 2012
- ❖ <https://www.nepmese.hu>

2018-1-HU01-KA201-047749 JÓ GYAKORLATOK CSERÉJE
 Együttműködés az innováció és a bevált gyakorlatok terén
 „ARANYHAJSZÁL MESEPROGRAM –
 az Óperenciás tengeren, határon innen és túl”

2018 -2021

